

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

SAMEN VOORUIT

PVDA

Verkiezingsprogramma PvdA Amsterdam 2026–2030

INHOUDSOPGAVE

De Amsterdamse Belofte | Sofyan Mbarki

Samen vooruit

1. Het begint met een (t)huis

- 1.1 Investeren, kwaliteit en woningen toevoegen in bestaande buurten
- 1.2 Nieuwbouw: gemengd en met voldoende voorzieningen
- 1.3 Bouwen in transformatiegebieden
- 1.4 Kwaliteit van bestaande woningen verbeteren
- 1.5 Voorwaarts met het doorstroomoffensief en meer toegankelijke woningen
- 1.6 Beschermen en benutten van de bestaande woningvoorraad
- 1.7 Wonen voor Amsterdammers
- 1.8 Dakloosheid bestrijden
- 1.9 Bouwen in en met de regio
- 1.10 Samenwerken, vereenvoudigen en versnellen
- 1.11 Erfpacht en financiering

Stadsdeel Centrum

2. Een schone toekomst

- 2.1 Elke buurt schoon
- 2.2 Een groene stad
- 2.3 Duurzaam vooruit
- 2.4 Een sociale energietransitie
- 2.5 Een stad zonder verspilling

P. 5

Stadsdeel Nieuw-west

P. 6

3. Een leefbare, inclusieve en veilige stad

- 3.1 De verbonden stad: ons antwoord op polarisatie en intolerantie
- 3.2 Samen zorgen voor veilige buurten
- 3.3 Veilig jezelf kunnen zijn
- 3.4 Veilig thuis en buiten
- 3.5 Digitale veiligheid en weerbaarheid
- 3.6 Veiligheid en kwetsbare sectoren

P. 20

Stadsdeel Noord

P. 22

4. Gelijke kansen in ons onderwijs

- 4.1 Investeren in onderwijs
- 4.2 Bestrijden van het lerarentekort
- 4.3 Onderwijs is meer dan leren
- 4.4 Onderwijs als emancipatiemotor
- 4.5 Een vrije stad kan niet zonder studenten
- 4.6 Veilige scholen - opvoeden doe je samen
- 4.7 Amsterdam, hoofdstad van de leescultuur

P. 32

P. 34

Stadsdeel Oost

P. 36

P. 39

5. Onbezorgd opgroeien

- 5.1 Het belang van kinderen eerst
- 5.2 Jongeren en veiligheid

P. 41

P. 44

P. 47

P. 49

P. 51

P. 53

P. 55

P. 57

P. 59

P. 61

P. 63

P. 65

P. 67

P. 69

P. 71

P. 73

P. 75

P. 78

P. 80

P. 82

P. 84

P. 86

P. 88

P. 90

Stadsgebied Weesp	P. 92	Stadsdeel Zuidoost	P. 149
6. Snel en veilig van A naar B	P. 94	10. Kunst en cultuur in Amsterdam	P. 151
6.1 Toegankelijk openbaar vervoer in de hele stad	P. 96	10.1 Investeren in kunst en cultuur	P. 153
6.2 Veilig en snel met de fiets door de stad	P. 98	10.2 Ruimte voor kunst en cultuur	P. 155
6.3 Genoeg ruimte voor voetgangers en ontmoeting	P. 100	10.3 Cultuureducatie, buurtbibliotheek en media	P. 158
6.4 Autoluw bij een volwaardig alternatief	P. 102		
Stadsdeel West	P. 105	11. De stad Amsterdam	P. 160
7. Een stad die werkt voor iedereen	P. 107	11.1 Een overheid die werkt vanuit vertrouwen	P. 162
7.1 Werken in Amsterdam	P. 109	11.2 Volle kracht vooruit met plannen Nieuw-West, Zuidoost en Noord	P. 164
7.2 Arbeidsparticipatie, vrijwilligerswerk en economische zelfstandigheid	P. 112	11.3 Dienstverlening aan de Amsterdamer	P. 166
7.3 Een inclusieve arbeidsmarkt zonder uitsluiting	P. 114	11.4 De gemeentelijke organisatie	P. 168
7.4 Inkomen, schulden en armoede	P. 116	11.5 Transparante beslissingen en toegankelijke rechtsbescherming	P. 171
7.5 Amsterdam als internationale werkstad	P. 118	11.6 Bestuurlijk stelsel, participatie en nieuwe democratie	P. 173
7.6 Een economie die werkt voor Amsterdammers	P. 120	11.7 De gemeente als betrouwbare digitale overheid	P. 175
		11.8 Activistisch aandeelhouderschap Amsterdam	P. 177
Stadsdeel Zuid	P. 123	Dankwoord	P. 179
8. Gelijke kansen op welzijn en gezondheid	P. 125		
8.1 Laagdrempelig en collectief aanbod in de wijk	P. 127		
8.2 Preventieve gezondheidszorg	P. 129		
8.3 Een huisarts in je eigen buurt	P. 131		
8.4 Vanzelfsprekend leven met een beperking	P. 133		
8.5 Ouder worden	P. 135		
8.6 Aandacht voor cultuur, genderdiversiteit en ervaringsdeskundigheid	P. 137		
8.7 Aanpak geweld achter de voordeur, geweld moet stoppen	P. 139		
8.8 Een veilige stad is een stad met genoeg goede opvang	P. 141		
9. Sporten voor alle Amsterdammers	P. 143		
9.1 Het verenigingsleven centraal	P. 145		

STADSDELEN EN STADSGEBIED

NIEUW-WEST
P. 49

WEST
P. 105

CENTRUM
P. 32

ZUID
P. 123

NOORD
P. 65

OOST
P. 84

ZUIDOOST
P. 149

WEESP
P. 92

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

**Het Amsterdam van mijn jeugd had een belofte.
Als je meedoet, dan is Amsterdam er ook voor jou.**

Deze stad heeft mij de kansen gegeven om als zoon van gastarbeider te worden wie ik vandaag ben. Een vader van drie, trotse Amsterdammer en wethouder van de mooiste stad.

Maar de wereld is onherkenbaar veranderd. De oorlog in Oekraïne, de genocide in Gaza en de economische instabiliteit raken ons direct. De druk op onze stad wordt steeds groter.

Op onze waarden, op de kansen die onze kinderen krijgen en op wat ons bindt. Soms lijkt het of we elkaar kwijt raken.

Dat we elkaar niet meer tegenkomen of alleen maar kiezen voor onszelf. Alsof anderen ons bewust tegen elkaar opzetten. In Amsterdam laten we dat niet gebeuren, niet in mijn stad.

**De belofte uit mijn jeugd,
van vooruitgang, van gelijke kansen en vrijheid,
die maken we samen.**

**Door naar elkaar om te zien als het tegenzit.
Door elkaar op te zoeken als het moeilijk is.
Door kansen te bieden waar het nodig is.**

Ik ben dankbaar voor de kansen die Amsterdam me gegeven heeft. Ik wil ervoor zorgen dat ook de volgende generatie die kansen krijgt. Dit programma is de eerste stap.

Samen met de stad en na de verkiezingen met GroenLinks. Ik kijk uit naar de nieuwe linkse beweging die we worden door de fusie van onze partijen. Dit programma en het programma van GroenLinks zijn daarom op elkaar afgestemd. Want de uitdagingen voor onze stad zijn te groot om af te wachten.

Sofyan Mbarki

SAMEN VOORUIT

Amsterdam, de plaats waarvan we houden. Amsterdam met zijn mooie verscheidenheid aan bewoners. Die verscheidenheid heeft Amsterdam kracht gegeven de afgelopen 750 jaar. We zijn trots op Amsterdam, onze kleine wereldstad met grote ambities. Op al die mensen en organisaties die zich inzetten voor de stad. Op de Amsterdamse branie: grote mond, klein hartje. Op het karakter van Amsterdam: vrij en vrijdenkend, met oog voor onze medemens. Dat is de ziel van de stad die we koesteren en beschermen.

Onze stad staat niet los van de rest van de wereld. We leven in een tijd waarin de democratie wordt aangevallen. Autoritaire leiders hebben de wind in de rug. De genocide in Gaza zet ook in onze stad de verhoudingen op scherp. Wij staan pal voor ieders recht om z'n mening te uiten. Maar we willen niet dat Amsterdammers tot op het bot verdeeld raken. Daarom zetten wij ons in voor begrip en respectvolle dialoog.

Solidariteit is ons kompas, bij alle keuzes die we in Amsterdam moeten maken. Daarom staan wij voor een eerlijker verdeling van de welvaart van onze stad. Dat hebben we de afgelopen jaren, onder aanvoering van Marjolein Moorman, beloofd en waargemaakt. Maar het werk is nog niet af. We gaan door met ongelijk investeren voor gelijke kansen.

Een van de grootste uitdagingen van deze tijd is het vinden van een betaalbaar thuis. Dat geldt voor woningzoekenden en voor vele Amsterdammers die hun leven weer op de rit proberen te krijgen. We gaan daarom de voorraad van bestaande woningen beter beschermen. Bouwen doen we waar we kunnen en de voorzieningen groeien mee.

We gaan voor complete buurten – met goede, betaalbare woningen en genoeg sportvelden, winkels en ontmoetingsplekken.

Onze gemeente heeft haar zaken op vele fronten niet op orde. Het is vaak vies op straat, veel buurten zijn onveilig en het duurt te lang voordat je een vergunning krijgt. Het moet schoner en beter. We brengen de basis op orde van de gemeentelijke dienstverlening.

We zijn trots op de diversiteit en de vrijzinnigheid van onze stad. Ze worden op de proef gesteld door individualisering, polarisatie en commercie. Wij zijn ervan overtuigd dat mensen in Amsterdam liever naast elkaar staan dan tegenover elkaar. Wat ons bindt is sterker dan wat ons verdeelt. Daarom staan wij voor politiek en bestuur die verbinden en niet uiteendrijven. We gaan gedrag begrenzen dat de vrijheid en veiligheid van anderen aantast. We streven naar buurten waar mensen elkaar begroeten, naar elkaar omzien en elkaar durven aanspreken. Dat begint met schone straten, goed onderhouden wijken, stevig toezicht en sociale veiligheid. Zeker voor vrouwen, LHBTIQA+ personen en minderheden die zich vaak onveilig voelen.

Waar we in dit programma Amsterdam schrijven bedoelen we Amsterdam en Weesp en schrijven we Amsterdammers, dan gaat het ook over Weespers.

Op 18 maart 2026 maakt u in het stemhokje een belangrijke keuze voor Amsterdam. In dit programma leest u de keuzes die wij maken.

De programmacommissie van de Partij van de Arbeid

HET BEGINT MET EEN (T)HUIS

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

HET BEGINT MET EEN (T)HUIS

Iedere Amsterdammer heeft recht op een goede, betaalbare woning. Een veilig thuis in een buurt waar je kunt ontspannen, waar winkels, scholen en speelplekken zijn. Het aantal betaalbare woningen in Amsterdam is veel te laag terwijl het aantal dure huur- en koopwoningen juist is toegenomen. Voor een sociale huurwoning sta je gemiddeld tien jaar op de wachtlijst. Mensen met middeninkomens, onmisbaar voor de stad, betalen zich blauw in de vrije sector of verlaten de stad omdat er geen passend aanbod voor hen is. Als je alleen bent, is het zo mogelijk nog moeilijker om een woning te vinden dan als stel. Er moeten daarom meer sociale en middeldure huurwoningen bijkomen. Dat gaat de gemeente bereiken in samenwerking met corporaties, huurdersorganisaties en het Rijk.

Wonen, wonen, wonen gaan boven bouwen, bouwen, bouwen. We verbeteren de huizen in bestaande buurten. Daar breiden we het aantal woningen uit. Om de bestaande woningvoorraad goed te benutten, zorgen we voor doorstroming, bijvoorbeeld door mensen te ondersteunen bij het vinden van een woning die beter past bij hun levensfase.

Een huis is belangrijk, een fijne buurt met goede voorzieningen evenzeer. We zorgen dat Amsterdam een complete stad is en blijft. In alle buurten zorgen we voor een goede verhouding tussen wonen, werken en voorzieningen. Genoeg ontmoetingsplekken, huisartsenpraktijken, scholen en sportvelden. We investeren een-op-een in woningbouw en in maatschappelijke voorzieningen. We halen alles uit de kast voor betaalbare woningen in fijne, complete buurten.

1.1 INVESTEREN, KWALITEIT EN WONINGEN BOUWEN IN BESTAANDE BUURTEN

Amsterdam heeft ruim opgezette wijken waar volop mogelijkheden zijn om huizen op te knappen, slechte panden te slopen en goede, nieuwe woningen bij te bouwen. We bouwen aan complete buurten, dus meer goede woningen en meer maatschappelijke voorzieningen gaan hand in hand. We zorgen voor meer variatie qua type woningen en voegen maatschappelijke voorzieningen toe waarvan alle bewoners profiteren. In bestaande wijken gaat dat sneller en kost dit minder gemeenschapsgeld dan het aanleggen van geheel nieuwe woonwijken - zonder OV-verbindingen, scholen, winkels, sportclubs en buurthuizen. We begrijpen dat dit sommige plekken drukker kan maken. Onze norm is dat verdichten nooit ten koste mag gaan van de leefbaarheid. Voorzieningen moeten daarom meegroeien met de extra woningen.

ONZE PLANNEN

- **Meer woningen bouwen in bestaande, complete wijken**

We bouwen voort op de goede ervaringen met het bouwen van woningen op ('optoppen') of aan bestaande wooncomplexen. Zonder extra kostbare grond te hoeven kopen zetten we extra verdiepingen op gebouwen, installeren we liften en realiseren we ontmoetingsruimtes op de begane grond. We combineren deze ingrepen met groot onderhoud en verduurzaming, zodat ook bestaande huurders de vruchten plukken van de uitbreiding.

- **Voorzieningen voor de buurt, samen met bewoners**

Woningen bouwen doen we alleen als de maatschappelijke voorzieningen gelijke tred houden. Daarover maken we van tevoren plannen met bewoners, corporaties en ontwikkelaars. Bewoners weten het beste waaraan in hun buurt behoefte is, dus zij beslissen mee. Met de corporaties maken we harde afspraken over terugkeer van huurders na sloop of nieuwbouw. Terugkeer naar je oude buurt onder gelijke voorwaarden moet altijd mogelijk zijn. We zorgen dat panden die op de nominatie staan voor sloop zo lang mogelijk bewoond blijven, bijvoorbeeld door jongeren een tijdelijk huurcontract aan te bieden. Bij sloop-nieuwbouw krijgen thuiswonende jongeren voorrang op een jongerenwoning, indien gewenst in hetzelfde stadsdeel. Ook ouderen krijgen voorrang op een passende woning.

1.2 NIEUWBOUW: GEMENGD EN MET VOLDOENDE VOORZIENINGEN

De PvdA staat voor een ongedeelde stad. We blijven daarom bouwen volgens het principe van 40% sociale huur, 40% middenhuur en 20% vrije sector ('40-40-20'). Alleen dan kunnen we een verbonden stad zijn waar plek voor iedereen is. We laten de groei van de stad hand in hand gaan met investeringen in de maatschappelijke voorzieningen. We bouwen daarom alleen als er tijdig een sociale infrastructuur is, zoals scholen en OV-verbindingen.

ONZE PLANNEN

- **In nieuwbouwwijken bouwen we volgens het principe 40-40-20**
Deze standaard blijft, maar we gaan wel beter kijken naar wat in de omringende buurten al aanwezig is en hoe je tot een goede mix aan soorten woningen komt. Is er maar weinig betaalbare huur, dan bouwen we alleen nog sociale huur bij. Is meer dan de helft van de woningen sociaal, dan bouwen we gemiddeld meer middenhuur- en vrije sectorwoningen. Dat stelt mensen in staat in hun eigen buurt te blijven als zij een hoger inkomen krijgen. Bewoners denken daarover van tevoren mee. We scherpen de regel aan dat projecten tot tien woningen niet volgens het 40-40-20-principe gebouwd hoeven worden. Zulke mazen in de wet leiden tot te veel dure en exclusieve woningen. Voor penthouses is onze ruimte veel te schaars.
- **Meer middenhuur, samen met corporaties**
Samen met corporaties bouwen we meer middenhuurwoningen (met maximale huur van 1200 euro per maand). Dankzij nieuwe Europese wetgeving krijgen corporaties hiervoor ruimere financieringsmogelijkheden. De gemeente gaat eeuwigdurende middenhuur stevig vastleggen. Zo rekenen we af met de praktijk dat middenhuur slechts 25 jaar betaalbaar is en daarna alsnog naar de hoogste bieder gaat.
- **Ruimere woningen bouwen**
De afgelopen jaren zijn in de sociale en middeldure huursector vooral veel studio's gebouwd. Die blijven nodig, mede door het grote aandeel eenpersoonshuishoudens. Tegelijkertijd richten we ons meer op woningen van circa 50-60 m² met minimaal twee slaapkamers: woningen waar nu, maar ook in de toekomst, veel vraag naar is. Ook voor gezinnen zijn meer woningen nodig als wij een stad willen zijn die ruimte biedt aan families. We bouwen die gericht in wijken waar de behoefte het grootst is en stimuleren doorstroming.
- **Complete wijken met voorzieningen: op tijd en in de buurt**
Woningen zijn belangrijk, voorzieningen evenzeer. We stellen, net als in Groningen, een sociaal bouwmeester aan. Deze krijgt de opdracht te zorgen voor gelijktijdige oplevering van de woningen en maatschappelijke voorzieningen. De financiering van voorzieningen vergt creativiteit. Via deelnemingen of door een fonds op te richten, kan de gemeente maatschappelijk vastgoed ontwikkelen. De gemeente kan daarbij privaat geld aantrekken, eigen vastgoed in beheer laten nemen en daarmee grip houden op de voorzieningen die daar komen.

- Actief sturen op de bouw van ouderenwoningen om doorstroming te stimuleren**
De bouw van ouderenwoningen krijgt prioriteit. Als ouderen verhuizen naar een passende woning, kan dit vijf andere verhuizingen in gang zetten. Om het aanbod op hetzelfde niveau te krijgen als de vraag, reserveren we gemeentelijke grond voor ouderenwoningen.
- Meer woonvormen waar wonen, zorg en welzijn samenkommen**
We stellen ouderen in staat langer zelfstandig te wonen. Daarom breiden we de Lang Leven Thuisflats uit, waar ouderen zelfstandig wonen en ruimte hebben voor ontmoeting en ondersteuning. We ontwikkelen geclusterde woonvormen zoals 'woonzorgcirkels': woningen dichtbij voorzieningen zoals een verpleeghuis, woonzorgcentrum, huisarts of ontmoetingsplek.
- Wonen doe je samen**
We zijn enthousiast over complexen waar mensen uit verschillende generaties samenwonen en voorzieningen delen. Zoals het Ramses Shaffy Huis, waar kunstenaars van uiteenlopende leeftijden elkaar inspireren. Het aantal wooncoöperaties, waarmee mensen gezamenlijk een (betaalbaar) huurcomplex ontwikkelen en beheren, breiden we fors uit. De gemeente reserveert meer grond voor deze woonvormen, subsidieert de ontwikkelkosten en staat garant. Deze woningen moeten betaalbaar en bereikbaar zijn voor mensen die deze het hardst nodig hebben.

- Een nieuw segment: sociale koopwoningen**
Koopwoningen zijn nu onbereikbaar voor een groot deel van de Amsterdammers. Dat is een tekortkoming in het aanbod en daarom introduceren we een nieuwe vorm van volkshuisvesting. We gaan eeuwigdurende sociale koopwoningen in Amsterdam aanbieden: betaalbare koopwoningen tot 300.000 euro. Een gemeentelijk fonds of een corporatie verzorgt de toewijzing en koopt de woning terug voor de oorspronkelijke prijs plus inflatie zodra de bewoner verhuist. Een eventuele overwaarde in de toekomst blijft in publieke handen. Zo zorgen we ervoor dat starters en mensen met een middeninkomen niet alleen een kans krijgen, maar ook een kans houden in onze stad.

- Duurzaam bouwen de standaard, rekening houden met klimaatverandering**
We dagen ontwikkelaars uit om duurzaam en klimaatbestendig te bouwen. We stimuleren woningeigenaren en aannemers om te kiezen voor hergebruikte en herbruikbare materialen. Bij aanleg of herinrichting van straten en wijken komt er voldoende groen om hittestress tegen te gaan.

1.3 BOUWEN IN TRANSFORMATIE GEBIEDEN

Het bouwen in gebieden waar de functie gewijzigd wordt naar wonen, gaat momenteel te langzaam. De gemeente heeft daar vaak zelf geen grond en is te afhankelijk van anderen voor de ontwikkeling van huizen. We doorbreken dit door actieve grondpolitiek, die corporaties en zelfbouwgroepen beter in staat stelt te bouwen.

ONZE PLANNEN

- **De gemeente gaat actief grond en vastgoed kopen, beheren en uitgeven**

Zo gaan we speculatie op Amsterdamse grond tegen, houden we prijzen van woningen laag en bepalen we sterker welk type woningen gebouwd wordt. We maken gebruik van ons voorkeursrecht, want het oplossen van de woningnood is in het publiek belang.

- **We transformeren bedrijventerreinen heel gericht**

Bedrijven en werkgelegenheid zijn belangrijk voor Amsterdam. Daarom zijn we terughoudend met het volbouwen van bedrijventerreinen waar motoren van onze (duurzame) economie draaien. In alle buurten blijft ruimte voor ondernemers en stadsverzorgende bedrijven. Zo beschermen we werkgelegenheid en voorzieningen dicht bij huis.

1.4 KWALITEIT VAN BESTAANDE WONINGEN VERBETEREN

Te veel Amsterdammers wonen in tochtige of beschimmelde huizen. Veel woningen zijn niet bestand tegen de toenemende hitte. Met een kwaliteitsoffensief, betere bescherming voor huurders en meer toezicht op verhuurders pakken we misstanden aan. Samen met corporaties en particuliere verhuurders dringen we het aantal slechte woningen in de stad terug.

ONZE PLANNEN

- **Een nieuw kwaliteitoffensief**

We breiden het bestaande isolatieoffensief uit om zo snel mogelijk huizen met slechte energielabels in wijken met lage inkomens aan te pakken. Ook gaan we samenwerken met de corporaties om de aanpak van schimmelwoningen te intensiveren. Wij willen dat in 2030 niemand meer een schimmelwoning heeft.

- **Huurders krijgen bijstand**

Huurders kunnen blijven rekenen op bijstand en deskundig advies van zowel de gemeente als van organisaties als Stichting !WOON. We brengen huurders op de hoogte van hun rechten. We geven meer bekendheid aan het Meldpunt 'problemen met verhuurders'. Naar Rotterdams voorbeeld gaan we actief buurten met veel slechte woningen in om huurders bewust te maken van hun rechten en waar mogelijk te ondersteunen.

- **Meer zicht op verhuurders in de stad**

Malafide huisjesmelkers controleren we strenger en pakken we aan. Alle verhuurders in onze stad moeten zorgen voor een goed energielabel, overbewoning tegengaan en een fatsoenlijke huur vragen. Daarom voeren we een verhuurdersvergunning in. Die krijgt een verhuurder als hij aantoont zich aan de Wet goed verhuurderschap te houden. Zo krijgen we ook beter zicht op wie in onze stad woningen verhuurt.

1.5 VOORWAARTS MET HET DOORSTROOM- OFFENSIEF EN MEER TOEGANKELIJKE WONINGEN

Tienduizenden Amsterdammers wonen in een woning die te groot of juist te klein is. Deze mismatch dringen we terug. Amsterdammers verdienen een woning die past bij hun levensfase en behoeften.

ONZE PLANNEN

- **Nog meer werk maken van doorstroom**

Veel mensen willen wel doorstromen, maar vaak lukt dat niet. Daarom bieden we samen met corporaties persoonlijk contact, goede verhuisregelingen en praktische hulp bij het verhuizen zelf.

- **Woningruil onder Amsterdammers makkelijker maken**

Vrije huizenruil in de sociale huursector blijven we stimuleren. Daarnaast stimuleren we de doorstroom in andere sectoren. We versoepelen de regels voor het splitsen van grote koop- en huurwoningen ten bate van mantelzorg. We lichten senioren met een koopwoning voor over deze mogelijkheden. Uiteraard geldt deze versoepeling niet voor 'reguliere' grote woningen, want we zijn tegen verkamering en bijbehorende overlast.

- **De juiste woningen voor de juiste doelgroep**

Er komt een speciaal label voor woningen die geschikt zijn voor ouderen of mensen met een beperking. We zorgen dat deze huizen daadwerkelijk beschikbaar komen voor mensen die ze nodig hebben. We bouwen minimaal vijftig rolstoelwoningen per jaar erbij in het licht van het huidige tekort en de vergrijzing.

- **We maken hospitaverhuur bekender en aantrekkelijker**

Het wordt aantrekkelijker voor de hoofdhuurders of woningbezitters om hospita te worden. We zorgen voor behoud van uitkering en schrappen beperkingen die corporaties opleggen aan onderverhuur. Behalve jongeren en studenten komen ook senioren en voormalig dakloze mensen in aanmerking voor zulke kamers.

1.6 BESCHERMEMEN EN BENUTTEN VAN DE BESTAANDE WONINGVOORRAAD

We maken afspraken met woningcorporaties over het behoud, de bescherming en de uitbreiding van sociale huurwoningen. Daarbij geven we democratische huurdersverenigingen met mandaat ook een stem. We maken afspraken met particuliere verhuurders in de stad, omdat zij een groot deel van de huurwoningen bezitten.

ONZE PLANNEN

- **We stoppen de verkoop en liberalisatie van sociale huurwoningen**

Corporaties verkopen geen sociale huurwoningen meer. Aan het liberaliseren van sociale woningen, de huur zo ver verhogen dat deze in de vrije sector belanden, maken we een eind. We maken een uitzondering als meer middenhuur bijdraagt aan een evenwichtige samenstelling van de buurt. Dan regelen we voorrang voor mensen die al in Amsterdam wonen, een sociale huurwoning achterlaten of een essentieel beroep hebben.

- **We koesteren onze voorraad aan (schaarse) sociale huurwoningen**

We laten het aantal huizen flink groeien. Daarom maken we afspraken met corporaties over het aantal sociale en middeldure huurwoningen. We zorgen voor duidelijke doelen, zowel stedelijk als in de buurten. We kijken zowel naar het totaal aantal huizen als naar het totale woonoppervlakte dat toegevoegd en behouden wordt. Zo houden we er zicht op of bijbouwen van nieuwe woningen niet aan de andere kant leidt tot afstoten van grote woningen.

- **Woningen zijn om in te wonen, en niet om aan te verdienen**

We onderzoeken of alle woningen onder de zelfbewoningsplicht kunnen vallen. Dan schaffen we de koopgrens voor zelfbewoning af. We stoppen met vakantieverhuur zodat buurten leefbaar blijven en de sociale cohesie niet verziekt wordt door de platformeconomie. Huizenruil vinden we prima voor de vakantie, ook in sociale huur. Het gelijk oversteken van twee huishoudens bevordert duurzaam toerisme en maakt vakantie betaalbaar.

- **Leegstand van woningen strikt handhaven**

We hebben geen geduld met leegstaande panden. We gaan ze sneller vorderen om ze beschikbaar te stellen als woonruimte of voorziening voor de stad. Het wonen boven winkels is een succes. Dat breiden we uit.

1.7 WONEN VOOR AMSTERDAMMERS

Onze woningvoorraad is schaars. Daarom geven we voorrang aan jonge en oudere Amsterdammers en aan groepen die de stad draaiende houden.

ONZE PLANNEN

- **Binding met de stad**

We gaan dertig procent van de jongerenwoningen toewijzen aan jongeren die de afgelopen tien jaar minimaal zes jaar in Amsterdam gewoond hebben.

- **Ouderen in vertrouwde buurt**

Amsterdamse ouderen krijgen voorrang op een passende woning. Zo bevorderen we doorstroom. Om dit tot een succes te maken, zorgen we ervoor dat ze naar ouderenwoningen kunnen verhuizen in de vertrouwde buurt. We dringen aan op een zo eenvoudig mogelijk toewijzingssysteem, ook begrijpelijk voor mensen met bescheiden digitale vaardigheden.

- **Extra focus op mensen met essentiële beroepen**

We reserveren sociale en middeldure huurwoningen voor mensen met essentiële beroepen in tekortsectoren zoals zorg en onderwijs. Er komt een lerarendcampus met tachtig betaalbare woningen. We onderzoeken of dat voorbeeld navolging verdient voor andere groepen Amsterdammers met essentiële beroepen.

- **Woonwagenbeleid voortzetten**

We zetten het nieuwe beleid voor woonwagens voort en breiden het aantal standplaatsen uit.

1.8 DAKLOOSHEID BESTRIJDEN

Steeds meer mensen worden dakloos door stijgende huren en kosten voor levensonderhoud. In distributiecentra, slachterijen, de horeca en de bouw werken steeds meer mensen uit het buitenland, veelal met tijdelijke woonruimte. Zodra ze niet meer nodig zijn, worden ze door werkgevers op straat gezet. Dit is onacceptabel. Wij doen er alles aan om te voorkomen dat mensen op straat moeten slapen. We bieden mensen zonder dak boven het hoofd bescherming, begeleiding en perspectief.

ONZE PLANNEN

- **Kinderen op één**
Geen enkel kind mag dakloos zijn. Zo min mogelijk gezinnen met kinderen mogen aangewezen zijn op maatschappelijke opvang. Zij zijn gebaat bij gewone woningen, met privacy en begeleiding waar nodig.
- **Meer ‘ouderhuizen’**
Mensen met een laag inkomen bieden we na een relatiebreuk de kans om in de buurt van hun kinderen te blijven wonen. Daarom breiden we het aantal zogeheten ‘parentshouses’ uit.
- **Leegstaande ruimtes creatiever en sneller benutten**
De gemeente heeft bewezen panden snel geschikt te kunnen maken voor opvang en tijdelijke huisvesting van vluchtelingen. Dat gaan we in het vervolg ook doen voor mensen in een kwetsbare positie, zoals (economisch) daklozen, waarbij het belangrijk is om te voorkomen dat zij door een tijdelijk gebrek aan een woning ook hun werk en sociale netwerk verliezen.
- **Tijdelijke flexwoningen realiseren**
We wijzen een aantal locaties aan voor tijdelijke woningbouw. Hier zetten we voor tien tot vijftien jaar flexwoningen neer, geschikt voor bijvoorbeeld studenten en statushouders. Met houtbouw kunnen we snel goede huizen bouwen.
- **Verantwoordelijkheid leggen waar die hoort: bij werkgevers**
Werkgevers zijn verantwoordelijk voor fatsoenlijke huisvesting van werknemers uit het buitenland, die hier vaak zonder woning en netwerk naartoe gehaald worden met grootse beloftes. We onderzoeken hoe we werkgevers kunnen verplichten huisvesting goed te regelen. Daarbij werken we samen met omringende gemeenten en de regio, waar de bedrijven met veel arbeidsmigranten vaak gevestigd zijn. We bezien hoe werkgevers verplicht kunnen worden om bij te dragen aan voorzieningen voor ex-werknemers die na het aflopen van hun contract dakloos dreigen te raken. Wij investeren in onafhankelijke cliëntondersteuning van dak- en thuisloze mensen. Vluchtelingen en ongedocumenteerden hebben recht op een vertrouwenspersoon die hen bijstaat en ondersteunt in het vinden van de juiste routes.

1.9 BOUWEN IN EN MET DE REGIO

Om iedereen een betaalbaar thuis te bieden, moet Amsterdam de woningbouwopgave samen met de regio aanpakken.

ONZE PLANNEN

- **Meer samenwerking met omliggende gemeenten**

We sluiten ons aan bij het doel van het landelijke Programma Woningbouw van 100.000 nieuwe woningen per jaar. Amsterdam levert zijn aandeel daarin. We maken afspraken met de regio, want alleen samen met omliggende gemeenten kunnen we genoeg woningen realiseren. Met Almere maken we ambitieuze bouwplannen in het grensgebied van onze gemeenten.

- **Afstemming over welke gemeente goed is in welk type woningen**

Met de regiogemeenten spreken we af wie welk type woningen bouwt. Amsterdam richt zich vooral op appartementen; gemeenten als Haarlemmermeer bouwen meer huizen met tuinen. We werken samen aan goede OV-verbindingen en snelle fietspaden.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **Corporaties hebben meer geld nodig voor bouwen, onderhoud en verduurzaming**

Nu worden die taken bekostigd door verkoop van schaars bezit. Sociale huurders betalen deels de rekening. Zo mag onze volkshuisvesting niet functioneren. Onze gezamenlijke lobby in de EU en het Rijk is gericht op het verruimen van de leencapaciteit en het afschaffen van de vennootschapsbelasting voor corporaties.

- **Een landelijk volkshuisvestingsfonds**

Hieronder vallen onder andere subsidies voor het realiseren van woningbouwprojecten, het bouwrijp maken van grond en het sneller verduurzamen en verbeteren van de woningvoorraad.

- **Voor het stimuleren van duurzaam bouwen trekken we samen op met het Rijk**

Daarbij maken we gebruik van de mogelijkheden om EU-fondsen aan te spreken.

- **Om het delen van een woning te stimuleren, moet de kostendelersnorm worden afgeschaft**

Hiervoor lobbyen we bij het Rijk. Deze norm ontmoedigt om te gaan samenwonen met je partner en belemmert zo de doorstroming.

1.10 SAMENWERKEN, VEREENVOUDIGEN EN VERSNELLEN

We versnellen procedures rondom bouwen. De gemeente gaat minder verkokerd te werk. We werken beter samen met onze partners en stellen geen onnodige eisen die op gespannen voet staan met landelijk beleid.

ONZE PLANNEN

- **Structureel overleg met corporaties en huurders**

De samenwerkingsafspraken die iedere vier jaar gemaakt worden zijn belangrijk, maar er is meer nodig. We hebben daarom structureel overleg waar corporaties, huurders en de gemeente zijn vertegenwoordigd. In dit overleg bespreken we de voortgang van de afspraken op stads- en stadsdeelniveau, en nemen we aanvullende maatregelen als blijkt dat de doelstellingen niet worden behaald. We maken duidelijke keuzes welke projecten prioriteit hebben en zorgen dat er voldoende ambtenaren worden ingezet om te sturen op voortgang en kwaliteit.

- **Ook met particuliere verhuurders om tafel**

We blijven investeren in een soortgelijk overleg met particuliere ontwikkelaars en verhuurders en organisaties die hun huurders vertegenwoordigen. We streven ernaar om met particuliere verhuurders ook samenwerkingsafspraken te maken.

- **Goede afspraken en voorwaarden, snellere procedures en duidelijke politieke keuzes**

Om de bouwopgave te bespoedigen, zorgt de gemeente voor snelle vergunningverlening, genoeg ambtenaren en stevig grondbeleid. Ontwikkelaars, corporaties en de gemeente zijn onderling open over hoe de plannen lopen en hoe ze gefinancierd worden. We kijken kritisch of alle eisen die we als gemeente stellen noodzakelijk zijn. De noodzaak om woningen te verbeteren en te bouwen weegt zwaarder dan ruimtelijke en stedenbouwkundige kaders of erfgoedwaarden. Wij hebben respect voor onze unieke stedenbouwkundige structuur en monumenten. Dat gaat prima samen met bouwen, maar de procedures duren op dit moment veel te lang. We gaan ze versnellen door regels waar mogelijk te vereenvoudigen en ervoor te zorgen dat er sneller knopen doorgehakt worden.

1.11 ERFPACHT & FINANCIERING

De PvdA is een voorstander van erfpacht. Met erfpacht kunnen we grond een maatschappelijke bestemming geven en beschermen we de stad tegen speculatie. De waardestijging van grond waarop een woning staat is geen individuele verdienste, maar het resultaat van alles dat Amsterdammers voor hun stad doen. Erfpacht zorgt dat een waardestijging van de grond toekomt aan ons allemaal.

ONZE PLANNEN

- **Erfpachtvoorwaarden blijven hetzelfde**

Erfpacht is een belangrijk instrument om publieke voorzieningen zoals bibliotheken, zwembaden en sportvelden te bouwen en onderhouden. Na alle systeemwijzigingen van de afgelopen jaren houden we de erfpachtvoorwaarden voor particulieren gelijk.

- **Grondopbrengsten gebruiken voor bouw van complete buurten**

We willen een gezond grondprijsbeleid waarbij de grondopbrengsten van de gemeente ten goede komen aan de bouw van betaalbare woningen en aan maatschappelijke voorzieningen. Hiervoor is een gezond vereeningsfonds nodig. We stoppen met de structurele uitname uit het fonds.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **De markt speelt op dit moment een te grote rol in het bepalen van de maximale huurprijs**
Om mensen echte huurprijsbescherming te bieden, moet de WOZ-waarde minder zwaar meewegen in het puntenstelsel waarmee de huurprijs berekend wordt.

- **Het plan om statushouders geen voorrang meer te geven op een woning moet van tafel**
Hiervoor lobbyen we bij het Rijk. Het plan is onmenselijk, ongrondwettelijk en het zorgt ervoor dat mensen veel langer dan nodig in de opvang moeten blijven wonen.

- **Het Rijk moet de hypotheekrenteafrek gefaseerd afbouwen om ongelijkheid te verkleinen**
Deze subsidie drijft de prijs van woningen op en dat voelen we pijnlijk hard in Amsterdam. Koopwoningen zijn onbetaalbaar geworden, zeker voor starters. We lobbyen bij het Rijk om zo de ongelijkheid tussen kopers en huurders te verkleinen.

- **De inkomensgrenzen voor volkshuisvesting moeten omhoog**
Zo krijgen ook de middengroepen toegang tot betaalbare woningen.

CENTRUM

Amsterdam heeft de mooiste binnenstad van de wereld. We willen die heus delen, maar vinden dat die in eerste instantie voor de Amsterdammers is. De ‘verpretparkisering’ van het centrum roepen we een halt toe. We zorgen voor meer cultuur, maatschappelijke voorzieningen en woningen. We zorgen dat jongeren uit de hele stad kunnen leren over de geschiedenis van Amsterdam. We koesteren het nachtleven en lokaal ondernemerschap.

ONZE PLANNEN

- **Grip op vastgoed voor een leefbare binnenstad**

We zorgen dat er meer geld komt om vastgoed op te kopen en daar gewenste functies onder te brengen, zoals fijne winkels en ontmoetingsplekken. Het is belangrijk dat dit geld ook gebruikt kan worden om ongewenste exploitaties (zoals coffeeshops of souvenirwinkels) af te kopen. Samen met de NV Zeedijk en Stadsgoed leggen we een uitgebreide vastgoedreserve aan voor een leefbare binnenstad.

- **Ruimte voor lokaal en creatief ondernemen**

We stimuleren lokaal en creatief ondernemerschap. We gaan verder met de subsidieregeling Aanpak Binnenstad waarmee we een netwerk van makers, creatieve en lokale ondernemers aanmoedigen bezoekers te trekken die niet leunen op de bezoekerseconomie. We bieden lokale en creatieve ondernemers waar mogelijk huurbescherming en hulp en advies bij overnames, pensioenen en doorstart. Daarnaast faciliteren we pandeigenaren in het zoeken van goede huurders die een positieve bijdrage leveren.

- **De sociale voorraad beschermen en wonen boven winkels**

We blijven werken aan het uitbreiden van woningen boven winkels en beschermen de voorraad sociale huurwoningen en maatschappelijk vastgoed. Op het Marineterrein komen naast plek voor creatieve jonge ondernemers vooral sociale huurwoningen, groen en ateliers.

- **We gaan overlast van massatoerisme tegen en zetten door wat echt werkt**

Denk hierbij aan de hotelstop, het stoppen met vakantieverhuur, touringcars en cruisetoerisme. We pakken de dominantie van coffeeshops, ramen voor sekswerk, ‘zuiptoerisme’ en ondermijning aan door een combinatie van het reguleren van bestemmingsplannen, handhaving op verboden functies en invoering van een vergunningsplicht.

EEN SCHONE TOEKOMST

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

2

EEN SCHONE TOEKOMST

Amsterdam bestaat 750 jaar. Als we willen dat onze stad ook de komende eeuwen leefbaar en groen blijft, moeten we nu keuzes maken. De PvdA staat voor een eerlijke verdeling van lasten en lusten. Grote vervuilers veroorzaken de meeste schade, maar het zijn het vaak Amsterdammers met de kleinste portemonnee die de gevolgen dragen. Een hoge energierekening, een slecht geïsoleerd huis of een buurt die in de zomer steeds warmer wordt door klimaatverandering. **Wij zijn voor groen doen op een rode manier.** We beginnen waar de nood het hoogst is en we houden bedrijven, verhuurders en corporaties aan hun verantwoordelijkheden.

We investeren in een stad die leefbaar blijft, ook voor toekomstige generaties. De klimaattransitie is een kans om de toekomst veilig te stellen. We kunnen de ongelijkheid verkleinen en bouwen aan een stad waarin we prettig samenleven. We gaan door met het bestrijden van energiearmoede door isolatie en betaalbare verduurzaming. We versterken bewonersinitiatieven en energiecoöperaties. We zorgen voor schone buurten met schaduwrijke straten, groene daken en goed onderhouden groen. ‘Elke buurt schoon’ wordt de norm. We kiezen voor een lokale en gerichte aanpak van het afvalprobleem.

2.1 ELKE BUURT SCHOON

Om de norm ‘elke buurt schoon’ waar te maken, zorgen we dat bewoners, afvalmedewerkers en stadsdeelbestuurders zeggenschap krijgen. Bij hen zit immers de kennis. De invoering van statiegeld op blikjes leidt tot rommel rond de vuilnisbakken. Daarom zorgen we voor meer toegankelijke inleverpunten. De gemeente pakt haar verantwoordelijkheid voor betrouwbare, regelmatige inzameling van afval en het aanpakken van lokale afvalhotspots. Ondernemers, bezoekers en bewoners houden we aan hun verantwoordelijkheid voor een schone stad.

ONZE PLANNEN

- **Afvalverwerking is een publieke dienst**

Betaalbare en duurzame verwerking van ons afval is een publiek belang. We vinden dat het Afval Energiebedrijf (AEB) er in eerste instantie is om Amsterdamse afval op een zo duurzaam mogelijke, betaalbare manier te verwerken. De lessen uit de enquêtecommissie over AEB vormen daarbij een belangrijk uitgangspunt.

- **Inzameling waar dat het hardst nodig is**

'Elke buurt schoon' betekent inzamelen van afval waar dat het hardst nodig is. We stellen het inzamelschema en de inzet van buurtconciërges af op objectieve metingen van vuil en op de kennis van stadsreinigers.

- **Meldingsbereidheid vergroten**

Amsterdamse buurten vertonen grote verschillen in het aantal meldingen van afvaloverlast. Waar minder wordt gemeld, wordt overlast minder voortvarend aangepakt. Dat is onwenselijk. Daarom voeren we de komende jaren het initiatiefvoorstel Aanpak meldingsbereidheid uit en zorgen we voor een meldingssysteem dat werkt voor elke Amsterdammer.

- **Gebiedsgericht werken als basis**

We leggen de regie voor de aanpak van afvalproblemen bij de stadsdelen. Samen met de vuilnismannen en -vrouwen hebben zij het beste zicht op de problemen. De gemeente ontwikkelt hiervoor maatregelen die de stadsdelen kunnen toepassen.

- **Uitbreiding buurtconciërges met een bezem in de hand**

We breiden het aantal buurtconciërges uit. Dat zijn stadsreinigers gericht op buurten met veel afvaloverlast. Ze zijn bekend bij buurtbewoners, spreken ondernemers aan en staan in contact met handhaving zodat er beboet kan worden wanneer dat nodig is.

- **Grof afval op afspraak**

Grofvuil zorgt voor veel afval in onze straten, bijvoorbeeld als het niet op de juiste tijd of plek wordt aangeboden. We gaan inzameling van grof afval op afspraak regelen. Dit doen we stapsgewijs en in nauwe samenwerking met de stadsdelen, gebiedsmakelaars en lokale partijen zoals ondernemingsverenigingen.

- **Een schone stad maken we samen**

Asociaal gedrag normeren we. De pakkans voor verkeerde bijplaatsingen van huisvuil gaat omhoog. Veelplegers krijgen een hogere boete door een uitbreiding van het getrapte boetesysteem. We ondersteunen buurtinitiatieven die bijdragen aan een schonere stad, zoals De Schoonste Straat, VuilnisOproer Nieuw-West, Amsterdam Can Collective en containeradoptanten.

- **Effectieve statiegeldaanpak**

De nieuwe statiegeldregels zorgen voor overlast. De proeven die lopen om dit aan te pakken zetten we voort. De meest effectieve maatregelen voeren we stads breed in.

- **Meer inzamellocaties voor statiegeld in de stad**
Die realiseren we samen met organisaties als het GVB en op gemeentelijke locaties. Er komen statiegeldhubs die 24 uur per dag open zijn. We spreken ondernemers aan op hun verantwoordelijkheid voor voldoende, toegankelijke en werkende inzamellocaties. Het moet bij inzamellocaties ook mogelijk zijn om statiegeld contant terug te krijgen.
- **Aanpak lachgascilinders en andere ontploffende apparaten**
Sinds het lachgasverbod in 2023 in ging, belanden lachgascilinders vaak bij het restafval. Dit leidt tot gevaarlijke situaties bij de verwerking van het afval. We zijn voorstander van een inleverpremie voor lachgascilinders omdat uit de praktijk blijkt dat dit goed werkt. We pleiten daarom bij de Rijksoverheid voor een landelijk statiegeldsysteem. Daarnaast sluiten we ons aan bij campagnes als 'Doe Maar Apart' om het inleveren van oude elektrische apparaten te stimuleren.
- **'Treintje' voortzetten en uitbreiden**
De komende jaren gaan we in stadsdeel Centrum door met het zogenaamde 'treintje', waarbij veegploegen direct achter de afvalwagens rijden om de straten schoner te krijgen. Deze aanpak breiden we uit naar andere stadsdelen.

2.2 EEN GROENE STAD

Amsterdam heeft prachtig groen. Van de geveltuintjes in de binnenstad tot het landelijk gebied van Weesp. Deze fraaie openbare ruimte staat ook onder druk door de noodzaak om woningen te bouwen en onvoldoende onderhoud. Dit vinden wij zorgelijk, want groen houdt een buurt leefbaar, verbetert de luchtkwaliteit en beschermt de stad tegen de gevolgen van klimaatverandering. Groen biedt verkoeling bij extreme hitte en een buffer bij hevige neerslag.

De komende jaren moet de focus liggen op goed onderhoud van de straten, stoepen en groen in de stad. Dat betekent ook dat er soms moeilijke keuzes gemaakt moeten worden om een bepaalde wijk minder te vergroenen, om dit wel te kunnen doen op een andere plek waar dat harder nodig is.

ONZE PLANNEN

- **Van 'meer groen' naar 'goed groen'**

De hoeveelheid groen mag niet verder afnemen. Groen heeft pas echt waarde als het goed wordt onderhouden en het bijdraagt aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en recreatie. Te veel groen wordt in Amsterdam op dit moment nog niet goed onderhouden. Daarom leggen we de nadruk op verbetering, onderhoud en behoud van het groen in de stad. We zorgen voor meer groen waar dat noodzakelijk is tegen hittestress of wateroverlast. We bouwen in principe niet binnen de hoofdgroenstructuur, in de groene scheggen, en in het landelijk gebied in Noord en Weesp.

- **Het beperken van boomkap**

Het kappen van bomen is soms nodig voor de veiligheid of gebiedsontwikkeling. Minder bedekking door boomkronen betekent minder hittebestendigheid, luchtkwaliteit en leefbaarheid. We beperken de kap zoveel mogelijk met innovatief onderhoud en door ruimte te scheppen voor goede groei van bomen.

- **Gemeenschappelijk buurtbeheer**

Op veel plekken beheren Amsterdammers samen stukjes openbare ruimte, zoals perkjes en moestuinen. Dit draagt bij aan het buurtgevoel, houdt bewoners in beweging en zorgt voor beter onderhouden openbaar groen. We stimuleren daarom gemeenschappelijk buurtbeheer.

- **Goed onderhouden straten en stoepen**

We kiezen voor onderhoud op basis van technische noodzaak en veiligheid in plaats van alleen meldingen of klachten. Hierbij voeren we de aanpak meldingsbereidheid voor een schone stad ook door in het onderhoud van de openbare ruimte.

- **Ruimte voor volkstuinen**

We blijven ons inzetten om volkstuinen in de stad te behouden, deze zo mogelijk open te houden voor het publiek en betaalbaarheid te verzekeren. Daarbij zetten we ons in voor een brede diversiteit aan volkstuinen: van schooltuinen tot moestuinen en coöperatieve stadslandbouw.

- **Goede uitvoering van watertaken**

De komende jaren werken we samen met de betrokken waterschappen aan een goede uitvoering van de taken. Ook na de ontvlechting van Waternet blijven we ons gezamenlijk inzetten voor een betaalbare aanpak voor verbetering van de waterveiligheid en waterkwaliteit.

- **Zorg voor dieren in de stad**

We willen dat huisdieren de zorg krijgen die ze nodig hebben, ook wanneer hun baas in armoede leeft. We ondersteunen daarom Amsterdammers die hun dierenartsrekening niet kunnen betalen. Dierenmishandeling bestrijden we stevig. Op kinderboerderijen en in Artis staat dierenwelzijn en educatie voorop. We verbeteren de leefgebieden van wilde dieren. Overlast pakken we diervriendelijk aan. Zo bouwen we aan een stad waarin mens en dier in balans samenleven.

2.3 DUURZAAM VOORUIT

Amsterdam moet zich de komende jaren aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering. We krijgen vaker te maken met extreme warmte en droogte. Daarom moeten we meer doen aan hittestresspreventie. Het aantal airco's en ventilatoren groeit in rap tempo. Dat zijn energielurpende lapmiddelen als de huizen niet duurzamer worden. Hogere energiekosten leiden bovendien tot meer energiearmoede. Daartegen blijven we strijden. We leveren onze bijdrage aan een beter klimaat door in 2030 zestig procent minder CO₂ uit te stoten. Amsterdam zal klimaatneutraal zijn in 2050. Dat zorgt voor schone lucht en een gezondere stad. Deze periode draait om doen. We voeren uit wat al is bedacht. Het Rijk kan daarbij helpen, bijvoorbeeld door de vaste energietarieven zo laag mogelijk te houden, zodat besparen loont.

ONZE PLANNEN

- **Duurzaamheid met draagvlak**

Amsterdammers verdienen duidelijke informatie over de mogelijkheden tot verduurzaming en kunnen daarin kiezen. Energiebesparing staat voorop want dat is meteen de beste garantie voor betaalbaarheid. De gemeente moet bij het gesprek over verduurzaming ondersteuning bieden. De ene keer door dit gesprek te organiseren, de andere keer door een gereedschapskist voor het gesprek beschikbaar te stellen. We geven bewonersinitiatieven de ruimte. Met draagvlak ontwikkelde plannen krijgen voorrang. Als betrokken bedrijven bewoners stelselmatig negeren, grijpt de gemeente in.

- **Groene daken en gevels stimuleren**

Groene daken en gevels zorgen dat Amsterdam tegen een stootje kan als het extreem warm is of ongenadig hard regent. We beginnen met het vergroenen van daken en gevels waar het betaalbaar is en bewoners veel baat hebben bij een lagere energierekening. Als welstandsregels in de weg zitten, geven we voorrang aan duurzaamheid en betaalbaarheid.

- **Panden van de gemeente Amsterdam maken we duurzaam**

De gemeente moet het goede voorbeeld geven. De achterstand bij de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed lopen we in. We zorgen voor voldoende laadpalen voor elektrische voertuigen bij gemeentelijke parkeerterreinen. Met energiegemeenschappen kunnen we de buurt laten profiteren.

- **Beter voorbereid op extreme weersomstandigheden**

We gaan Amsterdammers die bij extreme weersomstandigheden extra kwetsbaar zijn beschermen, zoals ouderen, daklozen, mensen met een chronische aandoening en jongere kinderen. We maken Amsterdamse buurten toekomstbestendig en zorgen voor meer groen in elke straat. We vergroten de maatschappelijke weerbaarheid door buurthuizen, bibliotheken en andere gemeenschapsgebouwen klimaatbestendig te maken en de openingstijden bij hitte of een andere crisissituatie te verruimen.

- **Resultaten van duurzaamheidsbeleid zijn beter vindbaar**

We zorgen voor een betere presentatie van de gigantische inspanningen van bewoners, bedrijven en gemeente op het gebied van duurzaamheid. Bijvoorbeeld op de website van de gemeente. We geven tips en verspreiden inspirerende voorbeelden uit onze buurten.

- **Gemeentelijk duurzaamheidsbedrijf onderdeel van warmtebedrijf**

Samen met Alliander, Energie Beheer Nederland (EBN) en het Rijk onderzoeken we de oprichting van een warmtebedrijf. Voor warmte willen we niet afhankelijk zijn van commerciële aanbieders. Een warmtebedrijf heeft aandacht voor andere initiatieven en kansen op het gebied van duurzaamheid en zuinig gedrag. Een aanbod van het warmtebedrijf dient betaalbaar en schaalbaar te zijn en stimuleert zuinig gedrag. Het warmtebedrijf staat open voor samenwerking met lokale initiatieven en andere publieke bedrijven. Bijvoorbeeld rond bronnen voor warmte en koeling.

- **Gemeente heeft een actieve rol richting energiecoöperaties en -gemeenschappen**
Energiecoöperaties en -gemeenschappen zonder winstoogmerk brengen betaalbare en duurzame energie binnen handbereik. Het opbouwen en financieren van een coöperatie of gemeenschap in buurten vraagt veel tijd, inzet en energie. Initiatieven kunnen rekenen op ondersteuning en advies vanuit de gemeente. Een gezamenlijk initiatief heeft voorrang op een commercieel initiatief.
- **Een maatschappelijke invulling voor de Cruise Terminal Amsterdam vanaf 2035**
Cruiseschepen zijn ontzettend vervuilend. Daarom sluit de Passagiers Terminal Amsterdam uiterlijk in 2035 in Amsterdam en hebben cruiseschepen geen plek meer in de stad. Zo'n prominent gebouw aan 't IJ verdient echter wel een mooie (deels) publieke invulling naast de functie van congrescentrum. We realiseren daarom op deze plek een cultureel centrum met een nachtclub, een theater, plek voor muzieklessen en ruimte voor startende makers. We onderzoeken of we, net als in Kopenhagen, een publiek zwembad aan 't IJ kunnen maken met stadsstrand.
- **Groene ondernemers ondersteunen**
Veel ondernemers hebben goede, duurzame ideeën, maar missen het startkapitaal om ze waar te maken. De gemeente kan helpen door zelf deel te nemen of garant te staan.
- **Banen van de toekomst**
We ondersteunen Amsterdammers die op zoek zijn naar een baan en passie hebben voor techniek, bouw of groen. We werken samen met relevante vakscholen. Zo werken we aan een stad met goede, groene banen.

2.4 EEN SOCIALE ENERGIETRANSITIE

Amsterdam levert een eigen bijdrage aan een wereld zonder fossiele brandstoffen. We geven uitvoering aan de Regionale Energietransitie (RES). We wekken grootschalig duurzame energie op en zoeken naar duurzame warmtebronnen. We verduurzamen woningen, waarbij woningen met de laagste energielabels in wijken met lage inkomen voorrang krijgen. Hittebestendigheid krijgt meer prioriteit.

ONZE PLANNEN

- Alle woningen vanaf 2029 minimaal energielabel D**
In 2029 zijn alle E/F/G-labels weggewerkt, in lijn met nationale doelen. Helaas blijven particuliere verhuurders achter. Daarom wordt een labelplicht onderdeel van de verhuurdersvergunning die we invoeren (zie hoofdstuk 1).
- Offensief ‘betaalbaar, duurzaam en hittebestendig’ voor woningeigenaren.**
Alle woningeigenaren met een energielabel beneden B doen we het aanbod hun woning te verduurzamen en de CO₂-uitstoot met minstens tachtig procent te verlagen. Investeren in isolatie en (drie)dubbel glas zorgt voor een lagere energierekening en meer wooncomfort. Om zulke ingrepen financieel haalbaar te maken organiseren we collectieve inkoop van kozijnen, isolatiemateriaal en zonnepanelen.
- Handhaven energiebesparingsplicht en energielabels**
Bedrijven en maatschappelijke instellingen hebben een energiebesparingsplicht. Alle kantoorgebouwen moeten minimaal energielabel C hebben. Een vijfde voldoet daar niet aan. Daarom gaan we strenger optreden. De gemeente geeft het goede voorbeeld door te zorgen dat haar eigen panden allemaal aan de labelplicht voldoen.
- Niemand in energearmoede: intensivering van het isolatie-offensief**
We bouwen voort op de huidige isolatieaanpak. We investeren in maatregelen die energearmoede tegengaan, zoals energifixers, het waterzijdig inregelen van cv-ketels voor een lager verbruik en de witgoedregeling die korting biedt op energieuinige apparaten. Amsterdammers die in energearmoede leven krijgen voorrang.

- Energiebespaarservices blijven nodig**
Energiebespaarservices en energiecoaches hebben de afgelopen jaren laten zien dat de aanpak werkt. Dit gaat verder dan het plaatsen of adviseren over een tochtstrip. Een coach heeft ervaring en ziet wat er mis is en heeft ook een sociale waarde. Ze komen achter voordeuren die voor de overheid soms gesloten blijven en verwijzen door naar instanties die problemen kunnen oplossen. We werken bij voorkeur met lokale initiatieven met verbinding in de buurt, zoals de FIXbrigade. We geven de voorkeur aan initiatieven die opleidingsplekken bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Duurzame energie opslaan en delen**
Toegang tot het overvolle elektriciteitsnetwerk is cruciaal voor het vestigingsklimaat voor ondernemers. De capaciteit van het netwerk moet worden vergroot. We investeren daarom in nieuwe onderstations. We maken werk van het opslaan en delen van duurzaam opgewekte energie. Bedrijven kunnen hun overcapaciteit van zonnepanelen of wind doorleveren aan naburige bedrijven, zoals op bescheiden schaal al in het Westelijk Havengebied gebeurt. Energiegemeenschappen en het GVB gaan hierbij een rol spelen.
- Zon op bijna alle daken**
Amsterdam telt steeds meer zonnepanelen. Maar er zijn nog genoeg daken met (meer) plek. We werken samen met energiegemeenschappen en netbeheerders aan tijdelijke opslag en optimale benutting van stroom in de buurt.

- **Windmolens zijn nodig**

Als je door Amsterdam fietst, lijkt het soms alsof er altijd tegenwind is. Die wind kunnen we goed gebruiken om energie op te wekken. Met alleen zon en warmte halen we de doelen niet. Het liefst plaatsen we windmolens waar veel ruimte is, zoals op zee of in de haven. We benutten het potentieel in het Westelijk Havengebied maximaal. De Noorder IJplas blijft een optie. Als deze locatie niet mogelijk is, komen andere kansrijke zoekgebieden weer in beeld. Windmolens mogen uiteraard geen onaanvaardbare risico's opleveren voor mens en natuur. We hanteren de geluidsnormen strikt. Bij locatiekeuze weegt de belastbaarheid van buurten mee.

- **Maatwerk voor warmtenetten**

Warmtenetten ontwikkelen zich snel. Per buurt kiezen we daarom voor het meest passende systeem. Bij genoeg afnemers met goed geïsoleerde woningen kunnen we warmtenetten op lage temperatuur gebruiken. Soms past warmte-koude-opslag of een collectieve warmtepomp beter. Warmtenetten liggen er voor minimaal dertig jaar, dus verkeerde of minder efficiënte keuzes hebben een langdurig effect. Daarom kiezen we per buurt voor het meest geschikte systeem. Energiecoöperaties zoals KetelhuisWG en kleinschalige warmtenetten zijn daarbij belangrijk. Het gemeentelijke warmtebedrijf krijgt geen monopoliepositie. Omdat warmtenetten grote impact kunnen hebben, is participatie en geïnformeerd kiezen essentieel.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **Voldoende inzamelpunten voor verpakkingen met statiegeld**

Als Verpact meer (bulk)inzamelpunten plaatst, wordt het makkelijker om blikjes en flesjes in te leveren.

- **We vragen aan het Rijk om vastrechttarieven voor energie te reguleren**

Zo laten we energiebesparing lonen.

- **Amsterdammers zorgen samen voor een schone stad**

We doen huisafval in de container, ook als we even moeten omlopen als de container vol is. Grofvuil bieden we op de juiste manier aan. Indien nodig spreken we elkaar aan.

- **Investeringen in het verzwaren van het elektriciteitsnetwerk**

Als het Rijk investeert in het verzwaren van het elektriciteitsnet, ontstaat ruimte voor nieuwe aansluitingen voor woningen en bedrijven.

- **Het afschaffen van de belasting op winst voor woningcorporaties**

Zo is er meer geld om te investeren in nieuwbouw en het verduurzamen van bestaande huizen. Hiervoor hebben we het Rijk nodig.

- **Rijkssubsidies voor het aanleggen van warmtenetten**

Met subsidies voor lage- en middentemperatuur warmtenetten, komt deze ontwikkeling makkelijker van de grond.

- **Een landelijke statiegeldregeling voor lachgascilinders**

Zo is het aantrekkelijk om deze cilinders in te leveren en komen ze niet terecht in het restafval en in de verbrandingsovens. Hiervoor lobbyen we bij het Rijk.

- **Een verbod op PFAS-lozing en niet essentiële producten die PFAS bevatten**

Door een landelijk verbod beschermen wij de gezondheid van Amsterdammers.

2.5 EEN STAD ZONDER VERSPILLING

Amsterdam loopt voorop met de circulaire economie. We zijn zuinig met grondstoffen, kiezen voor delen, hergebruik en verdelen economische macht eerlijk. Met een heldere langetermijnvisie geven we richting en scheppen we duidelijkheid voor ondernemers en bewoners.

ONZE PLANNEN

- **Hoogwaardige recycling van sloopafval en beton mogelijk maken**

Bij sloop streven we naar zoveel mogelijk hergebruik van materiaal. We gaan beton beter scheiden zodat het gebruikt kan worden als grondstof voor de wegenbouw. We stoppen daarom met mobiele breakers. Meerkosten verdienen we terug met het hergebruik van beton en zand.

- **Steun voor lokaal en circulair ondernemen**

Er komt een aanspreekpunt voor circulaire initiatieven zoals repair cafés die hen helpen met plannen en praktische uitdagingen zoals een plek in de stad vinden. Zo maken we duurzaam ondernemen aantrekkelijker en bieden we Amsterdammers met een kleine portemonnee betaalbare keuzes. Er komen duurzame buurtcentra met repair cafés, kringloopwinkels, afvalpunten en gemeenschappelijke werkplaatsen onder één dak. Buurten waar nu nog weinig repair cafés en kringloopwinkels zijn, krijgen prioriteit.

- **Een uitstootvrije gemeentelijke organisatie in 2030**

Dat blijft de ambitie. De gemeente versnelt de verduurzaming van het eigen wagenpark en van gemeentelijke panden. Inkoop is waar mogelijk circulair. We gaan door met het bijhouden van een CO₂-boekhouding en presenteren die jaarlijks. We maken maatschappelijke baten en lasten zichtbaar.

- **Toekomstbestendige bedrijventerreinen**

Op bedrijventerreinen stimuleren we gezamenlijke infrastructuur, zodat bedrijven diensten en voorzieningen kunnen delen. We ondersteunen bedrijven om op het terrein elkaar's reststromen te benutten.

NIEUW-WEST

Nieuw-West, het grootste stadsdeel van Amsterdam, is sterk in ontwikkeling. De bevolking is divers, jong en krachtig, maar een deel van hen zit in een kwetsbare situatie. Dankzij ongelijk investeren voor gelijke kansen en het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid is een deel van de achterstand ingelopen, maar we zijn er nog niet.

ONZE PLANNEN

- **Beter bereikbare voorzieningen**

Het openbaar vervoer in Nieuw-West moet beter. Nu zijn te veel plekken nog slecht bereikbaar. We investeren in nieuwe en betere verbindingen, zodat het hele stadsdeel goed toegankelijk wordt.

- **Een verbonden Nieuw-West**

De afgelopen jaren is veel ingezet op ontmoeting, waarbij is geïnvesteerd voor en door bewoners, ondernemers en andere bruggenbouwers. De pleinen staan centraal en zijn de huiskamers van de buurten. We blijven werken aan een verbonden stadsdeel door verschillende vormen van ontmoeting verder uit te bouwen en te ondersteunen.

- **Goed en passend wonen in Nieuw-West**

De komende jaren maken we een grote inhaalslag om de woningen te verbeteren. Naar het voorbeeld van de Wildemanbuurt betrekken we bewoners vanaf het begin. Bij sloop-nieuwbouw zorgen we voor tijdelijke huisvesting of een passende woning elders, met behoud van terugkeerrechten. In Nieuw-West wordt veel mantelzorg binnen families verleend; daar houden we rekening mee bij het aanbod van ouderenwoningen - bijvoorbeeld door nabijheid en geschiktheid voor mantelzorg. Nieuwe bewoners ontvangen,

ook bij tijdelijke huisvesting, een welkomspakket met praktische informatie en een kennismaking met buurtgenoten en lokale organisaties.

- **Inclusieve zorg**

Nieuw-West kent veel ouderen met een migratieachtergrond. De zorg is niet overal cultureel sensitief en de gezondheidsvaardigheden van bewoners zijn soms ook beperkt. Met de Ouderenkliniek in Nieuw-West zetten we ons in voor betere preventie en het vergroten van de kennis en inzichten van de formele en informele zorgaanbieders in Nieuw-West.

- **Faciliteren netwerken voor creatief talent**

We bieden kunstenaars en creatieve organisaties ruimte in het makersnetwerk om het creatieve talent van het stadsdeel ruimte te geven om te ontwikkelen. We werken samen met het ondernemersnetwerk, dat investeert in werkgelegenheid, ontmoeting en activiteiten voor de buurt. Er komen multifunctionele ruimtes voor de buurt(organisaties) en meer plekken voor ontspanning.

- **Meer kansen en mogelijkheden voor jongeren**

We investeren in kansengelijkheid door samen met organisaties als het ondernemersnetwerk, Grote Spelers en scholen het aanbod van betaalde stageplekken te vergroten. Ook maken we ruimte voor plekken waar kinderen, jongeren en hun ouders op een ontspannen manier verschillende soorten werk en bedrijven leren kennen. Voor jongeren die willen ondernemen blijven we investeren in projecten zoals Boost Your Business en Business After School.

- **Samenwerking met Speeltuinbrigade Junior**

Jongeren verdienen plekken om te spelen, bewegen en sporten. En hebben daar zelf ook ideeën bij. In de Speeltuinbrigade Junior, hét aanspreekpunt voor alles wat met speeltuinen te maken heeft in Amsterdam Nieuw-West, laten we kinderen zelf meedenken over het realiseren daarvan.

**EEN LEEFBARE,
INCLUSIEVE EN
VEILIGE STAD**

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

3

EEN LEEFBARE, INCLUSIEVE EN VEILIGE STAD

Amsterdam is een stad van verschillen in achtergrond, inkomen, levensovertuiging, identiteit, seksuele oriëntatie en levensstijl. Die verschillen maken de stad bruisend en vrij, maar samenleven gaat niet altijd vanzelf. Er is sprake van polarisatie, discriminatie, seksisme en extremisme. Ook femicide laat zien hoe diep ongelijkheid kan ingrijpen in levens. We treden stevig op tegen haat en discriminatie. We bouwen aan vertrouwen zodat iedereen zich welkom en beschermd voelt. Vrijheid van meningsuiting en het recht om te demonstreren blijven daarbij bijkans heilig, maar altijd in samenhang met respect en dialoog.

Veiligheid en sociaal-economische omstandigheden zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Armoede, bestaansonzekerheid en gebrek aan perspectief maken mensen vatbaarder voor criminale verleidingen en ondermijning.

De sociale samenhang van de stad staat op het spel. Te veel buurten zijn niet veilig of leefbaar. Meldingen van overlast belanden op de stapel door een tekort aan toezicht en politie. Mensen komen weg met hufterig

gedrag en intimidatie. Toerisme en consumptie trekken een wissel op de inzet van politie en handhaving. Daardoor is er te weinig aandacht voor woonwijken.

Daarom kiezen wij voor een integrale aanpak: stevige grenzen stellen waar dat nodig is (repressie), investeren in perspectief en sociale samenhang (preventie), en zorgen voor passende ondersteuning en hulpverlening (zorg). Een leefbare stad vraagt om politie in de directe nabijheid. Ook kunnen we elkaar aanspreken als we erop vertrouwen dat de gemeente daarin ondersteunt. Samenleven vraagt inzet. Wij geloven in de kracht van vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit voor Amsterdam. We zien dat samenleven niet vanzelf gaat, maar geloven in de kracht van verbinding, gelijkwaardigheid en solidariteit. Daar maken we ons hard voor.

3.1 DE VERBONDEN STAD: ONS ANTWOORD OP POLARISATIE EN INTOLERANTIE

Vrijheid begint bij veiligheid, op straat en online. Helaas is veiligheid ongelijk verdeeld. Te veel Amsterdammers ervaren intimidatie, uitsluiting of agressie. Jongeren met een niet-westerse of biculturele achtergrond worden vaker staande gehouden door de politie. Moskeeën en synagogen krijgen haatmail. LHBTIQA+ personen worden bespuugd of uitgescholden. Vrouwen worden op straat beperkt in hun vrijheid. Dit uit zich van intimiderend bekeken worden tot seksueel geweld en femicide. Vrouwenhaat, online en offline, wordt steeds zichtbaarder en normaler. Dit accepteren we niet. We treden hard op tegen discriminatie, seksisme en haatzaaien. We waken voor selectieve verontwaardiging. We staan achter iedereen die slachtoffer is van onderdrukking of uitsluiting. We treden op tegen alle vormen van discriminatie. Solidariteit is voor ons ondeelbaar.

De komende jaren werken we aan het herstel van onderling vertrouwen in de samenleving. De politiek moet het goede voorbeeld geven. We herwaarderen het begrip tolerantie. Je hoeft het niet altijd met elkaar eens te zijn. Maar je kunt wel beleefd blijven en elkaars vrijheid respecteren. Zo kunnen we in gesprek gaan en elkaar vinden in de dingen die we delen.

ONZE PLANNEN

- **Meer ondersteuning voor initiatieven die bijdragen aan wederzijds begrip**
We zetten ons in voor programma's zoals Dialoogdag, Deel de Duif en Dialoog in Actie. Informele ontmoetingsplekken zoals buurthuizen en culturele broedplaatsen krijgen financiële steun.
- **Ondersteuning interreligieuze netwerken**
In ieder stadsdeel onderhouden we een netwerk van leiders van religieuze gemeenschappen.
- **Sociale veiligheid op straat**
We breiden de inzet van buurtcoaches uit. Met buurtteams zorgen we voor een samenhangende aanpak.
- **Vrouwen moeten zich veilig door de stad kunnen bewegen**
We breiden het project 'Veilig uitgaan' uit. We versterken de aanpak van straatintimidatie. We ondersteunen initiatieven die veilige plekken creëren.
- **Politie, handhavers en meldpunten bewust maken van discriminatie en uitsluiting**
Hulpdiensten verdienen lof voor hun serieuze aandacht voor uitsluitingsmechanismen en discriminatie. Samen met het College voor Rechten van de Mens breiden we het trainingsprogramma uit.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **Meer politiemensen**
De toewijzing van agenten aan Amsterdam houdt geen gelijke tred met de groei van Amsterdam. Wij vragen de Nationale Politie om het aantal politiemensen sneller aan te passen aan de groei en opgaven van Amsterdam.
- **Uitvoering wetsvoorstel naar voorbeeld Clare's law**
De wet die vrouwen recht geeft op informatie over een gewelddadig verleden van hun partner, moet snel ingevoerd worden.

3.2 SAMEN ZORGEN VOOR VEILIGE BUURTEN

Elke Amsterdamer wil graag een veilige buurt. Daarom investeren we in de mensen die dit mogelijk maken, die onze gemeenschappen vormen en onze stad veilig houden.

Het betekent ook andere keuzes maken en ongelijk gaan investeren. We zien bijvoorbeeld dat uitgaansgeweld en voetbalwedstrijden veel politiecapaciteit vragen; het is een keuze om dat voorrang te geven.

Daarom vindt de PvdA een heroverweging nodig over waar we de meeste veiligheidscapaciteit voor willen inzetten. Juist buurten met weinig sociale controle die aantrekkelijk zijn voor criminale activiteiten blijven te lang buiten het zicht totdat de situatie escaleert.

Er zijn steeds meer problemen met kwetsbare Amsterdammers met onbegrepen gedrag. Buurten met mensen met een stapeling van huiselijk geweld, mentale problemen, verwaarlozing en verslavingsproblemen. Deze mensen laten we niet los. Om ze op te vangen, bouwen we netwerken van bewoners en buurtteams op stadsdeelniveau. De professionals van de buurt, straatcoaches, jongerenswerkers, wijkagenten, rechercheurs, BOA's en buurtouders, verdienen waardering en respect. We geven ze de ruimte om hun werk goed te doen.

ONZE PLANNEN

- **Politie eerlijk verdelen**

De inzet van politie over de stad moet eerlijker. Ondernemers in winkel- en uitgaansgebieden vragen we om zelf meer veiligheidsmaatregelen te treffen binnen hun wettelijke mogelijkheden.

- **Elke buurt een eigen plan**

Inwoners en ondernemers bepalen in overleg met de gemeente, veiligheidspartners, woningcorporaties en zorgpartijen welke veiligheidsmaatregelen prioriteit hebben. Gebiedsmakelaars en straatmanagers brengen de partijen bij elkaar. Zo bepalen we samen de inzet van politie en handhavingsdiensten. Bij hardnekkige problemen stellen we een vast leefbaarheidsoverleg in dat bevoegd is om maatregelen te treffen.

- **De wijkagent echt terug in de wijk**

Iedere buurt in Amsterdam verdient een zichtbare wijkagent. Op te veel plekken wordt de wijkagent in beslag genomen door 112-meldingen of andere taken. Daarom gaan we de agenten beter verdelen over de stad. In ieder geval moeten wijkagenten weer zichtbaar hun eigenlijke werk in de wijk kunnen doen.

- **Vergunningplicht voor toeristische detailhandel**

In delen van de binnenstad is een parallelle economie ontstaan van malafide bedrijven die zich onttrekken aan de regels. Op toeristen gerichte winkels blijken vatbaar voor ondermijnende criminaliteit. We voeren een vergunningplicht in voor toeristische detailhandel.

- **Samenwerking zorg, welzijn en veiligheid**

De politie is te veel tijd kwijt met de opvang van mensen met zorgproblemen. In wijkplannen maken we afspraken met zorg- en welzijnsinstellingen over zorg voor kwetsbare bewoners.

- **Leefbaarheidsoverleg**

Woningcorporaties, huurders en de gemeente hebben afgesproken om een leefbaarheidsoverleg te starten wanneer de problemen in een buurt toenemen. Dit geldt in het bijzonder voor leefbaarheidsproblemen als gevolg van onbegrepen en onveilig gedrag. Dit overleg is niet vrijblijvend; alle betrokken partijen worden, onder leiding van het stadsdeel, betrokken in de coördinatie en interventies.

- **We versterken meldpunten voor overlast**

We gaan door met het centrale meldpunt voor personen waarover de buurt zich grote zorgen maakt. Ook de meldpunten in de stadsdelen worden blijvend versterkt.

- **Een menselijke benadering van mensen met onbegrepen gedrag**

We zien dat de samenwerking rond mensen met onbegrepen en onveilig gedrag niet altijd goed slaagt. Hierdoor krijgt deze groep niet altijd de zorg die zij verdienen, komen zij onnodig in aanraking met de politie en is er overlast op straat en in buurten. Dit vraagt om een humane en stevige aanpak waarbij geïnvesteerd wordt in preventie en we het mogelijk maken om sneller in te grijpen als iemand een gevaar is voor zichzelf of de omgeving.

3.3 VEILIG JEZELF KUNNEN ZIJN

Amsterdam is een diverse en inclusieve stad en dat zie je terug in wie we zijn, wat we doen en hoe we samenleven. We willen ervoor zorgen dat iedereen veilig is en zich ook veilig blijft voelen, ongeacht gender, seksuele voorkeur, kleur, leeftijd, religie, achtergrond of de buurt waarin je woont of loopt.

De omgangsvormen in de stad veranderen, en voor veel Amsterdammers leidt dat tot gevoelens van onveiligheid. We hebben het dan over straatintimidatie, discriminatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag of hufterig gedrag.

Veel ouderen voelen zich niet veilig meer op straat en hebben behoefte aan bescherming. Vrouwen en meisjes voelen zich niet altijd veilig op straat en mijden bepaalde plekken op bepaalde tijden. Hand in hand lopen of zoenen in het openbaar is voor queer personen niet vanzelfsprekend. Dit is onacceptabel en vraagt om duidelijke begrenzing. In onze stad is geen ruimte voor intimidatie, discriminatie en geweld.

We willen een verbetering van voorzieningen om discriminatie, racisme, vrouwenhaat en LHBTIQA+-haat te melden. We pleiten voor een steviger aanpak voor daders en holistische begeleiding en nazorg voor slachtoffers. We willen ook meer inzet op voorlichting en bewustwording. Niet alleen in het onderwijs, maar ook juist met onze maatschappelijke partners. Onze stad is traditiegetrouw een stad waarin je jezelf mag zijn op een veilige manier. Dat willen we zo houden.

ONZE PLANNEN

- **Onophoudelijke Inzet op de bestrijding van racisme en discriminatie**

We pakken alle vormen van discriminatie strenger aan. Daders worden sneller opgespoord en harder gestraft. Van politie en openbaar ministerie vragen we om aangiftes en signalen snel hierop te reageren. Vroegsignalering en specialistische politieteams (o.a. Roze in Blauw) zijn hierbij van belang.

- **Vrouwen en queers veilig, op straat én online**

We gaan door met de Aanpak Anti-Lhbtq+geweld en het programma Seksuele Intimidatie en Seksueel Geweld (SISG). Beide aanpakken kenmerken zich door aandacht voor preventie, signalering en zorg voor slachtoffers.

- **Bijdragen aan bewustwording**

We zorgen voor meer voorlichting in het onderwijs over gelijkwaardigheid, gelijke rechten en diversiteit. We wijzen op de straffen die staan op racisme, discriminatie, vrouwenhaat en geweld. We doen dit in het onderwijs en middels campagnes online en op straat. We werken hierin samen met sleutelstructuren en deskundigen. We ondersteunen partners zoals Art.1.

- **Verbeteren van meldpunten en nazorg**

Daar waar geweld, haat, racisme en discriminatie plaatsvinden moeten laagdrempelige en zichtbare mogelijkheden zijn om te kunnen melden en om nazorg te krijgen als slachtoffer. We zetten in op het meer zichtbaar maken van de bestaande meldpunten zoals Discriminatie.nl, Veilig Thuis, RITA, Centrum Seksueel geweld, Meld Islamofobie en de ombudsfunctie voor de LHBTIQA+-gemeenschap. We zetten daarnaast in op holistische nazorg en verkennen hoe we dit beter kunnen verankeren in gemeentebeleid. Discriminatie.nl krijgt extra middelen en een vaste plek in elk stadsdeel. We vergroten de bekendheid met campagnes in samenwerking met buurtverenigingen, (sport) scholen en handhavers, en bieden betere ondersteuning aan melder. Iedereen moet eenvoudig en veilig melding kunnen doen, ook wie minder digitaal vaardig is.

3.4 VEILIG THUIS EN BUITEN

Een veilig thuis is een grondrecht voor iedereen. Toch staan te veel vrouwen in onze stad bloot aan huiselijk geweld. Te veel kinderen groeien op in onveiligheid. Misbruik en geweld werken zo generaties door.

De PvdA gelooft heilig in preventie en niet aflatende zorg om kinderen en jongeren veilig te laten opgroeien en ontwikkelen (zie hoofdstuk 5 en 8). We zien helaas ook dat een deel van de ouders niet of niet intensief genoeg betrokken is of zonder hulp niet in staat is om daarbij te helpen. We pakken intimiderend gedrag van jongeren aan. Omdat zij vaak zelf in een kwetsbare situatie opgroeien, spreken we ouders aan op hun rol. Daarvoor bieden we ook passende hulp.

De opsporing en vervolging van kindermisbruik, huiselijk geweld en hate crimes geven we meer prioriteit. Deze vormen van geweld zijn weliswaar complex en arbeidsintensief. Toch is hierop een grotere inzet gewenst. We mogen ons nooit neerleggen bij de destructieve uitwerking en doorwerking op de levens van slachtoffers.

ONZE PLANNEN

- **Een Filomena Amsterdam**

We blijven investeren in een integraal centrum voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Experts van verschillende organisaties werken samen in dit gebouw om de beste hulp te bieden aan slachtoffers, kinderen en plegers. Het doel is om, samen met het gezin en/of de (ex-)partner, het geweld te stoppen en te zorgen voor blijvende veiligheid.

- **Bewustwording intieme terreur**

We gaan door met de bewustwordingscampagne over intieme terreur: een sluipende vorm van partnergeweld waarbij controle, vernedering en dreiging centraal staan. We lichten Amsterdammers voor over de signalen (red flags) en willen slachtoffers sneller bereiken voordat het escalert.

- **Een Veilig Thuis dat werkt**

We investeren in een goed functionerend en 24/7 bereikbaar Veilig Thuis. Voldoende medewerkers, kortere wachttijden en betere samenwerking met andere instanties moeten ervoor zorgen dat slachtoffers en melders gehoord en geholpen worden.

- **Extra bescherming voor vrouwen in ernstig gevaar**

Voor vrouwen die ernstig gevaar lopen door een (ex-)partner, willen we het 'slachtofferdevice' beschikbaar maken in Amsterdam. Dit apparaatje waarschuwt als er een gewelddadige ex-partner met enkelband in de buurt is.

- **Aanpak veelplegers**

We pakken personen die herhaaldelijk ex-partners stalken of mishandelen harder aan. We zetten zo nodig met dwang gedragsbeïnvloedende interventies in. Zo verkleinen we de kans opescalatie richting femicide.

- **Recht op informatie naar Clare's Law**

Mensen hebben recht op informatie over het gewelddadige erleden van een partner. We willen een pilot om het recht op informatie te vergroten naar Clare's Law. Zo geven we (potentiële) slachtoffers de kans om tijdig hulp te zoeken en geïnformeerde keuzes te maken.

3.5 DIGITALE VEILIGHEID EN WEERBAARHEID

We zijn bezorgd over de opmars van digitale misdaad. Een groeiend deel van de misdaad heeft een online component of vindt zelfs volledig digitaal plaats; denk aan phishing, digitale afpersing, identiteitsfraude, sextortion en gehackte accounts. Kinderen en jongeren zijn daarbij extra kwetsbaar: zij bewegen zich dagelijks in een online omgeving waarin bescherming, toezicht en weerbaarheid nog te vaak ontbreken. De platforms waarop zij actief zijn, functioneren als publieke ruimte, maar zonder de veiligheidsnormen die wij offline wél vanzelfsprekend vinden.

De inzet van kunstmatige intelligentie (AI) maakt deze vorm van criminaliteit steeds geraffineerder en moeilijker te detecteren. De psychologische impact op slachtoffers is groot: gevoelens van onveiligheid, schaamte en controleverlies zijn vaak langdurig aanwezig.

Amsterdam moet weerbaar zijn tegen deze digitale dreiging. Daarom investeren we in digitale veiligheid, voorlichting en bescherming van slachtoffers.

ONZE PLANNEN

- **Uitbreiding Helpwanted**

Helpwanted is een laagdrempelig platform waar je hulp kunt krijgen na online misbruik. We bouwen dit uit. Om het melden laagdrempeliger en effectiever te maken, ontwikkelen we een app die we breed aanbieden aan jongeren.

- **Digitale weerbaarheid van jongeren**

We investeren in digitale weerbaarheid van jongeren. We helpen ouders en professionals om het gesprek met jongeren over de online leefwereld aan te gaan.

- **Online aanwezigheid van politie en jongerenwerkers vergroten**

We willen de aanwezigheid van politie en jongerenwerkers in de online leefwereld van jongeren vergroten, zodat ze signalen van online onveiligheid herkennen. We vergroten ons inzicht met digitale wijkscans.

- **Een fysiek loket voor ouderen en cybercriminaliteit**

Er komt een loket waar verschillende partijen samenwerken om ouderen te helpen die slachtoffer zijn geworden van cybercriminaliteit.

- **Bewustwording op strafrechtelijke gevolgen en aangifteproces**

We willen de bewustwording van de (strafrechtelijke) gevolgen bij het plegen van cybercriminaliteit vergroten. Daarnaast kijken we hoe we het aangifteproces voor slachtoffers van cybercriminaliteit kunnen verbeteren. We zien dat de schaamte bij slachtoffers nog steeds groot is met een lage meldingsbereidheid als gevolg.

- **Digitale realiteit betrekken bij beleid**

De digitale wereld is belangrijk voor het welzijn, vertrouwen en veiligheidsgevoel van Amsterdammers. We maken beleid dat daarmee rekening houdt.

3.6 VEILIGHEID EN KWETSbare SECTOREN

Criminaliteit is een sociale kwestie. Amsterdammers in kwetsbare situaties lopen het grootste risico op criminale uitbuiting. Zo vergroot armoede het risico op criminale uitbuiting. Seksuele uitbuiting en mensenhandel worden mede mogelijk gemaakt door zwakke sociaaleconomische posities. In Amsterdam zijn een aantal sectoren die kwetsbaar zijn voor uitbuiting en criminaliteit of tot uitdagingen kunnen leiden op gebied van veiligheid en leefbaarheid.

Recreatief drugsgebruik is van alle tijden, al helemaal in onze stad. We zijn niet tegen verantwoord recreatief gebruik van drugs. De realiteit is echter dat drugsgebruik, zeker harddrugs, bijna altijd gezondheidsrisico's oplevert en ernstige maatschappelijke schade kan aanrichten. De productie en handel van harddrugs en synthetische drugs gaat gepaard met geweld, milieuvervuiling, ondermijning en uitbuiting. We willen hier niet voor wegkijken, ook al accepteren we dat het gebruik van middelen een historisch gegeven is en voor veel Amsterdammers een bewuste keuze is.

Het is nooit gelukt om sekswerkers in Nederland een fatsoenlijke rechtspositie te geven. Daarom kent sekswerk nog steeds een hoog risico op geweld, uitbuiting en mensenhandel. Wij willen sekswerk in Amsterdam losmaken van het voyeurisme en entertainment waarmee het nu wordt aangeboden.

ONZE PLANNEN

- **Bestrijden van witwassen**

De gemeente controleert vergunningen voor bouw, horeca en andere activiteiten om witwassen en ondermijning te voorkomen. Om ondermijnende activiteiten te doorkruisen maken we ook gebruik van de mogelijkheden die het bestuurs- en omgevingsrecht bieden.

- **Bescherming van hulpverleners**

Brandweerlieden, politieagenten, ambulancepersoneel, handhavers en toezichthouders verdienen bescherming. We investeren in psychosociale hulp en het voorkomen van posttraumatische stress. Daarnaast heeft geweld tegen hulpverleners bij evenementen of in horecagelegenheden consequenties voor de beoordeling van de (volgende) vergunning.

- **Aangiftebereidheid verhogen**

Van gewelds- of zedenmisdrijven moet de politie altijd meteen een aangifte opnemen. Voor vernielingen en diefstal kan de politie aangifte op afspraak of online aanbieden.

- **Gesloten coffeeshopketen**

Amsterdam sluit aan bij het experiment gesloten coffeeshopketen op het moment dat dit voor Amsterdam kan en uitvoerbaar wordt.

- **Coffeeshops strenger gereguleerd**

We willen strenger toezicht op overtreding van de vergunningsvoorwaarden (AHOJG-criteria) voor coffeeshops. Ketenvorming is uitgesloten, online reclame is verboden en vermenging met verkoop van alcohol willen wij niet.

- **Geen retailconcepten in woonwijken**

Drive-through of winkelconcepten voor de verkoop van softdrugs staan we alleen toe waar dit zonder overlast kan, nooit in woonwijken.

- **Drugs, het complete verhaal**

We geven meer voorlichting over de gezondheidsrisico's en maatschappelijke gevolgen van harddrugs en van illegale (drugs bevattende) vapes. Bij opsporing en vervolging van minderjarige dealers, achterhalen we hun klanten en wijzen we hen op hun verantwoordelijkheden.

- **Raamwerk**

We willen af van sekswerk met ramen zoals op de Wallen. Sekswerkers hebben recht op veilige werkplekken waar ze geen toeristische attractie zijn.

- **Verkenning naar veilige werkplekken voor sekswerkers**

We blijven de verkenningen naar het creëren van veilige werkplekken voor sekswerkers buiten het Wallengebied steunen. Dit kan in de vorm van een nieuw erotisch centrum of door het realiseren van een aantal kleinschaligere alternatieven. Het uiteindelijke plan heeft voor ons pas zin als dit leidt tot een substantiële reductie van ramen en verbetering van de leefbaarheid in het centrumgebied. De totstandkoming en exploitatie van het erotisch centrum zullen door marktpartijen gefinancierd moeten worden en niet op kosten van de gemeente.

NOORD

Noord groeit sneller dan ooit, maar infrastructuur en voorzieningen blijven achter. In veel delen is al jarenlang sprake van verwaarloosde woningen en openbare ruimte. Bewoners van Noord hebben nog te vaak te maken met achterstanden op het gebied van gezondheid, welzijn, onderwijs en werk.

We krijgen Noord alleen op de rit als we het achterstallig onderhoud wegwerken en de positie van bewoners versterken. Het verbeteren van woningen is daarbij de grootste opgave – en vraagt om een versnelling van de Aanpak Noord.

ONZE PLANNEN

- **Betere bereikbaarheid**

De Oostbrug over het IJ moet zo snel mogelijk gerealiseerd worden om de groei van Noord bij te benen. We starten gesprekken met het Rijk over de Westbrug. We verbeteren het openbaar vervoer in Noord.

- **Toekomstbestendig Noord**

Om de kwaliteit van woningen snel te verbeteren, vragen we het Rijk om de middelen uit het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid ook in Noord in te zetten. Als dat niet kan, compenseren we hier zelf met gemeentelijke middelen. We werken aan meer sportvoorzieningen, onder andere op sportpark Melkweg. We versterken de werkgelegenheid om een gezonde mix van wonen en werken te behouden, en geven ondernemers de ruimte om zich in Noord te vestigen en te groeien.

- **Meer bestaanszekerheid en kansengelijkheid**

We versterken de bestaanszekerheid in Noord door samen met lokale partijen, zoals de Alliantie Community Builders Amsterdam-Noord, de afstand met de gemeente te verkleinen en problemen vroegtijdig te signaleren. We bestrijden de segregatie op scholen in Noord en hebben daarbij aandacht voor de factoren die ouders weerhouden om voor gemengde scholen te kiezen.

- **Kwalitatief goed groen**

Noord is een groen stadsdeel met een rijke biodiversiteit. We richten ons op kwalitatief goed groen wat daadwerkelijk bijdraagt aan klimaatadaptatie, recreatie en biodiversiteit. We gaan met de agrariërs in gesprek over hoe het landelijk gebied ecologisch en economisch duurzaam versterkt kan worden.

- **Bescherming en versterking van cultuur**

We beschermen en ontwikkelen het culturele ecosysteem van Noord. In het cultuurbeleid komt er meer oog voor de culturele en maatschappelijke verwegenheid. Er komt een cultuurcluster met podium- en museale functies op het Buikslotermeerplein.

- **Balans in het aanbod van de NDSM**

De NDSM is uniek. We brengen winstgevende initiatieven op de unieke NDSM werf in balans met de culturele-, erfgoed- en beheeropgaven. Er is experimenterruimte om te testen welke economische modellen en bestuursstructuren het best bij de NDSM passen.

A group of diverse students are sitting together in a classroom setting, looking at a tablet device. The background is a warm, reddish-orange color.

GELIJKE KANSEN IN ONS ONDERWIJS

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

4

GELIJKE KANSEN IN ONS ONDERWIJS

We zijn trots op het harde werk dat we de afgelopen jaren verricht hebben voor gelijke kansen in het onderwijs door ongelijk te investeren. Ons geloof in de kracht van het onderwijs wordt bevestigd in de wonderen die leraren dagelijks verrichten in

Amsterdamse klassen. We houden de nalatenschap van Marjolein Moorman in ere en blijven ons inzetten voor het beste onderwijs voor ieder kind.

4.1 INVESTEREN IN ONDERWIJS

Ondanks al het goede werk zijn er nog problemen genoeg in het Amsterdamse onderwijs. We blijven in goed onderwijs investeren. De kinderen die goed onderwijs het hardst nodig hebben om vooruit te komen in het leven, lopen vaak het grootste risico om dit mis te lopen. Lerarentekorten zijn het grootst in buurten waar kinderen zonder ontbijt naar school gaan. Het gapende gat tussen goede en slechte scholen is onacceptabel. Geld en aandacht blijven nodig om deze ongelijkheid op te lossen.

Solidariteit wordt de norm in het Amsterdamse onderwijs. Goed lopende scholen delen kennis, kunde en personeel met scholen die het moeilijk hebben.

ONZE PLANNEN

- **Ongelijk investeren voor gelijke kansen**

We investeren in kinderen met een ongunstige startpositie. Ongelijk investeren in gelijke kansen overstijgt stadsdeelgrenzen. Alle kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, kunnen er aanspraak op maken. Scholen met meer leerlingen die risico lopen op een onderwijsachterstand krijgen subsidies voor extra onderwijsstijd, ondersteuning en bijlessen.

- **Ieder kind heeft recht op onderwijs**

Ongedocumenteerde kinderen gaan in Amsterdam gewoon naar school. We werken niet mee aan wetten die hulp aan ongedocumenteerden strafbaar stellen of bemoeilijken.

- **Uitbreiden Amsterdamse Familiescholen**

We zijn enthousiast over de resultaten van de Amsterdamse Familieschool in ons streven naar kansengelijkheid. Deze scholen ondersteunen kwetsbare gezinnen en betrekken ouders bij de brede ontwikkeling van hun kinderen. Er zijn nu 40 Familiescholen in de stad, dat breiden we uit.

- **Goed taal- en rekenonderwijs**

Taal-, lees- en rekenvaardigheid van Nederlandse kinderen is de laatste jaren ondermaats. Samen met het Onderwijs Kennisnetwerk Amsterdam (ONA) verbeteren we het onderwijs in deze basisvaardigheden. We promoten goedlopende aanpakken van andere scholen en stellen scholen in staat die ook daadwerkelijk over te nemen.

- **Kwaliteit van kwetsbare scholen verbeteren**

De kwaliteitsverschillen tussen scholen zijn te groot. Samen met het ONA zorgen we dat zwakke scholen het onderwijsniveau omhoog krijgen.

- **Een brugfunctionaris op school**

Brugfunctionarissen organiseren steun voor kinderen en ouders die extra behoefte hebben aan jeugdzorg, armoedebestrijding of veiligheid. Om alle kinderen mee te laten doen, streven we ernaar dat meer scholen zo'n medewerker aanstellen.

- **Ouderbijdrage mag geen kind uitsluiten**

Gemeentelijke subsidies aan basisscholen worden stopgezet als zij een vrijwillige ouderbijdrage hoger dan €225 per jaar vragen. Zo voorkomen we dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen schoolreisjes mislopen of zich in de keuze van een school laten beperken door financiële drempels. Via de Stadspas kunnen ouders de vrijwillige ouderbijdrage betalen.

4.2 BESTRIJDEN VAN HET LERARENTEKORT

Het beste onderwijs krijgen we met de beste leerkrachten. We zorgen er daarom voor dat leraren betaalbaar kunnen wonen in Amsterdam en dat hun werkplek goed bereikbaar is. We maken het aantrekkelijker om voor de klas te staan aan de hand van de Amsterdamse Lerarenagenda.

ONZE PLANNEN

- **Goede arbeidsomstandigheden voor leerkrachten**

Startende leraren krijgen meer tijd om zich te ontwikkelen. We bieden ondersteuning aan docenten zodat zij zich op de kerntaak lesgeven kunnen concentreren.

- **Wonen waar je werkt**

Kosten noch moeite worden gespaard om het lerarentekort te bestrijden. We geven leraren met voorrang een huis. Er komt een lerarendcampus met 80 betaalbare woningen voor Amsterdamse onderwijzers. We verstrekken parkeervergunningen en reiskostenvergoedingen. We zetten de grotestedenbonus voort: een extra beloning die hoger uitvalt voor leraren op scholen met veel leerlingen waar het risico op onderwijsachterstanden groot is. Met Amsterdamse schoolbesturen verdelen we de lerarentekorten eerlijker.

- **Zij-instromers meer dan welkom**

We blijven investeren in omscholingstrajecten voor zij-instromers in het onderwijs. Om de uitval van zij-instromers terug te dringen, zorgen we voor meer maatwerk in de opleiding. We organiseren meer ervaringsplekken voor deze groep en lobbyen bij het Rijk voor het betalen van de lesdagen van zij-instromers die in opleiding zijn.

- **Sterke schoolleiders**

Een goede schoolleider is de sleutel naar beter onderwijs en behoud van leraren. Om schoolleiders te helpen bezielend leiding te geven aan de onderwijskundige ontwikkeling van de school, zetten we de subsidieregeling Sterke schoolleider voort.

- **Activeren van stille reserve**

We verleiden de aanzienlijke groep docenten die niet meer in het onderwijs werkt om weer voor de klas te gaan staan, met goede arbeidsvoorwaarden en ontwikkelmogelijkheden.

4.3 ONDERWIJS IS MEER DAN LEREN

Op school leer je meer dan taal en rekenen. Je ontmoet kinderen van verschillende achtergronden, leert samenwerken en verruimt je horizon. School is een krachtig antwoord op polarisatie en segregatie.

ONZE PLANNEN

- **Een voorschool voor iedereen**

Ondanks de bezuinigingen die het kabinet doorvoert, investeren we in de voorschool voor alle kinderen vanaf twee jaar. De voorschool stelt kinderen in staat om elkaar te ontmoeten, ongeacht het inkomen, het opleidingsniveau of de achtergrond van hun ouders.

- **Later selecteren naar schoolniveaus**

We behouden de Brede Brugklas Bonus voor middelbare scholen omdat we vinden dat het selectiemoment in groep acht kinderen te vroeg komt en daardoor een negatieve invloed kan hebben op hun schooladvies en verdere leerontwikkeling.

- **Leerlingen van alle niveaus ontmoeten elkaar**

We blijven investeren in brede scholengemeenschappen die verschillende leeroutes met elkaar verbinden (vmbo, vwo en havo). Leerlingen kunnen binnen hun school soepeler doorstromen naar de leeroute die bij hen past, en kunnen elkaar ontmoeten.

- **Samenleven begint op school**

Samenleven leer je als kind op school. Contact met verschillende leefwerelden op jonge leeftijd leidt tot volwassenen die meer wederzijds begrip en empathie hebben. Scholen moeten een leerlingenpopulatie hebben die een afspiegeling is van de stad. Hier zetten we ons voor in.

- **Samen naar school**

Kinderen met en zonder beperking horen samen naar school te gaan. We laten leerlingen uit het speciaal onderwijs zo veel mogelijk instromen bij regulier onderwijs, met extra ondersteuning in de klas. Scholen, inclusief hun pleinen en gymzalen, moeten voor alle kinderen fysiek toegankelijk zijn. De gemeente hanteert de toegankelijkheidseisen van nieuwe scholen strikt. Bij oude schoolgebouwen zoeken we een oplossing.

- **School als ontmoetingsplek voor de buurt**

Na schooltijd staan veel schoolruimtes leeg. Dat is zonde, want veel organisaties in de stad hebben ruimte nodig voor activiteiten of bijeenkomsten. Scholen en andere publiek gefinancierde instellingen moeten hun gebouwen beschikbaar stellen voor activiteiten die gemeenschapszin en leven lang ontwikkelen stimuleren. Dat past in onze ambitie van complete wijken.

4.4 ONDERWIJS ALS EMANCIPATIE- MOTOR

Noem het ouderwets, maar wij zien het onderwijs als plaats voor verheffing en emancipatie. We geven deze klassieke sociaaldemocratische waarden een eigentijdse betekenis.

ONZE PLANNEN

- **Weg met stigma 'laagopgeleid'**

Ieder mens is evenveel waard, ongeacht de leeroute die doorlopen is. We gebruiken de termen laag- en hoogopgeleid niet meer in documentatie van de gemeente.

- **Een rijke schooldag**

Ieder kind heeft recht op een rijke schooldag om talenten optimaal te ontwikkelen. We helpen scholen om de rijke schooldag op te zetten, met goede naschoolse activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, sport, groen en techniek. Omdat bewegen gezond is, stimuleren we dat kinderen meer bewegen onder lestijd.

- **Passend onderwijs wordt inclusief onderwijs**

Passend onderwijs blijkt niet passend genoeg voor kinderen met een extra behoefte. We keren de trend van de groeiende stroom leerlingen die naar het speciaal onderwijs gaan. We helpen scholen inclusief onderwijs te geven. Leerkrachten wisselen kennis en ervaring uit met docenten uit het speciaal onderwijs.

- **Armoede mag niet voor minder mogelijkheden zorgen**

Kinderen moeten alle denkbare kansen krijgen. We investeren daarom in sportverenigingen, bibliotheken, culturfondsen, maatschappelijke organisaties, de Stadspas en de pak-je-kans-regelingen. We zorgen ervoor dat initiatieven beter te vinden zijn via scholen.

- **Burgerschapsonderwijs hoort bij goed onderwijs**

Burgerschapsonderwijs is net zo belangrijk als leren schrijven en rekenen. We moedigen samenwerking aan tussen scholen en maatschappelijke organisaties om bij te dragen aan de burgerschapsvaardigheden van onze jongeren.

- **Kennis en bewustzijn van diversiteit en geschiedenis**

Om elkaar te begrijpen is kennis van onze gedeelde geschiedenis van belang. We besteden in het onderwijs aandacht aan de verschillende migratiestromen die het koninkrijk heeft gekend, aan waarom en hoe deze stromen ontstonden en aan de omstandigheden waaronder bevolkingsgroepen onderdeel zijn geworden van onze samenleving. Denk bijvoorbeeld aan gemeenschappen met een vluchtingenachtergrond en aan contract-en gastarbeiders. Via het Steunpunt Holocausteducatie verwijzen we scholen door naar gastlessen, lesmethoden en bezoekmogelijkheden van belangrijke herinneringsplekken. We starten daarnaast een steunpunt tegen discriminatie en racisme in het onderwijs en werken daarin samen met grassrootsorganisaties en discriminatiemeldpunten.

- **Aandacht voor Keti Koti**

We willen dat 1 juli een nationale feestdag wordt. Scholen vragen we om deze dag vrij te roosteren of in te vullen met een Keti Kotiprogramma. Alle scholieren van Amsterdam brengen minimaal een keer in hun schoolloopbaan een bezoek aan het Nationaal Slavernijmuseum, zodra dit gereed is. Deze ambitie hebben we ook voor de andere musea die de geschiedenis van onze stad belichten.

- **Aandacht en ruimte voor meertaligheid**

Meertalig opgevoede kinderen hebben meer in hun mars dan vaak wordt gedacht. We omarmen het beheersen van een moedertaal naast het Nederlands en beschouwen dit niet als een teken van taalachterstand. De trend dat steeds meer internationals kiezen voor een reguliere school voor hun kind, heeft veel impact op leerkrachten. Er wordt vanuit het Rijk namelijk niet voorzien in extra bekostiging van NT2-onderwijs (Nederlands als Tweede Taal) en door een stapeling van bezuinigingen hebben scholen minder financiële ruimte gekregen. De gemeente kan dat niet zomaar opvangen, maar kan wel faciliteren dat scholen kennis over meertaligheid uitwisselen. We nemen het thema meertaligheid op in de volgende fase van het Leesoffensief.

- **Alle jongeren een startkwalificatie**

Geen Amsterdamse jongere mag school verlaten zonder startkwalificatie. We verminderen schooluitval door vroege signalering, snel ingrijpen en met hulp van jongerenwerkers op school. Adviseurs van jongerenpunten zitten voortijdig schoolverlaters achter de broek om ze naar werk of school te begeleiden.

- **Geen enkel kind thuis**

Thuiszittende leerlingen zijn de overtreffende trap van kansongelijkheid. We zorgen dat iedere thuiszitter in beeld is bij de gemeente. Samen met school en zorgprofessionals zoeken we welke hulp we snel en doeltreffend kunnen bieden.

- **Blijvende aandacht voor seksuele diversiteit en seksuele voorlichting**

Desinformatie en groeiende interesse in aartsconservatief gedachtegoed trekken een wissel op de stad. Ondanks de prachtige voorlichtingsprogramma's over seksuele diversiteit neemt de acceptatie van de LHBTIQA+-gemeenschap af onder Amsterdamse jongeren. Het aantal diagnoses van soa's loopt op. Juist nu investeren we daarom in samenwerking van scholen met organisaties als de GGD, Sex Matters, RITA en het COC.

4.5 EEN VRIJE STAD KAN NIET ZONDER STUDENTEN

Amsterdam is de grootste en leukste studentenstad van Nederland. De stad heeft profijt van de kennis die ze brengen. Veel studenten blijven na hun studie in Amsterdam om bij te dragen aan onze dynamische stad. We koesteren onze studenten, van de universiteit tot mbo.

ONZE PLANNEN

- **Fatsoenlijke stages zonder discriminatie en met een vergoeding**
Via het Amsterdamse Stagepact pakken we stagediscriminatie en stagemisbruik aan, zorgen we voor voldoende aanbod van goede stages en streven we naar fatsoenlijke stagevergoedingen. We benaderen meer bedrijven om zich aan te sluiten bij het Stagepact.
- **Betere aansluiting tussen studenten en de Amsterdamse arbeidsmarkt**
We maken de overstap van studie naar baan makkelijker door goede initiatieven te steunen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

- **Betrekken van studenten voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken**
We schakelen studenten in bij het oplossen van vraagstukken in de stad. De introductieweken van de hbo's, mbo's en universiteiten zijn een mooi moment om eerstejaars te laten zien welke mogelijkheden er zijn om maatschappelijk betrokken te worden in onze stad.
- **Ongelijke behandeling van mbo'ers bestrijden**
Mbo-studenten worden nog altijd uitgesloten van studentenactiviteiten, studentenverenigingen en studentenkortingen. Wij leggen ons niet neer bij deze systematische achterstelling. Samen met de mbo-scholen en studenten zelf gaan we de slechte voorbeelden te lijf. De gemeente geeft het goede voorbeeld.

4.6 VEILIGE SCHOLEN - OPVOEDEN DOE JE SAMEN

Iedere Amsterdammer moet zichzelf kunnen zijn, zonder gepest of uitgesloten te worden. Kinderen en jongeren horen zich fijn en veilig te voelen op school. Pesten, intimidatie, discriminatie en racisme blijven we actief bestrijden.

ONZE PLANNEN

- **Ouders en onderwijs samen voor opvoeding**

Elke school heeft contact met medewerkers van de Ouder- en Kindteams. Eventuele opvoedingsproblemen signaleren we vroeg. We grijpen tijdig in en gaan daarbij dwars door de kokers van zorg en onderwijs heen, die nog te vaak belemmerend zijn om kinderen en ouders goed te ondersteunen.

- **Schooleveiligheidsplannen**

Alle scholen stellen een plan op tegen alle vormen van pesten. Daarin staan de preventieve maatregelen en welke straffen er staan op pestgedrag. We zijn positief over de jongerenrechtkanten in het voortgezet onderwijs, die jongeren in staat stellen om zelf conflicten op te lossen.

- **Bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel geweld op school**

We ondersteunen scholen om signalen van geweld achter de voordeur, loverboyproblematiek, online geweld, doxing, seksuele intimidatie en seksuele chantage vroegtijdig te signaleren. De gemeente roept scholen op om hier alert op te zijn en helpt scholen bij het inschakelen van passende hulpverlening.

- **Geen sociale media onder dertien jaar**

Kinderen onder de dertien jaar horen niet actief te zijn op sociale media. We ondersteunen ouders en scholen die deze norm willen stellen en komen met een stadsbrede campagne.

- **Smartphonevrije zones rondom basisscholen**

We voeren smartphonevrije zones in rondom basisscholen. Mobieltjes blijven achter slot en grendel, ook tijdens pauzes en tussenuren. Zo beschermen we jonge kinderen tegen overmatige schermtijd en maken we ruimte voor echt contact.

- **Investeren in het verduurzamen van de scholen**

We verduurzamen scholen door zonnepanelen te plaatsen en te investeren in groene schoolpleinen en -daken. Nieuwe schoolgebouwen zijn klimaatneutraal en hittebestendig. Nieuwe schoolpleinen zijn fysiek toegankelijk, groen en natuurlijk ingericht, uitdagend en regenbestendig.

- **Schone lucht in de klas**

Zonder schone lucht in de klas komt er van leren niets. De komende periode zorgen we dat 100% van de klaslokalen schone lucht heeft.

- **Gezonde voeding op scholen**

We stimuleren scholen om voor een gezonder voedselaanbod te gaan. We voorzien in een gezonde en gratis schoolmaaltijden voor wie het zich niet kan veroorloven.

4.7 AMSTERDAM, HOOFDSTAD VAN DE LEESCULTUUR

In de stad van Vondel, Spinoza, Annie M. G. Schmidt en Safae el Khannoussi is lezen onderdeel van het DNA. Lezen opent deuren voor Amsterdammers. Boeken verrijken onze wereld, leren je te verplaatsen in andere culturen en maken ons tot burgers die de wereld beter begrijpen. We zetten daarom het Amsterdams Leesoffensief voort en verschaffen iedere Amsterdamer toegang tot de buurtbibliotheek.

ONZE PLANNEN

- **Amsterdams Leesoffensief uitbreiden**

De laaggeletterdheid in Amsterdam neemt toe met alle negatieve gevolgen vandien. We investeren in het Amsterdams Leesoffensief 'Liefde voor Lezen'. We gaan meer lees- en taalprogramma's steunen. We moedigen initiatieven aan die de leescultuur in onze stad bevorderen. We ondersteunen kunst en cultuur als vitale bijdragen aan lees-en taalvaardigheid.

- **De bieb groeit mee met stad**

Ieder kind moet een bibliotheek om de hoek hebben. Het aantal bibliotheken houdt gelijke tred met de groei van de stad. We willen een goede spreiding en een bieb voor elke 30 duizend bewoners. Aanwezigheid van een bibliotheek nemen we op als voorwaarde bij de aanleg van nieuwe woonwijken.

- **De bibliotheek als belangrijk onderdeel in het educatief netwerk**

We stimuleren nieuwe en bestaande samenwerkingen tussen scholen en de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA).

- **Bibliotheek van de toekomst**

Samen met de OBA bouwen we de bibliotheek van de toekomst in Zuidoost: OBA Next. Hier kweken we liefde voor lezen en bieden we maakplaatsen die kinderen stimuleren om te kiezen voor een opleiding in groen, techniek of IT. We financieren een meerjarig programma dat past bij de huidige en toekomstige Bibliotheekvisie.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **Amsterdam als hoofdstad van het lezen**

Om van Amsterdam een hoofdstad van het lezen te maken is een intensievere samenwerking nodig tussen de OBA, Amsterdamse onderwijsinstellingen en de gemeente.

- **Lobby richting het Rijk voor het versimpelen van landelijke wetgeving**

Voor een veilige schoolomgeving mag ketensamenwerking tussen zorg, onderwijs en sociaal domein niet belemmerd worden door landelijke wetgeving.

- **Meer stagebedrijven maken onderdeel uit van het Stagepact**

We roepen Amsterdamse bedrijven op zich aan te sluiten bij het Stagepact. We vragen het Rijk om een duidelijkere richtlijn te stellen voor stagevergoedingen.

- **Betrokkenheid van maatschappelijke partners bij het onderwijs blijvend garanderen**

We vragen scholen om maatschappelijke partners te betrekken die het onderwijs verrijken op het gebied van seksualiteit, burgerschap, diversiteit en inclusie. Van het Rijk vragen we een duidelijke herbevestiging dat diversiteit en inclusie ambities blijven in het onderwijs.

0081

Van de Dapperbuurt tot de Weesperzijde en van Betondorp tot IJburg: stadsdeel Oost kent allerlei soorten buurten met veel water, groen en parken. De diversiteit aan bewoners is groot. Met veel maatschappelijke voorzieningen, typisch Amsterdamse ondernemers en sterke verenigingen is het een gezellig en veerkrachtig stadsdeel. Juist de mix van oud en nieuw, rust en reuring maakt Oost aantrekkelijk en uitdagend. We hebben veel om trots op te zijn, maar er zijn ook lokale thema's die extra aandacht verdienen.

ONZE PLANNEN

- **Fietsbrug Sluisbuurt - Oostelijk Havengebied**
Er komt een fietsbrug om het Zeeburgereiland en IJburg goed bereikbaar te houden vanuit Centrum en Noord.
- **Aanpak dak- en thuislozen in en rond Oosterpark**
We realiseren meer opvangplekken, inlooplocaties en begeleiding, zoals verslavingszorg.
- **Het Flevopark voor iedereen**
We beperken grootschalige commerciële evenementen in het Flevopark.
- **Meer voorzieningen voor kinderen en jongeren op IJburg**
We investeren in jongerenwerkers en creëren voorzieningen om jongeren perspectief en ruimte te bieden. In dit jonge, waterrijke, sterk groeiende stadsdeel is een zwembad van levensbelang.
- **Herwaardering van Muiderpoortgebied**
We knappen dit belangrijke knooppunt op zodat het aantrekkelijker en veiliger wordt. Dit doen we door ons in te zetten voor lokaal ondernemerschap, groen en goede fietsvoorzieningen.

ONBEZORGD OPGROEIEN

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

5

ONBEZORGD OPGROEIEN

Amsterdam is een jonge stad. Dat brengt veel energie en potentie met zich mee. We willen kinderen en jongeren in staat stellen zichzelf, hun stad en de wereld te ontdekken. Ze mogen daarbij fouten maken en indien nodig begrenzen we ze liefdevol.

5.1 HET BELANG VAN KINDEREN EERST

Opgroeien in een grote stad vraagt veel van gezinnen. De prestatiedruk is groot en er zijn zorgen over geld en wonen. Niet voor niets is de druk op de jeugdhulp en jeugdzorg de afgelopen jaren steeds meer toegenomen.

We willen die trend keren en bouwen voort op de Amsterdamse Jeugdvisie die de afgelopen periode van start is gegaan. Nog meer gespecialiseerde jeugdzorg en speciaal onderwijs is meestal niet het antwoord. De eigen omgeving biedt de beste kans op veilig opgroeien. Daarom zorgen we dat jongerenwerkers, jeugdhulpverleners en professionals uit het onderwijs veel meer op de hoogte zijn van elkaar's vakgebied en elkaar beter helpen om kinderen en jongeren te ondersteunen die het moeilijk hebben. We willen kinderen niet behandelen om ze binnen het systeem te laten passen of anders daarbuiten te plaatsen. We zorgen dat ze binnen hun eigen omgeving steun, ruimte en deskundigheid krijgen om veilig op te groeien en naar school te gaan. En we ondersteunen ouders om hun kinderen in hun pad naar volwassenheid te begeleiden. Wij zetten de belangen van kinderen daarbij voorop.

ONZE PLANNEN

● Een kansrijke start

De eerste 1.000 dagen zijn cruciaal om kinderen een goede start te geven. Bij kwetsbare ouders zorgen we vanaf de zwangerschap voor samenwerking tussen verloskundigen, geboorte- en kraamzorg, jeugdgezondheidszorg en laagdrempelige wijkteams. Er komt meer ondersteuning voor ouders met psychische aandoeningen of financiële problemen. We schaffen de eigen bijdrage voor kraamzorg af, zodat die voor ieder jong gezin toegankelijk is.

● Opgroeien en opvoeden doe je samen

We zorgen voor een breed en gevarieerd en groepsgewijs aanbod van opgroei- en opvoedondersteuning, die zowel (jonge) ouders als kinderen laat zien: je staat er niet alleen voor en we worstelen allemaal. Dit geldt zowel voor de fysieke als de online leefomgeving. Dat doen we zoveel mogelijk in de wijk, op school en bij sport, waarmee we ook de onderlinge binding tussen mensen versterken.

● Steun voor jonge ouders

De kraamtijd is een ingrijpende periode voor jonge moeders, waarin fysieke en mentale veranderingen zich voordoen. Hoewel de focus vaak ligt op de gezondheid van de baby, is het belangrijk om ook aandacht te besteden aan het welzijn van de moeder. Veel jonge moeders ervaren stress, eenzaamheid, en zelfs postnatale depressie (PND), maar praten hier vaak niet over vanwege schaamte. Om toekomstige en kersverse moeders te ondersteunen bij de negatieve kant van zwangerschap en kraamtijd, gaan we door met het faciliteren van moedergroepen

op buurtniveau. De gemeente geeft het goede voorbeeld door het combineren van werk en ouderschap goed mogelijk te maken. Met goede kolfruimtes en passende regelingen voor ouderschapsverlof. Vrouwen krijgen recht op rouwverlof na een miskraam.

● Alleen een specialist als dat echt nodig is

Ouder- en kindadviseurs zijn zichtbaar en laagdrempelig aanwezig in die buurten waar de meeste gezinnen in een kwetsbare positie leven. Dat vraagt om een uitbreiding van de capaciteit van de OKT's, want op dit moment is de bezetting krap. We vereenvoudigen de inkopen van jeugdhulp en jeugdzorg, waarbij het logisch wordt voor partners om samen te werken en groepsgericht te werken. Professionals kijken breed naar inkomensproblemen, woonproblemen en obstakels bij het runnen van het huishouden. Maar ook naar relatieproblemen, waardoor kinderen soms het kind van de rekening zijn. In de praktijk blijkt relatietherapie vaak een beter antwoord dan jeugdhulp voor het kind. Ook daar moet de gemeente gezinnen met een laag inkomen bij gaan helpen.

● Een soepele overgang naar volwassenheid

We breken met de praktijk dat jongeren hun recht op jeugdzorg verliezen zodra ze achttien jaar worden. We bieden maatwerk in het niemandsland tussen jeugd en volwassenheid.

● Inzet van jongerenwerkers op scholen

De komende jaren gaan we verder met de inzet van jongerenwerkers in het voortgezet onderwijs en het mbo, zodat we betere overgangen tussen school, buurt en thuis realiseren en we jongeren die het moeilijk hebben op tijd kunnen helpen. Ook breiden we jongerenwerk uit richting de hoogste groepen van het basisonderwijs.

5.2 JONGEREN EN VEILIGHEID

Jongeren zoeken soms de grenzen op. In een stad als Amsterdam geven we jongeren de ruimte. Soms leidt dat tot overlast of het overschrijden van grenzen, met gevolgen voor de omgeving of de jongere zelf. Een deel van onze jongeren komt uit een kwetsbare situatie en zoekt de verleidingen op. We willen jongeren ruimte geven waar het kan maar ook begrenzen waar het moet.

Ook zien we dat criminaliteit, waarin veel geld verdiend kan worden, een aantrekkingskracht blijft uitoefenen op kinderen die het moeilijk hebben, soms al op jonge leeftijd. Dit vraagt vooral om een aanhoudende strijd tegen de achterstelling waarin sommige van onze kinderen opgroeien. Het bieden van perspectief blijft van belang, net als voldoende activiteiten die professioneel worden ondersteund. Het vraagt ook om goede samenwerking tussen de partners in het jongerenwerk en de veiligheidspartners. Voor jongeren die op het foute pad dreigen te raken, is een stevige aanpak nodig. Het jongerenwerk vraagt om vakbekwame jongerenwerkers en minder versnippering.

ONZE PLANNEN

- **Recht op hangen in je eigen buurt**

Jongeren hebben recht op hangen. Met elkaar optrekken, de wereld ontdekken en je losmaken van thuis; het hoort bij opgroeien. Dit mag zolang het niet gepaard gaat met aanhoudende overlast voor de omgeving.

- **Elk gebied één jongerencentrum**

Elk gebied in Amsterdam heeft minimaal één jongerencentrum. Het is een locatie voor jongeren, dus niet in het Huis van de Wijk. Het jongerencentrum richt zich op de gehele doelgroep, met een breed aanbod voor jongens en meiden.

- **Opgave jongerenwerk is leidend**

We perken marktwerking in het jongerenwerk in. Dat leidt te veel tot organisaties die hun aanbod boven de behoefte van jongeren stellen. We schakelen aanbieders in die de totale opgave van het jongerenwerk aankunnen, inclusief de specialistische kant. Daarom gaan we voor langjarige contracten en zekerheid.

- **Volle kracht vooruit met de Amsterdamse Jongerenwerk Academie**

Op de Amsterdamse Jongerenwerk Academie leiden we jongerenwerkers op. Aanbieders sturen hun medewerkers naar deze academie voor bijscholing. Zo zorgen we ervoor dat ze steeds beter worden in hun vak.

- **Jongeren uit de drugscriminaliteit houden blijft topprioriteit**

Te veel jongeren raken, soms via online werving of door criminale uitbuiting, betrokken bij de drugscriminaliteit. We moeten er vroeg bij zijn en de ouders en verzorgers meteen betrekken. Met versterkt toezicht en handhaving, op straat én online. Als jongeren in een situatie van criminale uitbuiting terechtkomen, is het nodig om hen daar zo snel en krachtig uit te krijgen, met repressie richting het criminale netwerk en een realistisch perspectief voor de jongeren.

- **Op tijd naar huis**

Jongerenwerkers en straatcoaches brengen kinderen naar huis die 's avonds alleen op straat zijn. Dit is veiliger en biedt een kans op een gesprek met ouders.

- **Aanwijzen Jongerenoverlastplek**

We maken het mogelijk dat de burgemeester gebieden aanwijst waar jongeren na een bepaald tijdstip niet meer in groepen mogen hangen. Dit kan een oplossing zijn voor gebieden waar objectief is vastgesteld dat de overlast hier zo ernstig is dat de leefbaarheid eronder lijdt.

- **Wapens**

We dringen wapenbezit en wapengeweld onder jongeren terug. We zijn voor de mogelijkheid om preventief fouilleren in risicogebieden in te zetten. Etnisch profileren moet daarbij worden voorkomen door 100% controles en de inzet van onafhankelijke waarnemers.

- **Jeugdagagenten en BOA's opleiden**

Meer veiligheid in de wijk betekent ook dat we van de politie vragen meer jeugdagagenten op te leiden. Zelf leiden we meer jeugd-BOA's op.

WEESP

De stad Weesp heeft een rijke geschiedenis en prachtige gebouwen. De Vecht, het watertoerisme en het omliggende polderlandschap maken het tot een plek waar Weespers met trots en plezier wonen. Sinds 2022 vormen Weesp en Driemond samen een stadsgebied van Amsterdam.

Weesp groeit hard en voorzieningen als kinderopvang, scholen en sportvelden groeien onvoldoende mee. De historie, de 14 Weesper kernwaarden en de afspraken die zijn gemaakt tijdens de fusie maakt dat Weesp en Driemond een bijzondere positie innemen. Dit betekent dat soms maatwerk in het beleid nodig is. Daarbij speelt de bestuurscommissie een belangrijke rol.

ONZE PLANNEN

- **Wonen in Weesp voor Weespers**

Veel mensen die in Weesp zijn opgegroeid, willen in Weesp blijven wonen. Naast de voorrangsregeling die tot 2032 geldt, moeten er meer corporatiewoningen komen. We bouwen appartementen voor starters en kleine huishoudens in het sociale en middeldure segment. Driekwart van de geplande woningen in Weesp valt momenteel in het dure segment. We houden in Weesp-Driemond vast aan de stedelijke afspraak van 40-40-20.

- **Voldoende voorzieningen voor kinderen**

We investeren in voorzieningen zodat kinderen naar de opvang, school of de sportvereniging kunnen.

- **Beter openbaar vervoer**

Voor Weesp en Driemond is er binnen 400 meter loopafstand een halte. Ook 's nachts is er openbaar vervoer beschikbaar.

- **Oog voor ouderen**

Voor het relatief grote aantal ouderen in Weesp-Driemond bouwen we seniorenwoningen zodat zij in de buurt kunnen blijven wonen. We zorgen voor voldoende thuiszorg.

- **Democratische verankering**

Dagelijks bestuurders van Weesp worden in de periode 2026-2030 gekozen vanuit de bestuurscommissie.

- **Betere toegang tot inkomensregelingen**

We zorgen er voor dat meer Weespers gebruik gaan maken van de inkomensregelingen.

- **Jongeren in beeld**

We bieden meer schuldhulpverlening aan voor jongeren in Weesp-Driemond met financiële problemen.

- **Behoud van groen en investeren in ecologisch beheer**

We verbeteren het ecologisch beheer van versnipperd en laagwaardige groen in Weesp-Driemond.

- **Passende leges en vergunningen**

Leges en vergunningen voor Weesp en de evenementen binnen Weesp-Driemond moeten passen bij het karakter van Weesp. Het volksfeest moet mogelijk blijven.

**SNEL EN VEILIG
VAN A NAAR B**

IJVEER

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

53

AMST

6

SNEL EN VEILIG VAN A NAAR B

**Van de Molenwijk in Noord tot de Aetsveld in Weesp.
Van De Aker in Nieuw-West tot IJburg in Oost. Overal moet Amsterdam een verbonden stad zijn. Niet alleen figuurlijk, maar ook letterlijk. Wij willen een stad waar je veilig en betaalbaar van A naar B kunt. We verplaatsen ons allemaal op onze eigen manier door de stad. De een draait zijn hand niet om voor een uur durende fietstocht, de ander durft amper de straat uit te fietsen omdat het verkeer onveilig voelt. Tegenover elke Amsterdammer die met de taxi door de stad reist, staan vele anderen die een kaartje voor het openbaar vervoer nauwelijks kunnen betalen.**

De straten van Amsterdam zijn niet alleen van de mensen die onderweg zijn. Onze kinderen spelen er en buurtgenoten ontmoeten elkaar. De stad groeit, het wordt drukker en schone lucht is een schaars goed. Waar we willen dat Amsterdammers de auto vaker laten staan, zetten we in op een betaalbaar en fijnmazig netwerk van openbaar vervoer en veilige en ruime wandel- en fietsroutes. Zorginstellingen moeten voor iedereen goed bereikbaar zijn. We werken aan slimme manieren om ervoor te zorgen dat bewoners en ondernemers die afhankelijk zijn van de auto zonder zorgen op de plaats van bestemming aan kunnen komen.

6.1 TOEGANKELIJK OPENBAAR VERVOER IN DE HELE STAD

Het openbaar vervoer in onze stad moet toegankelijk zijn voor alle Amsterdammers. Ongeacht de postcode, het hebben van een beperking of de grootte van de portemonnee. Goed openbaar vervoer betekent dat je snel naar je werk of school kunt komen, je niet hoeft af te vragen of het te duur wordt om je tante te bezoeken en je makkelijk kunt reizen naar de sportvereniging in een andere buurt. Het ov moet betaalbaar, snel, betrouwbaar, dichtbij, veilig en niet te ingewikkeld zijn. Zo ver zijn we nog niet. We streven ernaar dat het ov een volwaardig alternatief is voor de auto.

ONZE PLANNEN

- We breiden gratis openbaar vervoer uit**

De resultaten met het gratis OV voor jonge kinderen zijn goed. We voeren dat daarom structureel in en verhogen de leeftijd tot achttien jaar. We breiden het gratis ov ook uit naar andere groepen, zoals lage inkomens met een Stadspas.

- Openbaar vervoer dichtbij huis**

Zeker in de buitenste wijken is het ov vaak niet fijnmazig genoeg. We zorgen ervoor dat de fijnmazigheid in Zuidoost, Noord en Nieuw-West verder verbeterd wordt, zodat bijvoorbeeld de Molenwijk, Tuindorp-Oostzaan, de Aker, Driemond, Amstel III en Weesp zo goed mogelijk bediend worden. Om buurten beter te ontsluiten gaan bussen vaker rijden, ook aan de randen van de dag en in het weekend. We zorgen ervoor dat iedere Amsterdammer binnen 400 meter van een bus of tram woont en 800 meter van een metro of trein.

- We zorgen dat iedereen op het ov kan rekenen**

Reizen met het ov kan een ware beproeving zijn voor mensen die slecht ter been zijn. Roltrappen en liften zijn regelmatig defect. Vele haltes zijn slecht bereikbaar voor mensen in een rolstoel. We geven bereikbaarheid van haltes en perrons de hoogste prioriteit. Liften en roltrappen moeten werken. Daarover maken we prestatieafspraken met het GVB en ProRail.

- Iedereen moet zich veilig voelen in het ov**

Met name vrouwen voelen zich vaak onveilig in het ov. We zien erop toe dat alle metrostations en tram- en bushaltes voorzien zijn van de nodige veiligheidsmaatregelen. Op lijnen met een hoger veiligheidsrisico hoort bijvoorbeeld altijd een conducteur.

- Het sluiten van de kleine ring tussen Isolatorweg en het Centraal Station zetten we door**

De verbinding tussen Nieuw-West, West, Centrum en delen van Noord wordt zo stukken beter en sneller. De ontvlechting van de metro is met deze verbinding op de lange termijn en de verwachte reizigersgroei op de korte termijn niet noodzakelijk. We houden de metroverbindingen met Zuidoost op het huidige peil.

- We kiezen voor een snellere Oost-West-verbinding**

We monitoren of de Oost-West verbinding de komende jaren voldoende en snel genoeg is. Waar nodig gaan we met de VRA en het GVB in gesprek om deze verbindingen te verbeteren.

- De Noord-Zuidlijn trekken we door naar Hoofddorp**

Hierdoor worden Schiphol en Hoofddorp beter bereikbaar voor Amsterdammers. Ook vermindert de drukte in treinen tussen Schiphol en de stad.

- Om Noord beter te verbinden met de stad zetten we de plannen voor de bruggen door**

We volgen het advies van Commissie D'Hooghe en maken we de Sprong over het IJ. We beginnen met de verkenning van de bekostiging van de Westbrug.

- We onderzoeken duurzame en betaalbare alternatieven voor de Cruciale Mijl**

Zo verbeteren we de bereikbaarheid van Zeeburgereiland en IJburg, waarbij ook de fietsverbinding over de Amsterdamse Brug wordt meegenomen. Een duurzame oplossing ligt op maaiveldniveau en zorgt niet voor extra autoverkeer. Het vrijkomende budget reserveren we voor de aanleg van de Westbrug over het IJ.

- Ook de nacht verdient goed openbaar vervoer**

We bezien of de metro langer kan doorrijden en vroeger kan beginnen. Nachtbussen laten we goed aansluiten op de vertrektijden van de treinen.

6.2 VEILIG EN SNEL MET DE FIETS DOOR DE STAD

Met de fiets de stad doorkruisen is voor veel Amsterdammers een alledaagse activiteit. Maar dat geldt niet voor iedereen. De opkomst van e-bikes, waaronder fatbikes en bakfietsen, zorgt ervoor dat er grote snelheidsverschillen zijn op het fietspad. Dit maakt sommige Amsterdammers, naast de drukte op smalle fietspaden en asociaal gedrag, angstig om op de fiets te stappen. Hiertegen nemen we maatregelen, want fietsen moet laagdrempelig zijn voor alle Amsterdammers.

ONZE PLANNEN

- **We gaan opgevoerde e-bikes en fatbikes tegen door strenger te handhaven**

Opgevoerde fietsen zijn levensgevaarlijk voor de bestuurders en andere weggebruikers. We zetten extra handhaving in voor het controleren van opgevoerde elektrische fietsen.

- **We breiden het netwerk van fietsstraten uit**

Die bieden meer ruimte voor fietsers en andere weggebruikers met verschillende snelheden en groottes. Daarbij kijken we hoe we fietsers op belangrijke routes vaker voorrang kunnen geven bij stoplichten, zeker als het regent. We maken rustige routes beter vindbaar voor Amsterdammers die minder haast hebben.

- **We zorgen voor sociaal veilige routes, overdag en in de nacht**

De openbare ruimte mag niet uitsluitend vanuit mannelijk perspectief ontworpen worden. We houden rekening met vrouwen, senioren en mensen met een functiebeperking. Bij aanleg en herinrichting van straten zorgen we voor meer overzicht, sociale controle en voldoende licht. Tunneltjes en fietspaden naar sportparken verlichten we beter. We steunen initiatieven die bijdragen aan sociale veiligheid, zoals apps en blijven continu onderzoeken hoe we de stad veiliger kunnen maken.

- **Elke basisschool krijgt een schoolstraat**

Schoolstraten zijn goed voor de verkeersveiligheid op de haal- en brengmomenten. Door elke basisschool van een schoolstraat te voorzien, kunnen jonge Amsterdammers veilig van en naar school reizen.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **We blijven lobbyen bij het Rijk om e-bikes verder te reguleren**

Door middel van een minimumleeftijd, snelheidslimieten, verzekeringsplicht en een helmplicht maken we een einde aan de onveiligheid.

- **Investeringen voor de bruggen over het IJ en uitbreidingen van OV-verbindingen**

Hiervoor lobbyen we bij het Rijk. Zo kunnen we onze groeiende stad goed verbonden houden.

- **We eisen dat het GVB kapotte voorzieningen snel repariert**

En om noodvoorzieningen aan te leggen wanneer reparatie te lang duurt. Zo houden we onze stations toegankelijk.

- **Asociaal gedrag moeten we onderling aanpakken**

We spreken elkaar aan op asociaal gedrag. Stoepen vol zetten met fietsen en hufterig gedrag in het verkeer zijn voor iedereen een ergernis.

6.3 GENOEG RUIMTE VOOR VOET- GANGERS EN ONTMOETING

Een stoep is in Amsterdam vaak een hindernisbaan, zeker voor mensen met een rolstoel, kinderwagen of rollator. Op veel plekken zijn stoepen te smal of staan er fietsen en reclameborden in de weg. Daarom verbeteren we de toegankelijkheid voor voetgangers.

ONZE PLANNEN

- **We zorgen voor meer doorloopruimte voor voetgangers**
Voor Amsterdammers die willen wandelen door de stad, maar ook voor iedereen die onderweg is. Op hotspots met veel fout geparkeerde fietsen richten we alternatieve stallingen in.
- **Tegengaan van de 'verpoening' van de stad**
We gaan de commercialisering van de publieke ruimte tegen. Daarom maken we bewuste keuzes als het gaat om commerciële activiteiten en uitingen in onze straten, op het water, in parken en op onze pleinen. Zo blijven onze parken altijd (deels) toegankelijk voor Amsterdammers om te recreëren. We stellen een maximum in voor het aantal rondvaartboten en houden op- en afstapplekken zo veel mogelijk uit de buurt van drukke plekken of plekken met veel bewoners. Zware touringcars waren we uit de binnenstad. In- en uitstappen kan aan de randen van de stad.
- **Gratis terrassen en meer ontmoetingsplekken op straat**
Waar sommige Amsterdammers graag op een terras neerstrijken op een mooie dag, moet er ook ruimte zijn voor Amsterdammers die de horecaprijzen niet kunnen opbrengen. Onze parken, pleinen en straten zijn van iedereen. We willen daarom meer 'gratis terrassen' op plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, hun eigen eten en drinken kunnen nuttigen en kunnen genieten van de openbare ruimte in de stad.
- **Meer drinkwaterpunten, openbare toiletten en verschoonplekken voor jonge kinderen**
Met openbare toiletten bedoelen we niet alleen urinoirs. Dit zijn belangrijke faciliteiten die voorzien in primaire levensbehoeften. In elk publiek toegankelijk gebouw moet toiletbezoek en het verschonen van kinderen gratis toegankelijk zijn.

- **Stimuleren van buurtinitiatieven ontmoeting en buitenspelen**
We steken geld in initiatieven om de buurt te vergroenen, beter in te richten of op te vrolijken met een feestelijke activiteit.
- **Investeren in beheer en onderhoud**
Voor een goede bereikbaarheid, leefbaarheid en fijne, groene, veilige openbare ruimte investeren we in beheer en onderhoud. Ook de groei van de stad vraagt om meer investeringen in beheer en onderhoud.
- **We gaan door met het verbeteren van verouderde kades en bruggen**
En we blijven waakzaam voor onnodige kosten. We leren van innovatieve technieken, zodat we sneller kunnen werken en kosten kunnen besparen. In sommige gevallen is stutten en steunen genoeg gebleken, of gedeeltelijke renovatie in plaats van volledige vervanging. Dat scheelt veel geld en zorgt voor minder verkeershinder. We beperken de overbelasting van kades en bruggen door vervoer over water te stimuleren.

6.4 AUTOLUW BIJ EEN VOLWAARDIG ALTERNATIEF

Een schone, gezonde lucht en het verminderen van de druk op de openbare ruimte is van groot belang voor de leefbaarheid van onze stad. Het terugdringen van auto's in de openbare ruimte is daarom onvermijdelijk. Maar voor een deel van de Amsterdammers is er nog geen alternatief voor de auto. Daarom werken we aan goede alternatieven voor de auto en houden we rekening met de mensen die de auto echt nodig hebben.

ONZE PLANNEN

- **Afspraken over slimme bevoorrading met ondernemers**
Dat doen we samen met ondernemersverenigingen. Daarnaast houden we rekening met belemmeringen voor ondernemers die veel materiaal moeten vervoeren. Venstertijden kunnen hierbij helpen.
- **We pakken de wildgroei van transportbussen aan door extra pakketpunten te realiseren**
Zo is er minder verkeer in woonstraten nodig. We ontmoedigen pakketbezorging aan huis.
- **Publiek deelvervoer gebruiken we als aanvulling op het openbaar vervoer**
Dat doen we via een contract, waarbij de gemeente grip heeft op de uitvoering. Deelvervoer moet betaalbaar zijn, ook in de uithoeken van de stad beschikbaar. We laten het daarom niet allemaal over aan de markt. Publiek deelvervoer mag nooit een alternatief zijn voor ov in nieuwe wijken.
- **We verbeteren het Parkeren + Reizen-systeem aan de randen van de stad**
We houden het aantal plekken op peil en sluiten de punten goed aan op belangrijke ov-knooppunten. We maken afspraken met buurgemeenten zodat ook zij hierin hun verantwoordelijkheid nemen. We zorgen voor een duidelijke koppeling met het ov zodat mensen ook daadwerkelijk overstappen. We bouwen veilige parkeergarages waar je onbezorgd in de avond je auto kunt ophalen.
- **We onderzoeken hoe we de Ring A10 West anders kunnen inrichten**
Om Nieuw-West en de rest van de stad beter met elkaar te verbinden en de leefbaarheid te vergroten.
- **Parkeren van auto's krijgt niet overal evenveel prioriteit**
We stemmen het minimum en maximaal aantal parkeerplekken beter af op de behoefte in bepaalde buurten. We houden onze parkeernormen daarom tegen het licht. Soms houden die de ontwikkeling van woningen tegen, terwijl in lang niet alle buurten behoefte is aan evenveel parkeerplekken als vroeger. Waar de parkeerdruk daalt, geven we de vrijgekomen ruimte terug aan bewoners. Bijvoorbeeld met groen, bankjes en speeltuinen.
- **Oog voor Amsterdammers die afhankelijk zijn van een auto**
Mensen met essentiële beroepen die buiten de stad wonen, kunnen gebruikmaken van maatschappelijke parkeervergunningen. Ook mantelzorgers komen hiervoor in aanmerking.
- **We ondersteunen niet-commercieel buurtvervoer**
We geven financiële steun aan vervoerscoöperaties als Heen en Weer, de Florahopper en nieuwe projecten in Nieuw-West en Zuidoost. Deze buurtbusjes zonder winstoogmerk brengen Amsterdammers van deur tot deur en naar ov-knooppunten. Voor mensen die slecht ter been zijn, is dit een belangrijk aanvullend vervoermiddel. De vrijwillige chauffeurs leveren een waardevolle bijdrage aan de verbonden stad.

- **We houden vast aan de nieuwe snelheidslimieten**
De maximumsnelheid van 30 kilometer heeft de verkeersveiligheid en leefbaarheid van de stad verbeterd. Deze snelheden houden we aan. Tegelijkertijd blijven we deze snelheid evalueren om daar waar nodig eventueel aan te passen naar een passendere snelheid.
- **We zorgen in drukke gebieden voor een beter onderscheid in wie de stad in mag rijden**
Zeer drukke buurten maken we technisch uitsluitend toegankelijk voor auto's van bewoners en ondernemers. Toeristen kunnen alleen nog met een reservering terecht in parkeergarages en aan de randen van de stad.
- **We verbeteren de luchtkwaliteit**
We gaan gezondheidsschade rond de meest vieze straten tegen, onder meer door het doorzetten van het Actieplan Schone Lucht.

WEST

West is een echt Amsterdams stadsdeel. In dit dichtbevolkte gebied is meer ruimte nodig voor groen en betaalbaar wonen. Afval blijft een groot probleem, en wonen is voor veel mensen onbetaalbaar geworden – vooral voor particuliere huurders. Mensen met hogere inkomens, waaronder veel internationals, kunnen dat vaak wél betalen, wat scheef voelt.
De afgelopen jaren kreeg West snelle fietsroutes en nieuwe speeltuinen. We kijken uit naar de verbouwing van de Kolenkitbuurt – maar daarbij blijft het niet.

ONZE PLANNEN

- **Meer groen**

We leggen meer groen aan. Kleine stukken groen met begroeiing en tuintjes zijn net zo belangrijk als rustige wandel- en fietspaden door het park. Speeltuinen laten goed zien hoe dat kan. Wij laten buurtbewoners meedoen bij aanleg en onderhoud van groen.

- **Betere samenhang in de buurt**

We versterken de samenhang en gaan segregatie tegen. We ondersteunen ontmoeting en samen activiteiten ondernemen. Wat opvalt is dat vooral bewoners profiteren die hun weg al weten te vinden. Wij betrekken daarom de grote groep die minder makkelijk meedoet; bij inspraak, vrijwilligerswerk en de uitvoering van eigen plannen.

- **Meer plaats voor ontmoeting**

We vinden het een gemis dat de Bos en Lommermarkt verdwenen is. Ook kleinere winkels die een ontmoetingsfunctie hebben voor de buurt staan op de tocht. Stadsdeel, gemeente en ondernemers moeten samen op zoek naar oplossingen.

**EEN STAD DIE WERKT
VOOR IEDEREEN**

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

7

EEN STAD DIE WERKT VOOR IEDEREEN: WERK, INKOMEN EN EEN EERLIJKE ECONOMIE

Amsterdam is een stad van kansen, maar niet iedereen profiteert daarvan. Te veel Amsterdammers leven van een onzeker inkomen, combineren meerdere banen of raken verstrikt in regels die niet voor hen zijn gemaakt. Anderen willen bijdragen, maar krijgen geen eerlijke kans op werk of scholing. Steeds meer mensen, ook met een baan, leven in armoede of hebben schulden. Geen kind zou zonder ontbijt naar school moeten gaan, geen mens 's nachts wakker moeten liggen van aanmaningen.

Wij kiezen voor een stad waar iedereen meedoet op een manier die past. Waar goed werk loont, armoede niet wordt doorgegeven aan de volgende generatie en het niet uitmaakt waar je wieg staat. Meedoelen geeft waardigheid, zeggenschap en bestaanszekerheid. Daarom investeren we in banen van de toekomst en in mensen die nu onvoldoende worden bereikt.

Een eerlijke economie begint bij een sterke sociale basis waarin mensen niet worden uitgesloten maar gezien. Waar werk niet draait om cijfers, maar om waardigheid en zekerheid. Waar ieders bijdrage ertoe doet.

De kracht van Amsterdam zit in de mensen die zich inzetten, betaald of onbetaald, en zo de stad dragen. In tijden van verdeeldheid en ontmenselijking kiezen wij voor verbondenheid en solidariteit. Ondernemers, groot en klein, zijn onmisbare bondgenoten die banen scheppen en Amsterdam vooruit helpen.

Zo bouwen we aan een stad waarin werk en inkomen bijdragen aan vrijheid: de vrijheid om keuzes te maken, een toekomst op te bouwen en het leven in te richten op een manier die past. Een stad die werkt voor alle Amsterdammers.

7.1 WERKEN IN AMSTERDAM

Werk is meer dan inkomen. Het geeft structuur, eigenwaarde en sociale contacten. Toch lukt het niet iedereen om volwaardig mee te doen. Ongelijkheid, uitsluiting op de arbeidsmarkt, onzeker werk en regels staan mensen in de weg.

Daarom kiezen we voor beleid dat draait om zekerheid, waardering en ruimte om te groeien. Dat is eerlijk en hard nodig. Het helpt personeelstekorten in onmisbare beroepen op te lossen en geeft werkgevers meer ruimte om talent aan te trekken. Door belemmeringen weg te nemen en regels te versimpelen, maken we meedoen makkelijker voor iedereen.

ONZE PLANNEN

- **Begeleiding bij het vinden van werk**

Arbeidsbemiddeling op maat is essentieel voor onze arbeidsmarkt. We geven extra aandacht aan jongeren zonder startkwalificatie, statushouders en mensen met een beperking. We begeleiden ze naar sectoren die groeien en waar tekorten zijn.

- **Leren en werken**

Scholing blijft een integraal onderdeel van de route naar werk. We verbinden (her)intreders, om- en bijscholing, oriëntatietrajecten en inburgeringstrajecten aan concrete kansen via arbeidsbemiddeling. Leerwerkakkoorden zijn beproefde instrumenten die we blijven inzetten.

- **Succes door intensieve samenwerking**

We maken arbeidsbemiddeling tot een succes, samen met anderen. Met het bedrijfsleven, kleinere ondernemers en werkgevers in de publieke sector zoals zorginstellingen. We sluiten aan bij het regionaal werkcentrum waarin naast het UWV ook sociale partners zitten.

- **Sociale werkgelegenheid en buurtbanen**

We investeren extra in buurtbanen en sociale ondernemingen. Per stadsdeel maken we passende banenafspraken om mensen via de banenafspraak aan regulier werk te helpen.

- **Beschut werk**

Niet iedereen kan meedoen op de reguliere arbeidsmarkt. Voor deze Amsterdammers maken we werk van meer beschutte werkplekken, waar zij in een veilige omgeving hun talenten kunnen inzetten. Organisaties die deze verzorgen krijgen steun, zodat zij dit belangrijke werk kunnen blijven doen.

- **Werkgelegenheids- en scholingsprojecten**

We zetten succesvolle projecten en stageafspraken voort en breiden ze waar nodig uit. Subsidieregelingen vernieuwen we zodat ze goed uitvoerbaar blijven. Wie nog geen betaald werk heeft, kan meedoen via vrijwilligerswerk, creatieve activiteiten of dagbesteding.

- **Vaste contracten als norm**

Vaste contracten met fatsoenlijke inkomens zijn de norm. Flexwerk kan een aanvulling zijn, mits beperkt, eerlijk beloond en fatsoenlijk geregeld. De gemeente geeft het goede voorbeeld met het eigen personeelsbeleid.

- **Tegengaan van schijnzelfstandigheid en uitbuiting**

Flexcontracten en schijnzelfstandigheid hollen de eerlijke arbeidsmarkt uit. Het Rijk pakt deze constructies inmiddels aan. Wij pakken onze rol en stellen duidelijke eisen aan goed opdrachtgeverschap bij opdrachten, aanbestedingen en subsidies.

- **Goede arbeidsomstandigheden**

Werknemers hebben recht op fatsoenlijk loon en veilige en eerlijke arbeidsomstandigheden. De gemeente ziet hier streng op toe, grijpt in bij misstanden en gebruikt vergunningen en regels om goede werkplekken af te dwingen. Platformmedewerkers hebben recht op genoeg sanitair, rustplekken en eten. Als activistisch aandeelhouder zetten we ons in voor verbetering van arbeidsomstandigheden op de luchthaven.

- **Optreden tegen discriminatie op de werkvloer**

Discriminatie op de werkvloer is onacceptabel. Alle werkgevers zijn wettelijk verplicht hiertegen op te treden. De gemeente ondersteunt hen met kennis en advies en biedt via het gemeentelijk meldpunt een laagdrempelige plek waar werknemers en werkgevers terecht kunnen voor melding en opvolging. Daarbij brengen we in kwetsbare beroepen extra onder de aandacht welke rechten werknemers hebben, zodat zij weten hoe zij zich kunnen beschermen.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **Wetgeving voor betere arbeidsomstandigheden**
Het Rijk, werkgevers, vakbonden en platformorganisaties scherpen wetgeving rond flexwerk aan.
- **Samen met andere steden trekken we op naar Europa tegen het massatoerisme**
Er moeten meer mogelijkheden komen om te sturen op aantal toeristen en bescherming van onze lokale ondernemers.
- **Betere huurbescherming voor ondernemers**
We pakken deze lobby op samen met andere steden die last hebben van het opslokken van authentieke winkels door zielloze ketens en winkels die zich alleen op toeristen richten.
- **Een leefbaar sociaal minimum en een fatsoenlijk minimumloon**
Veel regelingen zouden overbodig zijn als mensen een inkomen hadden waarvan ze rondkomen. Daarom moeten minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen omhoog.
- **Een (extra) maatschappelijke bijdrage van bedrijven**
We maken het makkelijker voor bedrijven om een bijdrage te leveren aan de stad en verwachten van ze dat ze dit doen.
- **Toekomstbestendige sectoren die het verdienvermogen duurzaam versterken**
Het Rijk moet sectoren die draaien op lage lonen en veel energiegebruik ontmoedigen. Zo houden we ruimte voor duurzame werkgelegenheid.

7.2 ARBEIDS- PARTICIPATIE, VRIJWILLIGERS- WERK EN ECONOMISCHE ZELFSTANDIGHEID

Iedereen verdient een eerlijke kans op werk dat past. Voor veel Amsterdammers is die kans er nog niet; omdat ze aan de kant staan, buiten beeld raken of vastlopen in regels. Ook wie zorgt voor een ander of zich inzet als vrijwilliger verdient waardering en perspectief. Door obstakels weg te nemen en samen te werken met organisaties die mensen bereiken, maken we meedoen eenvoudiger. Dat is goed voor de stad en voor iedereen die vooruit wil.

ONZE PLANNEN

- **Waardering en bescherming van vrijwilligerswerk**

Vrijwilligers zijn onmisbaar in zorg, sport, buurtwerk en bij informele hulpinitiatieven. Hun inzet verdient waardering en bescherming. Vrijwilligerswerk kan blijvend, zonder nadeel voor een uitkering, worden gecombineerd met scholing en begeleiding richting werk. Verplichte tegenprestaties zonder loon wijzen we af: mensen krijgen ruimte om hun inzet zelf vorm te geven.

- **Structurele steun en erkenning voor informele netwerken**

Informele initiatieven bereiken mensen die anders buiten beeld blijven. We zorgen dat deze initiatieven kunnen blijven bestaan en groeien, met waar nodig steun en ruimte. Formele en informele organisaties brengen we beter met elkaar in contact, zonder elkaar's werk over te nemen of hun eigenheid onder druk te zetten.

- **Financiële zelfstandigheid als basis voor vrijheid**

Financiële afhankelijkheid maakt kwetsbaar. Sommige groepen zijn vaker financieel afhankelijk van anderen, waaronder vrouwen, jongeren en mensen met een migratieachtergrond. We zetten in op financiële educatie, goede kinderopvang, leerwerktrajecten en ondersteuning bij het vinden van passend werk zodat iedereen in vrijheid keuzes kan maken.

- **Een sociale uitwerking van de Participatiewet**

Na goedkeuring van de aangepaste Participatiewet voert de gemeente deze sociaal en mensgericht uit. Bijstandsgerechtigden die langer dan een jaar in de wet zitten, krijgen gesprekken in vaste groepen om meer tijd te hebben voor bestaanszekerheid en participatiekansen, en ervaringen met elkaar te delen. Wie dat wil, kan individueel in gesprek blijven.

7.3 EEN INCLUSIEVE ARBEIDSMARKT ZONDER UITSLUITING

Iedere Amsterdamer verdient een eerlijke kans op werk. Toch worden mensen nog te vaak buitengesloten. Vrouwen, mensen met een migratieachtergrond, LHBTQIA+-personen, mensen met een beperking en mensen met verschillende genderidentiteiten of levensovertuigingen krijgen niet altijd dezelfde kansen. Ze worden structureel benadeeld bij selectie, doorgroei, beloning en het combineren van werk en zorg. Dat accepteren we niet. Een diverse werkvloer is een goed begin, maar echte inclusie gaat verder. Het betekent dat mensen zich welkom voelen, kunnen meedoen en invloed hebben.

ONZE PLANNEN

- **Keiharde aanpak van arbeidsmarktdiscriminatie**

Arbeidsmarktdiscriminatie is nog steeds een structureel probleem. We treden grondig en streng op bij klachten en sluiten bedrijven die discrimineren uit van gemeentelijke opdrachten, vergunningen of subsidies.

- **De gemeente als voorbeeld van inclusief werkgeverschap**

De gemeente werft divers op alle niveaus en stimuleert doorgroei van groepen die nog ondervertegenwoordigd zijn. We blijven investeren in een cultuur van inclusie en openheid, waar verschillen ruimte krijgen, onveilig gedrag bespreekbaar is en mensen invloed hebben op beleid en besluitvorming. Na schokkende rapporten over discriminatie binnen de gemeente zijn veel maatregelen genomen; die aanpak zetten we voort.

- **Inclusie als norm bij subsidies en opdrachten**

Wie samenwerkt met de gemeente, moet aantoonbaar inclusief zijn. Gelijke kansen in selectieprocedures, eerlijke beloning, veilige werkomstandigheden en ruimte voor inspraak zijn eisen die we standaard meenemen in subsidietoekenning en aanbestedingen.

- **Bewust beleid voor mensen met meerdere vormen van uitsluiting**

Sommige Amsterdammers ervaren meerdere vormen van uitsluiting tegelijk, zoals vrouwen met een beperking of queer personen met een migratieachtergrond. Standaardprofielen schieten hier tekort, daarom besteden we aandacht aan gestapelde uitsluiting.

- **De loonkloof aanpakken**

De gemeente pakt de loonkloof aan tussen mannen, vrouwen en andere groepen. We stimuleren werkgevers om gelijkloon voor gelijk werk door te voeren en nemen zelf het voortouw: we doen extra onderzoek naar de loonkloof binnen de gemeentelijke organisatie, brengen verschillen systematisch in kaart en pakken deze waar nodig aan.

7.4 INKOMEN, SCHULDEN EN ARMOEDE

Voor veel Amsterdammers is bestaanszekerheid nog geen feit. Een bijstandsuitkering, AOW of laag loon is vaak niet genoeg om van te leven. Steeds meer mensen, ook met werk, kunnen hun vaste lasten niet betalen. Toeslagenouders dragen nog elke dag de gevolgen van wat hen is aangedaan. Kinderen groeien op zonder geld voor sport, schoolspullen of een warme jas. Schulden brengen stress en uitzichtloosheid. Dat is onacceptabel. Iedereen verdient een stevige basis en een leven zonder zorgen over de eerste levensbehoeften. Daarom willen we de Agenda Bestaanszekerheid behouden, voortzetten en uitbreiden met heldere informatie, toegankelijke hulp en minder drempels. We zijn trots op wat al is bereikt, maar er is meer nodig.

ONZE PLANNEN

- **Makkelijker maken regelingen**

We geven duidelijke voorlichting over regelingen, zoals aanvullende bijstand en inkomenssteun voor gezinnen, en wijzen ook op landelijke regelingen zoals de AIO. Met een automatische toeslagencheck zorgen we dat Amsterdammers tot 130% van het sociaal minimum krijgen waar ze recht op hebben zonder extra controle.

- **Kindregelingen**

De basis van deze regelingen blijft de Amsterdamse Jeugdvisie. Succesvolle regelingen als de Stadspas breiden we uit. We maken mensen meer bekend met voorzieningen voor kinderen, zoals gratis openbaar vervoer, bibliotheekpassen en lidmaatschap van sportverenigingen.

- **Aanpak van kinderarmoede**

We maken een einde aan langdurige armoede onder kinderen. Programma's zoals de Familiescholen helpen gezinnen op tijd in beeld te krijgen, ondersteuning te bieden en om hen in staat te stellen zelf in actie te komen.

- **Ondersteuning bij schulden**

We versterken programma's als Vroeg erop af en de Pauzeknop, zodat schulden niet verder oplopen. Mensen krijgen passende hulp om schuldenvrij te worden en te blijven. De programma's Gewoon geld geven en Jongeren schuldenvrij zetten we voort.

- **Bescherming van buurtteams**

We bezuinigen niet op buurtteams die met hun intensieve aanpak een sleutelrol spelen in het ondersteunen van Amsterdammers met schulden. Hun persoonlijke en intensieve aanpak werkt. We beschermen deze teams tegen bezuinigingen en versterken hun positie in de wijken.

- **Aandacht voor werkende armen**

Werkende armen krijgen toegang tot dezelfde inkomensondersteuning als mensen met een uitkering.

- **Waardering voor informele hulp**

We waarderen en ondersteunen vrijwilligers en buurtorganisaties die concrete hulp bieden, zoals voedselbanken, ruilbeurzen, buddyprojecten en vervoershulp. Ze dragen bij aan solidariteit en verbinding, voorkomen isolement en bieden mensen de kans om mee te doen. We blijven deze initiatieven stimuleren en roepen Amsterdammers op om zich aan te sluiten.

7.5 AMSTERDAM ALS INTERNATIONALE WERKSTAD

Amsterdam zou Amsterdam niet zijn zonder de mensen die hier naartoe komen, hier een thuis vinden en helpen om de stad draaiende te houden. Dat er voldoende werk en welvaart is waardoor mensen naar onze stad komen, is een goed teken. Tegelijkertijd vormt het een uitdaging voor de krapte op de woningmarkt, het onderwijs en de zorg. Verder zien we dat er grote verschillen bestaan tussen kennismigranten en arbeidsmigranten. Waar de kennismigrant met een bovengemiddeld inkomen relatief eenvoudig een woning vindt, wordt de arbeidsmigrant vaak uitgebuit en gedwongen te verblijven in mensonwaardige omstandigheden.

Kennismigranten missen vaak de aansluiting met andere bewoners, wat kan leiden tot eenzaamheid, segregatie en verharding. Daarom ontwikkelen we samen met kennismigranten en hun werkgevers programma's voor het leren van de Nederlandse taal en het creëren van binding met de stad, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of ontmoetingen met Amsterdammers.

Onze stad draait voor een belangrijk deel op het zware en vaak slecht betaalde werk dat arbeidsmigranten verrichten. Hun positie is vaak zo slecht dat ze dakloos raken als het werk ophoudt. Op dit moment zijn 80% van de mensen die op straat slapen in Amsterdam als arbeidsmigrant naar Nederland gekomen. De uitbuiting van arbeidsmigranten die op dit moment in Nederland plaatsvindt, staat haaks op een sociale en menswaardige samenleving. We gaan de uitbuiting samen met het Rijk en de provincie te lijf. Iedereen die hier komt werken, verdient goede arbeidsvoorwaarden. We pakken malafide uitzendbureaus hard aan. We informeren arbeidsmigranten over hun rechten en hulpmogelijkheden.

ONZE PLANNEN

- **Voorrang geven aan maatschappelijk verantwoorde ondernemingen**

We geven voorrang aan internationale bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen, door alleen hen te ondersteunen bij hun vestiging in Amsterdam. We stimuleren bedrijven die hun werknemers helpen om verbinding te maken met de stad.

- **Een goede landing van internationale kennismigranten**

We vergroten de landing en het thuisgevoel van kennismigranten door ze in contact te brengen met vrijwilligerswerk, verenigingen en taallessen. Zo verkleinen we de kloof tussen hen en Amsterdammers die al langer in de stad wonen. Werkgevers dekken hiervoor de kosten. De ruim 60 duizend partners die meegekomen zijn, maken we sneller inzetbaar door omscholing en soepele diplomawaardering.

- **Bedrijven laten investeren in woningcorporaties**

We vragen bedrijven die veel kennismigranten naar de stad halen om hun steentje bij te dragen om de krapte op de huizenmarkt tegen te gaan, bijvoorbeeld door te investeren in woningcorporaties.

- **Informatiepunten voor arbeidsmigranten**

We ondersteunen de geplande informatiepunten waar arbeidsmigranten, waar mogelijk in hun eigen taal, op een laagdrempelige manier geholpen worden, zogenaamde 'Work in NL-punten' (WIN-punten). Deze verstrekken informatie over rechten, bieden zorg of juridische bijstand en helpen, indien dat gewenst is, met de reis naar het land van herkomst.

- **Aanpak malafide uitzendbureaus**

Het bestrijden van malafide uitzendbureaus is een topprioriteit. Samen met andere gemeenten, de provincie en het Rijk sporen we misstanden actief op. Uitzendbureaus die zich niet aan de regels houden, sluiten we uit van aanbestedingen. In lijn met het landelijke beleid komt er een vergunningplicht. Bij aanbestedingen kiest de gemeente bewust voor partijen waar de overgrote meerderheid van de werknemers in dienst is.

- **Verantwoordelijkheid werkgevers huisvesting en scholing**

Werkgevers, vaak uitzendbureaus, hebben de verantwoordelijkheid om laagbetaalde werknemers uit andere landen goed te huisvesten en te scholen. We onderzoeken hoe we hen daartoe kunnen verplichten en laten meebetalen aan voorzieningen voor ex-werknemers die zonder huis komen te zitten.

- **Betere registratie arbeidsmigranten**

Om arbeidsmigranten goed te kunnen helpen is het belangrijk dat zij zich inschrijven in de Basisregistratie Personen (BRP). Zo krijgt de gemeente zicht op het aantal arbeidsmigranten, hun verblijfplaats en kan beter worden gehandhaafd. We verlagen administratieve drempels en maken registratie eenvoudiger en aantrekkelijker.

7.6 EEN ECONOMIE DIE WERKT VOOR AMSTERDAMMERS

Wij kiezen voor een economie die draait om de belangen van Amsterdammers. Ondernemers en goede ideeën moeten in Amsterdam tot wasdom kunnen komen, werk moet zekerheid bieden. Bedrijvigheid die Amsterdammers en onze buurten vooruit helpen, bieden we ruim baan. Onze economie gaat hand in hand met welzijn, sociale vooruitgang en duurzaamheid. We binden de strijd aan met de 'verpoening' van de stad.

Dat betekent dat we niet voor alles plek maken. Wij willen een diverse economie en geven voorrang aan sectoren die cruciaal zijn voor de stad en de toekomst. We zorgen dat de stad haar unieke karakter behoudt. We bestrijden eenheidsworst en pakken monocultuur aan. Wie de hoofdprijs kan betalen krijgt niet automatisch de ruimte in onze stad. We streven naar een toegankelijk winkelaanbod dat past bij de buurt.

ONZE PLANNEN

- **Een integraal plan voor cruciale sectoren**

We investeren in sectoren die nu en in de toekomst hard nodig zijn. Dat zijn in ieder geval de basisvoorzieningen als zorg, onderwijs en veiligheid. Maar ook andere sectoren die belangrijk zijn voor onze toekomst bieden we ruimte, zoals circulaire economie en techniek. Naast fysieke ruimte in de stad zorgen we voor een aansluitend scholingsaanbod zodat Amsterdammers in deze sectoren aan de slag kunnen.

- **Ruimte voor ondernemingen die niet de hoofdprijs kunnen betalen**

Kleine en startende ondernemers, maar ook gevestigde bedrijven die buurten karakter geven, zijn deel van de ziel van de stad. Door hoge huren hebben zij het vaak moeilijk. We bieden deze ondernemers hulp. Dat doen we door afspraken te maken met corporaties en andere verhuurders, waaronder onze eigen vastgoeddeelnemingen. Daarnaast onderzoeken we wat we nog meer kunnen betekenen via bestemmingsplannen en vergunningen.

- **We breiden de leegstandsverordening voor commercieel vastgoed uit**

Het is onwenselijk dat enorme gebouwen, zoals Magna Plaza, bijna volledig leeg staan. Maar ook in winkelgebieden zoals de Amsterdamse Poort moet de leegstand niet onnodig hoog en langdurend zijn. Door strengere regels dwingen we vastgoedeigenaren om hun ruimtes voor een lagere huur aan te bieden. Zo maken we ze toegankelijker voor lokale of kleine ondernemers.

- **Een divers winkelaanbod in de hele stad**

We ergeren ons kapot aan al die winkels in het centrum vol badeendjes, snoep of wafels. In andere buurten breekt je de nek over belinkelijker winkels of dure koffiezaken. Een diversere winkelstraat sluit beter aan bij de behoeftes van een brede groep Amsterdammers. Daarom verfijnen we de vergunningplicht per functie en pakken we straten aan in samenspraak met buurtbewoners en (vastgoed)ondernemers.

- **We maken een maatschappelijke bijdrage van bedrijven makkelijker**

De meeste ondernemers willen graag bijdragen aan de stad. Daarom zorgen we voor laagdrempelige manieren waarop ondernemers kunnen investeren in hun buurt. Met het Amsterdamse zegel kunnen lokale ondernemingen elkaar ondersteunen en hun producten onder de aandacht brengen. We zorgen dat scholen en bedrijven goed met elkaar verbonden zijn om te zorgen voor meer stages en plannen om personeelstekorten tegen te gaan. We ondersteunen ondernemers die zorgen voor sociaal werk.

- **We gaan als gemeente nog meer lokaal inkopen**

Het inkoopbeleid pakt vaak nadelig uit voor kleine lokale ondernemers. Bij aanbestedingen maken we meer ruimte voor ze. Sociale en duurzame inkoopvooraarden houden we vast.

- **Ondernemers in transformatiegebieden weten op tijd waar ze aan toe zijn**

Daarbij brengen we vroegtijdig alternatieve locaties en schuifruimte onder de aandacht. In nieuwbouwwijken moet genoeg ruimte zijn voor bedrijvigheid en werkgelegenheid zodat we bouwen aan een complete stad.

- **Toeristen gaan meer bijdragen aan onze stad**

We verhogen de toeristenbelasting stapsgewijs en investeren de opbrengst in de leefbaarheid van de stad, die in sommige gebieden zwaar onder druk staat. In de binnenstad investeren we in vastgoed voor een economie die werkt voor de bewoners. We investeren daarnaast ook juist in buurten die door overlast in het centrum minder aandacht hebben gekregen. We verleiden toeristen om gebruik te maken van voorzieningen die we willen behouden zoals cultuur, lokale ondernemingen en openbaar vervoer.

- **We beschermen de Amsterdamse bruine kroeg**

We gaan verder met het beter beschermen van belangrijk Amsterdams cultureel erfgoed: de bruine kroeg. We kijken welke kroegen we een monumentenstatus geven, zodat bepaalde onderdelen van het interieur beschermd worden. We vragen voor de Amsterdamse bruine kroeg de UNESCO status aan voor immaterieel erfgoed.

- **We spreiden drukte over de stad met onze bondgenoten**

We bekijken met ondernemers, culturele instellingen, regiogemeenten en vastgoedeigenaren welke publiekstrekkers uit het centrum kunnen worden verplaatst naar rustigere delen van de stad. Nieuwe publiekstrekkers voor Amsterdammers en bezoekers waren we uit het centrum en geven we elders een plek. We attenderen bezoekers op rustigere delen van de stad, zodat drukte beter wordt gespreid en stille buurten meer profiteren van bezoekers.

- **We voeren het ingezetenencriterium in de binnenstad in**

Om drugstoerisme tegen te gaan, spreiding van de drukte te vergroten en de dominantie van coffeeshops in de binnenstad terug te dringen, voeren we het i-criterium in de binnenstad in. Dit betekent dat coffeeshops alleen nog klanten mogen bedienen die in Nederland wonen. Dit gaat gepaard met een sluitende aanpak, inclusief sancties bij verkoop niet-ingezetenen of aan drugsrunners. Ook wordt in de evaluatie meegenomen de impact hiervan op jongeren en verplaatsing van overlast. Er wordt verkend hoe coffeeshops versneld cashloos kunnen worden. Handhaving mag niet ten koste gaan van bestaande handhavingstaken.

- **Haven van de toekomst**

De Amsterdamse haven verandert van een fossiele brandstoffenhaven, in een hotspot van duurzaamheid, klimaatneutraliteit en circulaire economie. We werken goed samen met de gemeenten rond het Noordzeekanaal, gaan door met het afbouwen van kolenoverslag en geven ruimte aan de duurzame industrie van de toekomst. We zetten in op het behoud van cruciale havenvoorzieningen. Cruiseschepen zijn niet meer welkom in Amsterdam (zie hoofdstuk 2).

A faint, red-tinted map of Amsterdam serves as the background for the entire image. The map is rendered in white lines, showing the city's intricate street grid and various neighborhoods. The word 'ZUID' is overlaid on this map in large, bold, white capital letters.

ZUID

Zuid is een stadsdeel met karakteristieke wijken met ieder een eigen identiteit. Het is ook een stadsdeel van tegenstellingen. Met grote rijkdom op de ene plek en een straat verderop Amsterdammers die amper rondkomen. Achter veel voordeuren schuilt eenzaamheid en Zuid telt relatief veel ouderen. We maken van Zuid een stadsdeel voor iedereen, ongeacht de omvang van de portemonnee.

ONZE PLANNEN

- **Veilige scholen en schoolroutes**

Zuid telt de meeste scholen van de stad. Extra maatregelen zijn nodig om scholen en schoolroutes veiliger te maken. Wij gaan pesten en criminaliteit op scholen tegen met preventie en repressie.

- **Meer aandacht voor de toegankelijkheid van portiekwoningen**

We maken het stadsdeel klaar voor de vergrijzing, bijvoorbeeld door meer trapliften te (laten) plaatsen.

- **Nadruk op seniorenwoningen**

Waar ruimte is voor nieuwbouw – zoals op de Zuidas – geven we voorrang aan betaalbare seniorenwoningen. Zo kunnen ouderen in hun eigen stadsdeel blijven wonen en komt een verhuisketen op gang: de woning die zij achterlaten wordt een thuis voor een gezin, dat op zijn beurt weer ruimte maakt voor starters.

- **Woningruil makkelijker maken**

We vereenvoudigen de mogelijkheden voor woningruil met name voor ouderen die hun (ruime) gezinswoning willen verruilen voor een kleinere woning of een woning op de begane grond.

- **Behoud (fietsen)stallingen**

We zetten ons in voor het behoud van particuliere (fietsen)stallingen in ons stadsdeel die een maatschappelijke functie in de buurt vervullen.

- **Schone, nette buurten en parken**

We zorgen voor schone en verzorgde buurten, straten en parken – ook op drukbezochte plekken zoals het Vondelpark.

- **Werk maken van het verduurzamen van de woningen**

In Zuid staan nog veel woningen met een laag energielabel. We versnellen de verduurzaming van deze huizen en bestrijden daarmee energiearmoede.

- **Divers aanbod van winkels en voorzieningen**

Met zoveel welvarende bewoners is het risico groot dat het winkelaanbod eenzijdig en duur wordt. Ook met een bescheidener inkomen moet je in Zuid gewoon terechtkunnen voor je dagelijkse boodschappen.

- **De Pijp levendig én leefbaar**

De Pijp is een bruisend uitgaansgebied, maar ook een dichtbevolkte woonwijk. De stoepen raken onbegaanbaar door de vele terrassen en de geluidsoverlast van horeca neemt toe. We nemen maatregelen om de buurt levendig te houden voor bezoekers en leefbaar voor bewoners.

**GELIJKE KANSEN
OP WELZIJN EN
GEZONDHEID**

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

8

GELIJKE KANSEN OP WELZIJN EN GEZONDHEID

In Amsterdam zijn de kansen op een gezond leven onacceptabel oneerlijk verdeeld. Heb je een laag inkomen, dan leef je gemiddeld korter en in minder goede gezondheid. Daar leggen wij ons niet bij neer.

We willen voor iedereen een buurt, school of werkomgeving waar het makkelijk is om gezonde keuzes te maken en elkaar te ontmoeten. Zorgen voor elkaar, hulp op tijd en in de buurt: dat is waar wij in geloven.

8.1 LAAGDREMPELIG EN COLLECTIEF AANBOD IN DE WIJK

Veel mensen kampen met eenzaamheid en mentale gezondheidsproblemen. Niet iedereen kan echter snel terecht voor specialistische geestelijke gezondheidszorg. En dat is ook niet altijd de beste oplossing. We voorkomen dat mensen een beroep moeten doen op zware zorg met sterk welzijnswerk, maatschappelijke ondersteuning en goede ondersteuning van vrijwilligers.

ONZE PLANNEN

- **Amsterdammers ontmoeten en helpen elkaar**

Het aantal ontmoetingsplekken en buurthuizen groeit mee met de stad. Ze zijn gastvrij voor verschillende doelgroepen. Jongeren hebben meer plekken nodig. We brengen meer expertise over mentale gezondheid, dementie en verstandelijke beperkingen naar de buurthuizen, inloopplekken en maatjesprojecten, zodat daar beter omgegaan kan worden met mentale kwetsbaarheid. Om optimaal gebruik te maken van de ruimten voor ontmoeting geldt dat elke publiek gefinancierde instelling de deuren openstelt voor initiatieven uit de buurt.

- **Verhogen budgetten voor de sociale basis**

We kiezen radicaal voor vrij toegankelijke voorzieningen. We zorgen voor toereikende budgetten voor welzijn, vrijwilligersondersteuning en laagdrempelige wijkteams. We investeren het meest in buurten waar de meeste mensen in een kwetsbare positie wonen. Daar koesteren we de grassroots organisaties die mensen weten te bereiken en ondersteunen.

- **Betere samenwerking tussen formele en informele partijen**

Professionele organisaties in de zorg en de vrijwilligersinitiatieven in de sociale basis vullen elkaar goed aan. We versterken de onderlinge samenwerking op het niveau van de buurt, met respect voor elkaars positie.

- **Ondersteuning en begeleiding mantelzorgers**

We zorgen voor toegankelijke respijtzorg en voldoende huishoudelijke hulp, zodat ook mantelzorgers even op adem kunnen komen.

8.2 PREVENTIEVE GEZONDHEIDSZORG

Wij geloven dat een gezond leven begint met bestaanszekerheid. We streven naar een stad waar iedereen zich een gezonde leefstijl kan veroorloven.

ONZE PLANNEN

- **Elke buurt een gezonde leefomgeving**

We gaan door met het aanbod van beweeggroepen, waar buurtgenoten met overgewicht of diabetes samen kunnen sporten. Het is belangrijk dat de groep mensen die baat heeft bij dit aanbod bereikt wordt door een goede samenwerking tussen de organisaties en huisartsen die in buurten actief zijn. Mensen die willen stoppen met roken, kunnen ondersteuning krijgen. Omdat stress vaak het eerste probleem is dat opgelost moet worden, dringen we niks op. Via de Amsterdamse Aanpak Gezond Gewicht werken we aan gezonde kantines op scholen en sportclubs, om overgewicht bij kinderen tegen te gaan. We pakken het vaten en roken bij kinderen aan.

- **Voedselinitiatieven versterken**

We koesteren plekken waar mensen met een laag inkomen groente en fruit kunnen ophalen. We werken nauw samen met fondsen en particuliere initiatiefnemers.

- **Tandzorg en fysiotherapie**

We spannen ons in voor de terugkeer van tandzorg en fysiotherapie in het basispakket.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **Huishoudelijke hulp inkomensafhankelijk maken**

De wachtlijsten voor huishoudelijke ondersteuning kunnen korter als het Rijk ze weer inkomensafhankelijk maakt. Wij vinden het logisch dat mensen die huishoudelijke hulp zelf kunnen betalen, dat ook zelf doen.

- **Ondersteuning van jongvolwassenen**

Voor jongvolwassenen (16-27 jaar) die afhankelijk zijn van ondersteuning, moeten financieringsstructuren en regelingen beter op elkaar afgestemd worden. Samen met het Rijk, regiogemeenten, zorgpartners en corporaties komt er een plan om ervoor te zorgen dat zij niet tussen wal en schip vallen.

- **Reële bekostiging van huisartsenpraktijken**

Het Rijk en zorgverzekeraars bieden een tarief voor de vestiging van huisartsenpraktijken dat past bij reële kosten in grote steden.

- **Tandzorg in basispakket**

Zorgverzekeraars vragen wij tandzorg en fysiotherapie weer op te nemen in het basispakket. De eigen bijdrage voor kraamzorg verdwijnt.

8.3 EEN HUISARTS IN JE EIGEN BUURT

Iedereen heeft recht op een goede huisarts in de buurt. Door de oplopende vastgoedprijzen loopt het aantal huisartsenpraktijken terug. We beschouwen huisartsen in de eerste plaats als zorgverleners en niet als ondernemers. Ruimte voor huisartsenzorg krijgt prioriteit in de ontwikkeling van de stad.

ONZE PLANNEN

- **Met voorrang ruimtes beschikbaar stellen voor gezondheidspraktijken**

Dit doen we samen met corporaties, gemeentelijk vastgoed en onze vastgoeddeelnemingen.

- **Verlaagde grondprijzen**

We rekenen verlaagde grondprijzen voor huisartsenpraktijken in nieuwbouwwijken. De gemeente dringt daarnaast bij het Rijk aan op betere landelijke tarieven om de vaste lasten van huisartsen te dekken.

8.4

VANZELFSPREKEND LEVEN MET EEN BEPERKING

Amsterdam moet een stad zijn waar iedereen meedoet, ongeacht beperkingen.

ONZE PLANNEN

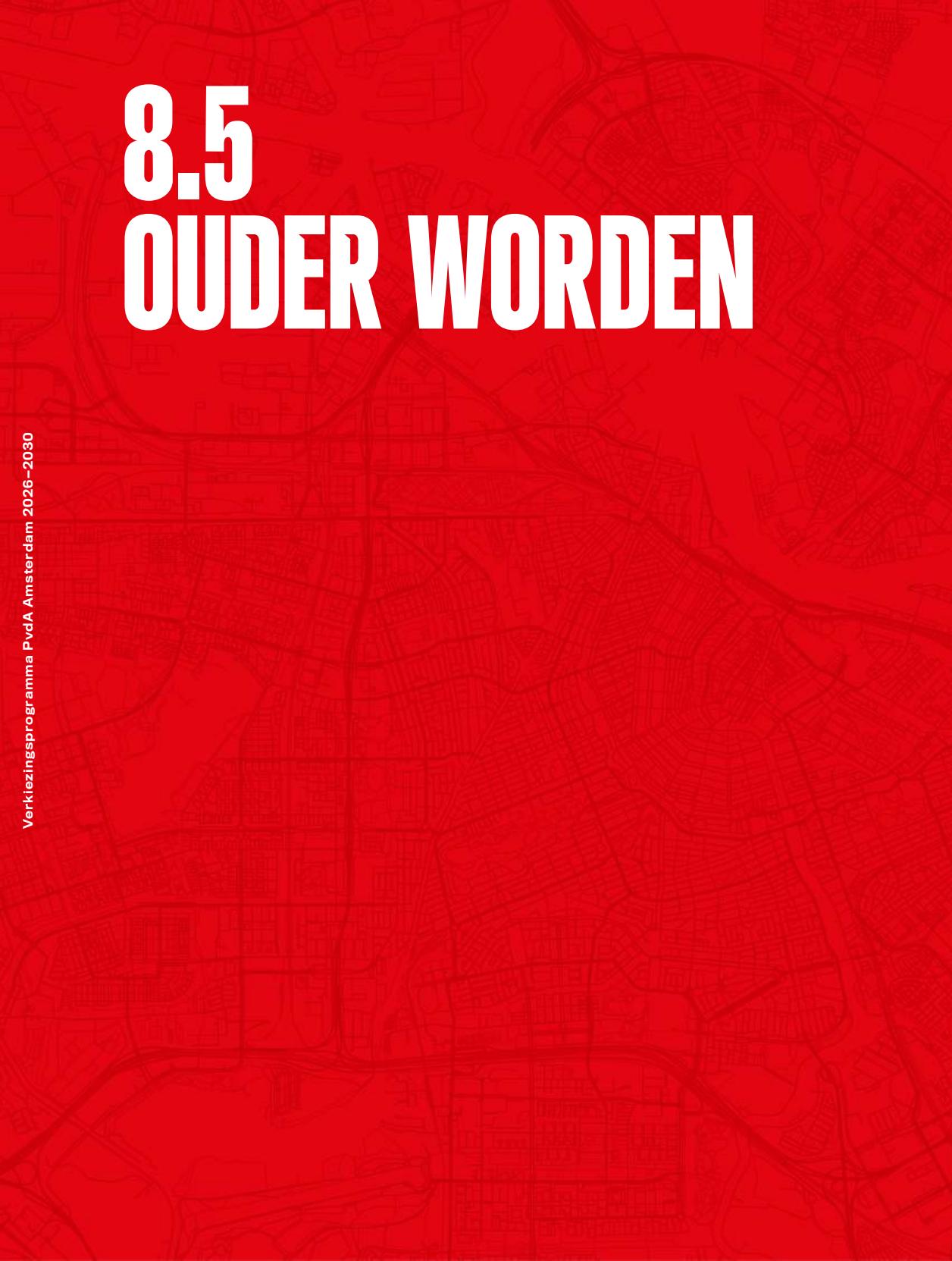
- **Maatwerk en vertrouwen zijn het uitgangspunt**

Reguliere procedures zijn meestal niet toereikend. Via voorzieningen op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn de afgelopen jaren belangrijke verbeteringen ingezet. Daar gaan we mee door. We verstrekken ondersteuning voor onbepaalde tijd, bijvoorbeeld voor Amsterdammers die gebonden zijn aan een rolstoel. Kapotte rolstoelen repareren we meteen zodat Amsterdammers niet onnodig lang aan huis gekluisterd zijn.

- **Toegankelijke openbare ruimte voor iedereen**

Er komen meer gratis toegankelijke toiletten in de openbare ruimte. Ieder stadsdeelkantoor krijgt een vrij toegankelijk toilet en verzorgingsvoorziening. Ervaringsdeskundigen kijken mee met de inrichting van de openbare ruimte.

8.5 OUDER WORDEN

Amsterdammers worden gelukkig steeds ouder en blijven langer gezond. Ze wonen langer thuis en hebben ruimte nodig om te ontmoeten en te bewegen. We bouwen woonomgevingen waar ouderen elkaar makkelijk ontmoeten, want eenzaamheid is een schrijnend probleem. We anticiperen op de toenemende zorgvraag van ouderen, bijvoorbeeld bij dementie. We zetten alles op alles voor Amsterdamse ouderen, samen met zorgpartners, corporaties en de mensen op leeftijd zelf.

ONZE PLANNEN

- **Genoeg geld voor gemeenschappelijke ondersteuning**
We verhogen het budget voor maatschappelijke ondersteuning. Voor ouderen geven we de voorkeur aan preventieve collectieve oplossingen, zoals gezamenlijke trapliften en deel-scootmobielen.
- **Zorgzame buurten**
We investeren in woonvormen voor senioren (zie hoofdstuk 1). We stimuleren zorgzame buurten waar buren elkaar ondersteunen. Schaarse verpleeghuisplekken en zorgprofessionals behouden we voor mensen die zorg het hardst nodig hebben vanwege een aandoening of omdat een sociaal netwerk ontbreekt.

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **Hardnekkige GGZ-problematiek**
Voor een kleine groep mensen met zware en hardnekkige GGZ-problematiek zijn meer landelijk gefinancierde voorzieningen nodig, voor wie het wonen in een gewone wijk een te grote opgave is. Ook willen we een proef starten met minder vrijblijvende vormen van dagbesteding in combinatie met een uitkering.
- **Complete mentale gezondheidszorg**
Voor GGZ-aanbieders loont de focus op mensen met relatief eenvoudige, snel op te lossen problematiek. Ook intensieve mentale gezondheidszorg verdient goede financiering. Van zorgverzekeraars verwachten we steun voor succesvolle preventieve aanpakken in de wijken.
- **Wachtlijsten wegwerken**
Het Rijk werkt de soms jarenlange wachtlijsten weg voor de zorg aan transgender en genderdiverse personen.

8.6 AANDACHT VOOR CULTUUR, GENDER- DIVERSITEIT EN ERVARINGS- DESKUNDIGHEID

De zorg wordt beter voor alle Amsterdammers als er aandacht is voor ieders achtergrond.

ONZE PLANNEN

- **Oog voor migratieachtergrond**

We stimuleren zorginstellingen om oog te hebben voor culturele verschillen, die vaak zorgen voor onbegrip tussen cliënt en professional. Het toenemend aantal migranten op leeftijd vereist dat we meer woonvormen ontwikkelen voor de eerste generatie, met aandacht voor de oorspronkelijke taal en cultuur. Discriminatie in de zorg bestrijden we, samen met werkgevers, met harde hand. We helpen cliënten en professionals die met discriminatie te maken krijgen.

- **Zorg voor genderdiverse en transpersonen**

We zorgen voor passende financiering en huisvesting van de Transkliniek. We investeren daarnaast in kennisdeling, ontmoeting en uitwisseling, om uitsluiting van transpersonen tegen te gaan.

- **Ervaringsdeskundigheid**

Buurtteams en zorgpartijen zijn afgelopen jaren steeds meer gaan werken met de inzet van ervaringsdeskundigen. Zij zijn van onschatbare waarde bij het bieden van de beste hulpverlening en het maken van beleid. We blijven gebruikmaken van hun inzichten. We zorgen dat ervaringsdeskundigen betaald worden en zich verder kunnen ontwikkelen in hun beroepsgroep.

8.7 AANPAK GEWELD ACHTER DE VOORDEUR, GEWELD MOET STOPPEN

Te veel vrouwen en kinderen (en soms ook mannen) zijn slachtoffer van huiselijk geweld en kindermishandeling. De aanpak hiervan vraagt veel meer urgentie. Wij willen dat de aanpak de positie van vrouwen versterkt en dat we jongens al van jongs af aan leren dat mannen en vrouwen gelijk zijn.

ONZE PLANNEN

- **Een feministische aanpak van partnergeweld en kindermishandeling**

De diep ingesleten patronen van ongelijkheid tussen mannen en vrouwen vormen de basis van het partnergeweld en de psychische onderdrukking die daarmee gepaard gaat. Inzicht in deze mechanismen vormt het vertrekpunt van een sterkere aanpak.

- **Hulp zoeken in je omgeving moet lonen**

Grassroots organisaties in de wijken weten kwetsbare vrouwen goed te bereiken. We sluiten ze goed aan op de professionele zorgpartijen. Zo laten we hen zien dat ze er niet alleen voor staan.

- **Erbij blijven, niet loslaten**

Geweld komt vaak voor in gezinnen waar veel stress, schulden en verslavingsproblematiek spelen. Dat los je niet op met louter therapie. Schuldhulpverlening, verslavingszorg en andere vormen van steun zijn even noodzakelijk om het risico op geweld te beheersen. We plaatsen kinderen alleen uit huis als er geen andere opties meer zijn.

- **Signalen eerder herkennen**

De meeste meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling bij Veilig Thuis komen van de politie. Dan is het geweld al geëscaleerd. We moeten er eerder bij zijn. Femicide is de meest voorspelbare moord. We vergroten de deskundigheid om de signalen te doorzien en ernaar te handelen bij Buurtteams en Ouder- en Kindteams.

- **Meer plaatsen voor vrouwenopvang, meer time-outwoningen**

Voor het aanpakken van intieme terreur en geweld achter de voordeur is uitbreiding van de vrouwenopvang en het aantal time-outwoningen nodig.

8.8

EEN VEILIGE STAD IS EEN STAD MET GENOEG GOEDE OPVANG

Dakloosheid is een zichtbaar groeiend probleem in Amsterdam. Omdat dakloosheid slecht is voor mensen, investeren we in preventie. We helpen mensen na dakloosheid of opname in een zorginstelling aan een woning met begeleiding. De meeste mensen in een kwetsbare positie gaan daardoor vooruit. Als dat toch niet lukt, is het belangrijk dat deze mensen snel ergens terecht kunnen.

We blijven een gastvrije en solidaire stad voor mensen op de vlucht.

ONZE PLANNEN

- **Voldoende plekken en begeleiding, toegespitst op je situatie**

Het aantal opvang- en inloopplekken en het begeleidingsaanbod voor dak- en thuisloze mensen houden we in stand en breiden we uit naar stadsdelen waar nog weinig aanbod is. Vaak worden dakloze jongeren ook nog niet goed erkend als dakloos, wat de aanpak moeilijk maakt. Voor kinderen, vrouwen en de LHBTIQA+-gemeenschap richten we extra en aparte voorzieningen in. Voor gezinnen in de noodopvang maken we het makkelijker om rechtstreeks naar een omslagwoning te gaan.

- **Genoeg verschillende woonvormen voor mensen met een kwetsbaarheid**

Na een periode van dakloosheid of opname moeten mensen hun leven weer kunnen opbouwen in een gewone woning, met goede begeleiding. Voor deze groep reserveren we zo'n 650 huizen per jaar. Om te zorgen dat onze wijken leefbaarder en veiliger worden, zijn ook andere woonvormen nodig. De gemeente, zorgaanbieders en corporaties investeren daarom samen in de ontwikkeling van wooncirkels: woningen in de buurt van zorg- en respit voorzieningen, waar mensen terechtkunnen als zelfstandig wonen (tijdelijk) niet lukt. We stimuleren ook meer collectieve woonvormen, waarin mensen met een kwetsbaarheid samen wonen rond een gemeenschappelijke ruimte. Voor mensen met complexe problemen op het gebied van verslaving en/of mentale gezondheid creëren we prikkelarme opvanglocaties met dagelijkse begeleiding, naar voorbeeld van de Deense Skeave Huse.

- **Solidaire stad**

Mensen op de vlucht vangen we liefdevol op in onze stad. Ze krijgen goede begeleiding om mee te doen in de maatschappij, te werken of naar school te gaan. We investeren liever in uitbreiding van eigen gemeentelijk vastgoed dan in dure, tijdelijke oplossingen als hotels, waar mensen geen kant op kunnen. De bed-bad-broodregeling voor ongedocumenteerde mensen houden we onverminderd overeind, net als (juridische) begeleiding. Amsterdam blijft deze groep ondersteunen, los van wat het Rijk beslist. Wij staan pal voor de zorgverleners en vrijwilligers die deze groepen ondersteuning bieden. Amsterdamse ziekenhuizen die zieke kinderen uit Gaza beter willen maken, krijgen onze volle steun. Amsterdam neemt zijn verantwoordelijkheid en biedt deze kinderen en hun families een veilig onderkomen.

SPORTEN VOOR ALLE AMSTERDAMMERS

A red-tinted photograph showing a soccer field. In the foreground, a player's legs and feet are visible as they run. In the background, there are spectators and a goalpost. The entire image has a strong red color overlay.

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

9

SPORTEN VOOR ALLE AMSTERDAMMERS

Sport moet voor iedereen toegankelijk en zo laagdrempelig mogelijk zijn. Het is gezond, zorgt voor plezier en ontwikkeling en het brengt mensen samen. Sport is een publieke voorziening waar de toenemende commercialisering moet worden beteugeld. Zo voorkomen we dat sporten alleen

iets wordt voor mensen met een hoog inkomen. We streven naar sportverenigingen waar Amsterdammers uit alle delen van de samenleving elkaar ontmoeten. Ook moet buiten sporten en bewegen zoveel mogelijk aangemoedigd worden onder Amsterdammers.

9.1 HET VERENIGINGS- LEVEN CENTRAAL

Vrijwilligers zijn het cement van onze verenigingen en buurten. Verenigingen in kwetsbare buurten verdienen extra steun. Elke wijk van de stad heeft een divers sportaanbod nodig, zowel in verenigingsvorm als op pleinen en in parken. In nieuwbuwwijken als IJburg heeft fixatie op woningbouw ertoe geleid dat sportvoorzieningen jarenlang achterbleven. Voortaan regelen we voldoende sportfaciliteiten in bouwplannen.

ONZE PLANNEN

- **Sport toegankelijk voor iedereen**
Financiële, lichamelijke of verstandelijke beperkingen mogen sportdeelname niet in de weg staan. We steunen het Jeugdfonds Sport en Cultuur, het Seniorensportfonds en Jump-in bij het vergoeden van kosten voor Amsterdammers met een laag inkomen. We steunen verenigingen bij het omgaan met bepaald gedrag (bijvoorbeeld agressiviteit). Zo bereiken we een veilig sportklimaat en voorkomen we dat mensen afhaken bij de vereniging. We zetten ons in voor sporters met een fysieke of verstandelijke beperking.
- **Het aantal sportverenigingen moet meegroeien met wijken**
Tijdens het plannen van nieuwe complete wijken houden we rekening met de benodigde ruimte voor sportverenigingen. De vastgestelde sportnorm moet aangehouden worden.
- **Een maximale contributie voor sportverenigingen**
We vragen commerciële grondprijzen als sportverenigingen te hoge contributie vragen aan hun leden. Zo voorkomen we dat verenigingen een impuls hebben om commerciële partijen aan te trekken.
- **Contributies betaalbaar houden**
Sportverenigingen in wijken met een lagere sociaal-economische status kampen vaker met financiële problemen. Door ongelijk te investeren voor gelijke kansen voorkomen we dat contributies bij deze verenigingen verhoogd moeten worden als gevolg van deze problemen.
- **Alle stadsdelen een divers sportaanbod**
Stadsdelen als Noord, Zuidoost en Nieuw-West hebben een minder divers sportaanbod dan andere stadsdelen. Wij zorgen ervoor dat er in deze stadsdelen een breed aanbod van sportverenigingen ontstaat.
- **We helpen verenigingen te investeren**
De 1/3 regel, die stelt dat de gemeente een derde van alle investeringen in sportfaciliteiten subsidieert, schiet tekort. We maken genoeg geld vrij om die ondergrens te halen en investeren waar nodig meer in verenigingen die kosten maken voor verbouwing en onderhoud. Vanuit het klimaatfonds steunen we verenigingen om hun clubs te verduurzamen. We zetten verenigingsondersteuners in om ze verder te professionaliseren.
- **Sportverenigingen boven commercie**
Populaire nieuwe sporten worden vaak beoefend in commerciële clubs. Deze nemen ruimte in, zijn vaak relatief duur en werken segregatie in de hand terwijl deze sporten ook in verenigingsverband georganiseerd kunnen worden. We maken deze sporten daarom voor iedere Amsterdammer in verenigingsverband toegankelijk.
- **Vrouwenvoetbal staat gelijk aan mannenvoetbal**
We bieden vrouwen en meisjes vanaf jonge leeftijd toegang tot dezelfde faciliteiten en trainers als bij het jongens- en mannenvoetbal. Dit doen we met de oprichting van meidenhubs, waar we mee doorgaan in de volgende periode.

- Goedkoop sporten moet ook mogelijk zijn voor mbo'ers**
Studenten op het wo en het hbo kunnen gebruikmaken van goedkope sportfaciliteiten gefinancierd door hun onderwijsinstellingen. Wij willen onderzoeken hoe mbo-studenten eveneens toegang krijgen tot betaalbare sportfaciliteiten.
- Ieder kind een zwemdiploma en meer zwembaden**
Omdat alle Amsterdamse kinderen moeten kunnen zwemmen, lossen we de wachtlijsten voor zwemles op door betere benutting van de bestaande zwembaden. We leggen twee nieuwe zwembaden aan, aan de oost- en westkant van de stad. Schoolzwemmen ondersteunen we, zeker op scholen waar veel kinderen anders geen zwemdiploma halen.
- Meer officiële zwemplekken in de stad**
Zwemmen in open water is goedkoop, laagdrempelig, gezond, verkoelend bij warm weer en brengt buurtbewoners bij elkaar. We willen daarom genoeg veilige zwemlocaties waar de waterkwaliteit voortdurend in de gaten gehouden wordt. Momenteel liggen ze vooral aan de rand van de stad, met het Marineterrein als uitzondering. We creëren nieuwe zwemplekken met voorrang voor stadsdelen waar nu nog geen officiële zwemlocaties zijn.
- Sporten als vast onderdeel op school en de kinderopvang**
Nieuwe dingen leren en onthouden gaat allemaal veel makkelijker als je tussendoor beweegt. We stimuleren scholen goed bewegingsonderwijs aan te bieden en tussendoor bewegen te verwerken in hun dagelijkse curriculum. Ook breiden we na positieve resultaten onze dynamische schooldag verder uit. Op kinderdagverblijven en de bso garanderen we genoeg buitenruimte.
- We gaan Familieverenigingen opzetten**
Deze verenigingen ondersteunen gezinnen in een kwetsbare

positie en betrekken ouders bij de brede ontwikkeling van hun kind. De Amsterdamse Familieverenigingen worden daarmee onderdeel van de sociale basis en zijn een verlengde van de reeds bestaande Familiescholen.

- Zoveel mogelijk kinderen op de fiets naar school**
Om te stimuleren dat kinderen zelf naar school fietsen, zorgen we voor meer ruimte voor fietsers en autoluwe schoolomgevingen.
- Buitenspelende kinderen horen bij de stad**
Kinderen verdienen de ruimte om te kunnen spelen in de stad. We verbeteren daarom de speeltuinen en breiden het aantal uit. Het geluid dat hierbij komt kijken hoort erbij. We stellen een norm in dat 3,5% van de openbare ruimte speelvriendelijk moet worden ingericht. Ervaren sociale (on)veiligheid is een van de redenen waarom ouders hun kinderen binnenhouden. Daarom stellen we extra buurtspeelcoaches aan. We ondersteunen speeltuinverenigingen waar mogelijk bij het verzorgen van veilige speelgelegenheid.
- Amsterdam blijft topsportstad van Nederland**
Amsterdamse topsporters inspireren dagelijks jonge Amsterdammers om meer te bewegen, zich sportief te gedragen en het beste uit zichzelf te halen. We nemen topsport als sector op in de gemeentelijke economische agenda zodat de aantrekkingskracht voor evenementen en banen wordt gestimuleerd.
- Commerciële voetbalscholen blijven we onder controle houden**
Commerciële voetbalscholen nemen vaak velden van verenigingen in beslag. Deze oneigenlijke commercialisering van publieke sportvoorzieningen blijven we tegengaan door het maken van afspraken en handhaving.

- **Meer oog voor multifunctionele sportvoorzieningen**
Nieuwe sportvelden leggen we zoveel mogelijk multifunctioneel aan, zodat beoefenaars van verschillende sporten ervan gebruik kunnen maken.
- **Ruimte voor sporten in het openbaar**
We passen de openbare buitenruimte aan zodat Amsterdammers in de buurt kunnen sporten. We realiseren hardlooproutes, yogavelden en bootcamplocaties in parken. Nieuwe en te renoveren wijken gaan we doorlichten op voldoende veilige buiten- en binnensportlocaties zodat iedereen zich prettig voelt om hier gebruik van te maken.
- **We breiden de Verklaring Omtrent Gedrag voor voetbaltrainers uit naar andere sporten**
We bestrijden grensoverschrijdend gedrag in de sport. Hiervoor onderzoeken we, in samenwerking met allerlei sportorganisaties, hoe die ondersteuning het best kan worden georganiseerd en nemen daar het voortouw in. De gerealiseerde Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) voor voetbaltrainers moet ook bij andere sporten een vereiste zijn. We streven ernaar om deze kosten als gemeente te dekken.
- **We steunen vrijwilligers door ze te onlasten**
We onlasten clubs bij het uitvoeren van administratieve taken zodat vrijwilligers zich kunnen focussen op wat ze goed kunnen. We vragen de KNVB om verenigingen te ondersteunen bij het bevorderen van sociale veiligheid op en om het voetbalveld.
- **Stadspashouders met korting naar Ajax**
Een avondje Ajax is niet meer te betalen voor Amsterdammers met een laag inkomen. Door Stadspashouders korting op de tickets te bieden, blijft Ajax de club voor heel Amsterdam. Hierover maken we afspraken met Ajax.
- **Ajax weer kampioen**

WAAR HEBBEN WE ANDEREN VOOR NODIG?

- **De KNVB bevordert sociale veiligheid op de voetbalvelden**
Bijvoorbeeld door campagnes, het aanbieden van (online) trainingen en het inzetten van rolmodellen.
- **Het Rijk investeert in sportverenigingen met financiële problemen**
Zo zorgen we dat de sportvereniging als sociaal fundament overal in Amsterdam kan blijven bestaan.
- **Ajax biedt Amsterdammers met een kleine portemonnee tickets met korting aan**
Zo blijft Ajax de club voor heel Amsterdam.

ZUIDOOST

Zuidoost kent de bijzondere rijkdom van bijna tweehonderd nationaliteiten die samenleven. Dat maakt het stadsdeel uniek en rijk, maar de ongelijkheid met de rest van Amsterdam is groot. Bewoners voelen die kloof dagelijks. Een onevenredig groot aantal gezinnen in Zuidoost is bovendien getroffen door het toeslagenschandaal. Samen met bewoners gaan we door met het aanpakken van ongelijkheid door te werken vanuit hun veerkracht en weerbaarheid – kwaliteiten die volop aanwezig zijn in Zuidoost.

Onze bewoners en organisaties laten zien dat verandering mogelijk is. We bieden jongeren perspectief, betrekken bewoners en maken buurten veiliger. We blijven investeren in deze initiatieven en het Masterplan Zuidoost

ONZE PLANNEN

- **Zorg en ouderen in de buurt**

Zorg en welzijn organiseren we zo veel mogelijk in de buurt, met cultuursensitieve en leefstijlgerichte woonvormen en zorgzame buurten waar de gemeenschap centraal staat.

- **Aanpak wonen en leefbaarheid**

We houden wonen in Zuidoost betaalbaar en gezond door achterstallig onderhoud voortvarend aan te pakken. We behouden (broei)plekken voor initiatieven die vanuit gemeenschappen zijn ontstaan. Bij totstandkoming van nieuwe projecten zorgen we voor participatie die alle groepen bereikt.

- **Veiligheid en jongeren**

Geweld onder jongeren pakken we aan met een systemische en cultuursensitieve benadering. We investeren in initiatieven uit het Masterplan. Buurtrechters en initiatieven op scholen zoals jongerenrechtbanken zijn goede voorbeelden hiervan.

- **Bestaanszekerheid versterken**

We helpen bewoners van overleefmodus naar leefmodus. Drempels voor steun lossen we op. We steunen de gedupeerden van het toeslagenschandaal met duidelijke en toegankelijke regelingen vanuit respect en gelijkwaardigheid. Energiearmoede bestrijden we met voorlichting over besparingsopties.

- **Sterkere samenleving en gelijke kansen**

We steunen bewonersinitiatieven voor schone buurten, sterke netwerken en gelijke kansen voor kinderen.

- **Veilig opgroeien en herkenbaar onderwijs**

We investeren in veilige plekken en rolmodellen voor meiden, zodat zij zich veilig en welkom voelen, ook in de openbare (buiten)ruimte. We investeren in gesprekken over positieve mannelijkheid met jongens. Goedlopende initiatieven vanuit de gemeenschappen versterken we. We bieden onderwijs waarin kinderen zichzelf herkennen en waarin hun talenten ruimte krijgen.

KUNST EN CULTUUR IN AMSTERDAM

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

10

KUNST EN CULTUUR IN AMSTERDAM

Kunst en cultuur geven kleur aan onze stad. Niet voor niks is Amsterdam de culturele hoofdstad van Nederland; nergens in het land vind je zo'n rijke en diverse cultuursector als hier. Voor velen is dit een belangrijke reden om in Amsterdam te wonen of om op bezoek te komen. Cultuur verwondert, vermaakt, vernieuwt, verdiept en verbindt. In een tijd waarin de samenleving verhardt, investeren wij extra in de zachte kracht van kunst en cultuur.

Door de bezuinigingen op kunst en cultuur vanuit Den Haag en de gestage groei van de stad is er de laatste tijd minder geld geweest voor kunst en cultuur per inwoner.

Wij willen ervoor zorgen dat we in de toekomst nog steeds een kwalitatief hoogwaardige en bruisende cultuursector hebben die voor iedereen toegankelijk is. Tegen de Haagse stroom in trekken we meer geld uit voor kunst en cultuur. We zorgen dat het betaalbaar blijft voor iedereen om kunst te bezoeken en te beoefenen. We maken op een eerlijke en duurzame manier plek voor cultuur en kunstenaars in de stad.

10.1 INVESTEREN IN KUNST EN CULTUUR

Extra investeringen houden de Amsterdamse kunsten divers, aantrekkelijk en toegankelijk. We breiden het aanbod uit in de stadsdelen Noord, Zuidoost en Nieuw-West.

ONZE PLANNEN

- **Een plek voor alle kunstvormen**

We willen dat er subsidies beschikbaar zijn voor veel verschillende kunstvormen. Daarom moet bij de evaluatie van de structuren voor het toekennen van subsidies extra aandacht zijn voor de mogelijkheden voor het aanvragen van subsidies door ambachten en kunstvormen die trans- of interdisciplinair zijn.

- **Kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk maken**

Kaartjes voor met name podiumkunsten mogen niet te duur worden. We helpen mensen met een laag inkomen van cultuur te genieten met de Stadspas of cultuurouchers. Van instellingen met veel subsidie verwachten we dat ze meer doen om hun aanbod toegankelijk te maken voor mensen met een laag inkomen.

- **Inclusie en diversiteit**

Kunstinstellingen en de makers die daar een kans krijgen moeten een afspiegeling vormen van de samenleving. We vergroten de vertegenwoordiging van groepen die lange tijd systematisch zijn achtergesteld. We stellen ons subsidiestelsel daar meer op in, door alternatieve vormen van aanvragen mogelijk te maken zoals fysieke presentaties of video's.

- **Eerlijk loon voor makers**

Kunstenaars verdienen een eerlijk loon en er wordt toegezien op organisaties en musea dat zij dit ook krijgen. De gemeente Amsterdam en het Amsterdams Fonds voor de Kunst zorgen ervoor dat de Fair Practice Code wordt nageleefd in de kunst- en cultuursector.

- **Eerlijke verdeling van subsidies**

We verdelen de subsidies eerlijker over de stadsdelen. Naast extra middelen voor Zuidoost, Nieuw-West en Noord bieden we maatwerk in andere stadsdelen om de spreiding van kunst en cultuur over de stad mogelijk te maken.

- **Amsterdamse Museumdag**

Om kinderen al vroeg kennis te laten maken met de kracht van cultuur, organiseren we een jaarlijkse Museumdag waarop alle Amsterdammers onder de achttien gratis naar het museum mogen. Daarnaast lobbyen we bij het Rijk voor het standaard gratis openstellen van musea tot achttien jaar.

10.2 RUIMTE VOOR KUNST EN CULTUUR

Kunst en cultuur geeft de ruimte in onze stad kleur en betekenis, maar heeft zelf ook veel ruimte nodig. Ruimte gaat in onze stad te vaak naar degene met de grootste mond en portemonnee. De komende jaren blijven we ons hard maken om meer plekken te creëren voor kunst en cultuur en voor makers. Daarbij gaan we in het bijzonder kijken naar de verdeling van geld en ruimte voor kunst en cultuur over de verschillende stadsdelen.

ONZE PLANNEN

- **Broedplaatsen, ateliers en kunstenaarswoningen**

De stad groeit, maar het aantal ateliers, broedplaatsen en woningen voor kunstenaars neemt af. Deze trend keren we. Leegstand wordt tijdelijk benut om kunstenaars een werkplek te geven en we investeren in kunstenaars- en atelierwoningen. We laten het aantal broedplaatsen meegroeien met de groei van de stad.

- **Maatschappelijk vastgoed voor kunst en cultuur**

We leggen een percentage vast voor gemeentelijk vastgoed dat we inzetten voor kunst en cultuur. Bij de bouw van nieuwe wijken onderzoeken we eerst aan welk type cultureel vastgoed behoeft te zijn. De gemeente werkt samen met investeerders om nieuwe culturele voorzieningen te realiseren. Om de lange termijn te garanderen, heeft de gemeente daarbij de leiding.

- **Nieuwe theaters in Zuidoost en Nieuw-West, en een Stadspodium in Noord**

Zuidoost krijgt een uitbreiding van het Bijlmer Parktheater. In Nieuw-West verrijst de nieuwe Meervaart. Wij zorgen ervoor dat de komende jaren duidelijke stappen worden gezet in de realisatie van beide projecten. De groei van Amsterdam Noord vraagt om een impuls in cultuur, in het bijzonder op het Buikslotermeerplein, dat we willen transformeren tot een nieuw centrum. De initiatieven voor een cultuurcluster met een combinatie van podium en museale functies is een kans om hier eigentijdse en diverse cultuurdisciplines samen te brengen.

- **Nationaal Slavernijmuseum**

We investeren in de komst en de financiering van het Nationaal Slavernijmuseum in Amsterdam-Oost. Het museum moet een plek worden met aandacht voor het verleden en de doorwerking daarvan in het heden. Het is belangrijk dat er niet alleen geld vrijgemaakt wordt voor het museum zelf, maar ook voor het aanleggen van een park daaromheen waar aandacht is voor wat er binnen in het museum te zien en te leren is.

- **Nachtcultuur voor iedereen**

Nachtcultuur vormt een belangrijk deel van de identiteit van de stad Amsterdam. Bestaande poptempels en kraamkamers voor talent als Paradiso verdienen onze steun, ook vanuit de rol van de gemeente als eigenaar van vastgoed. Het is belangrijk dat er meer ruimte komt voor het nachtleven dat georganiseerd wordt door en voor een diverse groep Amsterdammers. We willen een diverser aanbod en meer aandacht voor kleine podia waar beginnende muzikanten kunnen optreden. De gemeente ziet erop toe dat het zerotolerancebeleid tegen discriminatie en racisme in het nachtleven overal wordt gehandhaafd. We spreiden het nachtleven over de hele stad en versoepelen regels waar geen sprake is van significante overlast. We waarborgen de kwaliteit van het culturele landschap door maatwerk toe te passen bij belangrijke podia die zich over vele jaren hebben bewezen. Ook kijken we hoe we leegstaande kantoorpanden en industrieterreinen beschikbaar kunnen stellen.

- **Ruimte voor kunst en cultuur in nieuwbouwwijken**
We garanderen vooraf dat er in nieuwbouwwijken genoeg ruimte is voor kunst en cultuur. Dit leggen we vast in bestemmings- en ontwikkelingsplannen. Projectontwikkelaars reserveren een deel van de fysieke ruimte voor kunst en cultuur.
- **Samenwerking met religieuze instellingen**
Amsterdam kent een grote verscheidenheid aan religieuze instellingen die vaak belangrijke maatschappelijke taken vervullen. Daarom vinden wij het belangrijk dat de gemeente Amsterdam samenwerkt met deze instellingen en hen waar mogelijk ondersteunt, bijvoorbeeld bij het vinden van ruimte in de stad. Ook zien we verschillende mogelijkheden voor het gebruik van gebedshuizen. Gebedshuizen staan vaak midden in de buurt en hebben een belangrijke maatschappelijke functie in het tegengaan van eenzaamheid, armoede en het verbinden van Amsterdammers. Alleen daalt de toeloop van sommige Amsterdamse gebedshuizen. Daarom verkennen we met religieuze instellingen, culturele partners en maatschappelijke organisaties hoe deze gebouwen ook ingezet kunnen worden voor sociale en culturele doeleinden. Zo voorkomen we dat gebedshuizen opgekocht worden door commerciële partijen.

10.3 CULTUUREDUCATIE, BUURT- BIBLIOTHEKEN EN MEDIA

Kunst mag nooit een privilege zijn van de happy few. Wij willen dat iedereen toegang heeft tot kunst en cultuur. Cultuureducatie maakt dit voor onze jongste inwoners mogelijk. Buurtbibliotheek bieden toegang tot studieruimte, boeken of digitale middelen. De media in de stad informeert en zorgen voor betrokkenheid.

ONZE PLANNEN

- **Een breed cultuuraanbod op scholen**

We blijven investeren in een breed cultuuraanbod op scholen. We zorgen voor extra cultuurcoaches op scholen waar veel leerlingen zijn met een onderwijsachterstand. We ondersteunen scholen met vakdocenten muziek, de cultuurbus, cultuurvouchers en advies.

- **Nieuw beleid voor cultuureducatie**

De ondersteuning van instellingen voor cultuureducatie, zoals theaterscholen, organiseren we niet meer via het Kunstenplan. We maken nieuwe afspraken over hoe cultuureducatie gefinancierd gaat worden, zodat goed functionerende organisaties met een breed bereik op structurele ondersteuning kunnen rekenen.

- **Buurtbibliotheken**

Bibliotheken maken kennis, literatuur en digitale middelen toegankelijk voor iedereen. Ook zijn het ruimtes waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, en de rust en stilte kunnen vinden die ze misschien thuis niet hebben om te studeren of gewoon te lezen. We willen een goede spreiding en één bieb voor elke 30 duizend bewoners (zie hoofdstuk 4).

- **Buurtmedia**

We investeren in buurtmedia zoals de lokale tv, radiozenders en stadsdeelkranten. Zij zorgen ervoor dat mensen weten wat er speelt in de stad en in hun buurt, hetgeen ervoor zorgt dat mensen autonoom zijn en betrokken worden bij de buurt. Daarom willen wij dat buurtmedia in de toekomst kunnen blijven rekenen op een structurele financiële bijdrage van de gemeente.

- **Amsterdam: hoofdstad van de vrije pers**

Amsterdam heeft een rijke geschiedenis aan het verwelkomen van gevlochte journalisten en het hebben van ondergrondse pers. Ook nu herbergt Amsterdam veel gevlochte journalisten. We onderzoeken of we net als Parijs en Berlijn een Huis voor Journalisten in Ballingschap kunnen realiseren. Dit doen we in samenwerking met maatschappelijke partijen, (media)bedrijven, fondsen en particuliere geldschieters. Zo creëren we een centrale plek waar deze groep journalisten in veiligheid kunnen werken, een netwerk op kunnen bouwen, ondersteuning kunnen zoeken en hun Nederlandse collega's kunnen ontmoeten.

A red-tinted photograph of a busy street in Amsterdam. In the foreground, several bicycles are parked or moving along the sidewalk. People are walking in various directions, some carrying shopping bags. In the background, there are traditional Dutch buildings with multiple windows and a street sign that reads "HAARLEMSEweg".

DE STAD AMSTERDAM

DE AMSTERDAMSE BELOFTE

DE STAD AMSTERDAM

Amsterdam is een stad van belofte. Een stad die wij samen maken. Waar alle kinderen gelijke kansen horen te krijgen, op school, op werk, op een goed leven. De rol van de gemeente Amsterdam om dit mogelijk te maken is groot. Uit recent onderzoek blijkt dat veel Amsterdammers zich niet gezien voelen door het stadsbestuur. Met name mensen met lage inkomens voelen zich ondervertegenwoordigd. De voorzieningen en gemeentelijke dienstverlening verschillen nogal per stadsdeel. De openbare ruimte staat er beter bij in buurten met mondige burgers. Meldingen van zwerfafval en fout aangeboden huisvuil komen vooral uit de welvarende postcodegebieden. Daar weet men de kanalen goed te vinden.

De overheid moet er zijn voor alle Amsterdammers. Dat gaat niet altijd goed en daarom verbeteren wij het functioneren van de gemeente. We gaan meer aandacht besteden aan de uitvoering van beleid. We resetten de verhoudingen tussen de raad, het college en de ambtelijke organisatie. De politiek neemt besluiten, de organisatie voert die uit.

We betrekken Amsterdammers bij het werk van de gemeente. De inspraakprocedures moeten kraakhelder zijn. Omdat we daar niet iedereen mee bereiken, voeren we meer gesprekken op straat. We geven bewoners zeggenschap over buurtbudgetten. We doen extra ons best om inwoners van buurten die je zelden hoort te bereiken. Daarop passen we de gemeentelijke organisatie aan.

We omarmen digitale technieken die de dienstverlening verbeteren. Maar er gaat niets boven een mens van vlees en bloed aan de andere kant van de lijn. Persoonlijk contact met de gemeente blijft een basisrecht.

Zo geven we iedere Amsterdamer een even luide stem in het stadsbestuur.

11.1 EEN OVERHEID DIE WERKT VANUIT VERTROUWEN

De gemeente Amsterdam is er voor iedere Amsterdamer en iedereen is gelijk. Dat klinkt vanzelfsprekend, maar niet iedereen voelt dit zo. Om vertrouwen te krijgen van Amsterdammers, zal de gemeente dit vertrouwen moeten geven. Het contact moet menselijk en laagdrempelig zijn. Bij mensenwerk hoort fouten maken. Die geven we toe en zetten we recht.

ONZE PLANNEN

- **Geen ruimte voor institutioneel racisme**

De onderzoeken naar institutioneel racisme hebben duidelijk gemaakt dat te veel medewerkers zich nog onveilig voelen. Dat is onacceptabel; er is geen ruimte voor racisme, discriminatie en uitsluiting. We treden hard op tegen geweld en grensoverschrijdend (seksueel) gedrag. We zorgen voor een sociaal veilige omgeving om te leven en te werken. In Amsterdam is geen plaats voor moslimhaat, validisme, vrouwenhaat, antisemitisme, anti-LHBTIQIA+-geweld of welke vorm van discriminatie dan ook. We zijn samen Amsterdammers – en moeten ons daar ook naar gedragen. Daar hebben we elkaar bij nodig: door zelf het goede voorbeeld te geven en elkaar aan te spreken wanneer dat nodig is.

- **Steun voor de ombudsman en de Rekenkamer**

De ombudsman van Metropool Amsterdam houdt de gemeente scherp. De ombudsman kan rekenen op alle noodzakelijke ondersteuning en informatie bij zijn onderzoek. De Rekenkamer Amsterdam-Zaanstad verricht onafhankelijk onderzoek naar het beleid van de gemeente Amsterdam. We gaan scherp volgen hoe aanbevelingen worden opgevolgd.

- **Individuele uitzonderingen blijven altijd mogelijk**

Regels worden opgesteld voor grote groepen. Soms is een individuele situatie net wat anders. We houden altijd ruimte voor individuele uitzonderingen.

11.2 VOLLE KRACHT VOORUIT MET PLANNEN NIEUW- WEST, ZUIDOOST EN NOORD

De masterplannen voor Nieuw-West (Nationaal Programma Samen Nieuw-West), Zuidoost en Noord (Aanpak Noord) zorgen voor duurzame vooruitgang op het gebied van wonen, samenleven, onderwijs en werk. Het is een kwestie van lange adem voordat de in decennia opgelopen achterstanden zijn ingelopen. We staan voor een betrouwbare overheid en houden daarom koers. De hersteloperatie is nodig omdat dit bijdraagt aan perspectief en herstel van vertrouwen in de overheid. We brengen variatie in de manier waarop we bewoners betrekken.

ONZE PLANNEN

- **Versterken betrokkenheid en eigenaarschap**

Amsterdammers

Bewoners bepalen mede de opgaven voor de masterplannen en beslissen, waar mogelijk, ook mee over de besteding van de middelen. Wij zijn blij met de betrokkenheid van bewoners in de allianties. Hier gaan wij mee door.

- **Uitvoering voorop**

De masterplannen gaan over langetermijnprojecten. Om vertrouwen bij bewoners te wekken, zijn snelle en zichtbare resultaten wenselijk. De uitvoering van plannen staat daarom voorop.

- **Ruimte voor systemisch doorbraak**

De masterplannen kunnen, door de integrale en programmatiche opzet, zorgen voor systemische doorbraken. Het is ook een opdracht aan de masterplannen om knelpunten te signaleren en voor doorbraken te zorgen, waarna deze worden geïncorporeerd in het reguliere werk van de gemeente.

- **Perspectief voor bewoners**

Bewoners ervaren de grootschalige woningbouw in de masterplangebieden vaak niet als een oplossing voor hun problemen. We laten daarom meer resultaten zien op het vlak van het voorzieningenniveau.

- **Jongeren kunnen met voorrang in hun eigen stadsdeel blijven**

Voor iedere jongere in Amsterdam is het fijn om in de eigen vertrouwde omgeving te blijven wonen. De investeringen in Noord, Zuidoost en Nieuw-West brengen zelfstandig wonen in eigen buurt binnen handbereik voor jongeren.

- **Investeren in extra voorzieningen**

Naast woningen en ontmoetingspunten is het nodig om te zorgen voor ruimte om bijvoorbeeld te sporten, maar ook om op latere leeftijd langer thuis te kunnen blijven wonen. Daar hoort ook toegankelijke gezondheidszorg in de eigen buurt bij.

11.3 DIENSTVERLENING AAN DE AMSTERDAMMER

De dienstverlening is het visitekaartje van de gemeente. Toch lukt het veel Amsterdammers nog steeds niet om gemakkelijk direct contact te krijgen. We verkleinen die afstand – juist in een tijd waarin vertrouwen in de overheid niet vanzelfsprekend is.

ONZE PLANNEN

- **Eigen keuze in manier van contact**

Iedereen weet zelf het best hoe hij of zij contact wil met de gemeente. De één werkt graag met een chatbot, de ander heeft liever persoonlijk contact aan de balie. Voor extra uitleg kunnen Amsterdammers terecht bij de buurtteams of het sociaal loket. Telefonisch en schriftelijk contact met de gemeente blijven vanzelfsprekend. Als de situatie daarom vraagt, wijzen we een vaste contactpersoon aan.

- **Begrijpelijke brieven en berichten**

We krijgen allemaal regelmatig berichten van de gemeente. Dan is het wel zo fijn als die kloppen en goed leesbaar zijn. De gemeente schrijft daarom in begrijpelijke taal (niveau B2), zodat iedereen weet waar hij of zij met vragen terechtkan. Standaardbrieven testen we vooraf – bij voorkeur via gebruiksonderzoek of met hulp van taalvaardige ambtenaren.

- **Weten hoe druk het is bij 14 020 of het stadsloket**

Wanneer je wilt bellen of langskomen bij het stadsloket, is het handig om te weten hoe druk het is. Die informatie is te vinden op de website, maar betreft nu alleen de *actuele* situatie. Het is wenselijk dat ook zichtbaar wordt op welke dagen en tijdstippen het doorgaans druk of juist rustig is, zodat bezoek daarop kan worden afgestemd.

- **Informatie op website en in Mijn Amsterdam is makkelijker te vinden**

We verbeteren de website www.amsterdam.nl en het portaal Mijn Amsterdam zodat informatie en diensten gemakkelijker te vinden zijn. Het wordt eenvoudiger om herinneringen per e-mail in te stellen. Bij lopende aanvragen zijn via Mijn Amsterdam zowel de status als de geschiedenis direct in te zien. Ook de Amsterdam App wordt verder ontwikkeld.

11.4 DE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

De gemeentelijke organisatie is de laatste jaren fors gegroeid. Begrijpelijk, want de stad groeit. Het Rijk heeft daarnaast veel taken naar de gemeente geschoven, zonder daarbij het benodigde geld beschikbaar te stellen. Dit betekent dat de gemeente meer maatschappelijke problemen moet oplossen in een samenleving die complexer is geworden. Daar werken dagelijks veel ambtenaren aan, allemaal met het doel het leven van de Amsterdammers beter te maken. Toch zien we dat de organisatie nog niet voldoende is toegerust op of aangepast aan wat de Amsterdamse samenleving nu vraagt. Amsterdammers ervaren hun gemeente als versnipperd en moeilijk bereikbaar.

Recent onderzoek heeft aangetoond dat Amsterdam meer geld uitgeeft dan vergelijkbare gemeenten. Ondanks de groei van de organisatie, schiet de basale dienstverlening aan bewoners tekort. Straten zijn vies, het groen slecht onderhouden, de meldpunten en stadsloketten overbelast. Vergunningen worden zelden binnen de wettelijke behandelingstermijn verstrekt en meldingen van overlast worden vaak niet opgevolgd.

Een diepgaande organisatie en cultuurverandering, waar het college inmiddels opdracht voor heeft gegeven, vinden wij nodig. Het is echter ook aan de politiek om sturing te geven aan de koers van de gemeentelijke organisatie. Daarbij staat voor ons voorop:

Een diepgaande organisatie en cultuurverandering, waar het college inmiddels opdracht voor heeft gegeven, vinden wij nodig. Het is echter ook aan de politiek om sturing te geven aan de koers van de gemeentelijke organisatie. Daarbij staat voor ons voorop:

- 1. Een verschuiving van aandacht en menskracht van beleid naar uitvoering. De gemeente Amsterdam heeft veel beleidsadviseurs en ambtenaren die werken aan projecten. Vaak projecten waar de politiek of de gemeentelijke organisatie zelf prioriteit aan geeft. Wij zetten de uitvoering op de eerste plaats en gaan maximaal bewoner- en buurtgericht werken. Beleid en programma's zijn nodig, maar pas effectief als de basis op orde is.**
- 2. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen het gemeentebestuur en de organisatie moeten duidelijker. Het bestuur bepaalt de prioriteiten waar aandacht en geld naartoe gaan. De raad, het college, de stadsdeelcommissies en de stadsdeelbesturen hebben immers het mandaat van de Amsterdammer en Weesper.**

ONZE PLANNEN

- **Uitvoering eerst**

We zetten meer mensen in op uitvoering, zo dicht mogelijk bij de bewoners. Tegelijk zijn we terughoudender met het aantrekken van medewerkers voor specialistische beleidstaken en bestuurlijke processen. De prioriteit ligt bij extra personeel voor onderhoud, reiniging, vergunningen, toezicht en handhaving.

- **Van bureau naar de buurt**

Om het contact met de gemeente te versterken introduceren we voor medewerkers een buurtwerkdag. Door in de buurt in te werken, in plaats van vooral achter het bureau, ervaren beleidsmakers de praktijk van bewoners en uitvoerende collega's.

- **Beheer en reinigen buurtgericht sturen**

We gaan buurtgericht straten schoonmaken en afval ophalen. Dit betekent dat een buurtconciërge of regisseur de verantwoordelijkheid krijgt voor de staat van onderhoud en reiniging in een bepaald gebied. De gemeentereiniging wordt momenteel te veel gedreven door meldingen.

- **Gebiedsgerichte handhaving in de openbare ruimte**

Toezichthouders met gebiedskennis en netwerk in de buurt weten het best waar en wanneer ingrijpen nodig is. Deze kennis en ervaring gaan zwaar meewegen in beslissingen over handhaving.

- **Minder directies**

Amsterdam heeft te veel directies met allemaal een eigen staf, overhead en bureaucratische belangen. Waar mogelijk wordt het aantal directies herschikt en samengevoegd. We beginnen met het samenvoegen van de directies Stadswerken en Afval en Grondstoffen.

- **Regie op beheer naar stadsdelen**

De regie op alledaagse uitvoering en beheer gaat terug naar het stadsdeel. Een opdracht voor het opknappen van een speeltuin of plantsoen kan prima vanuit stadsdelen worden gedaan.

- **De Regeling Grote Projecten (RGP) wordt aangepast**

Van grote beleidswijzigingen met mogelijk verstrekende gevolgen voor bewoners toetsen we of deze onder de RGP moeten vallen. Het stadsbestuur besluit hierover.

- **Mandaten herzien**

Managers en directeuren mogen nu veel zelf beslissen over hun budgetten. We willen dat beter gaan regelen. Het is wat ons betreft te veel uit de pas gaan lopen met de bestuurlijke en politieke verantwoordelijkheden. Mandaten en limieten op budgetten worden tegen het licht gehouden.

- **Geen projecten zonder bestuurlijk besluit**

Er worden geen projecten en pilots gestart zonder bestuurlijke goedkeuring.

- **Medewerkers in dienst van de gemeente**

We dringen externe inhuur terug, samen met onze grootste concurrenten op de arbeidsmarkt - de overige G4-steden en het Rijk. We streven ernaar de hoogste salarissen onder de wethoudersnorm te brengen. We dringen uitzendwerk fors terug en nemen voor tijdelijke klussen mensen tijdelijk in dienst. We kijken kritisch of de inschaling van cruciale functies aantrekkelijk genoeg is om talent te behouden. Het stadsbestuur besluit hierover.

11.5 TRANSPARANTE BESLISSINGEN EN TOEGANKELIJKE RECHTS- BESCHERMING

Alle Amsterdammers willen weten op basis van welke informatie en afwegingen besluiten zijn genomen. We voeren de Wet open overheid in letter en geest uit en werken aan een cultuur waarin bestuurders en ambtenaren transparant zijn over dilemma's, de beschikbare informatie en de keuzes die gemaakt worden.

ONZE PLANNEN

- **Wet open overheid (Woo) in letter en geest**

De gemeente houdt zich strikt aan het principe 'openbaar, tenzij' en vat dat zo ruim mogelijk op. We willen een lobbyparagraaf bij raadsvoorstellen, zodat iedereen kan zien welke organisaties invloed hebben uitgeoefend.

- **Openbaarheidscentrum en informatiecommissaris**

In het stadsarchief komt een centrum van openbaarheid, waar mensen hulp kunnen krijgen om informatie en documenten op te zoeken. Samen met de informatiecommissaris geven we bekendheid aan de transparantie over besluiten.

- **Rechtshulp in de buurt**

Amsterdammers kunnen terecht in de buurt voor gratis rechtshulp. Sociaal raadslieden zijn onderdeel van de buurteams. We geven meer bekendheid aan het dienstenaanbod van de Buurteams.

11.6 BESTUURLIJK STELSEL, PARTICIPATIE EN NIEUWE DEMOCRATIE

Democratie vergt onderhoud. We willen een stad waarin participatie geen aangelegenheid is voor de happy few. We versterken de democratische positie van Amsterdammers door stadsdelen te versterken, participatie te moderniseren en de uitvoering te verbeteren.

ONZE PLANNEN

- **Bestuurlijk stelsel**

Besluiten die mensen rechtstreeks aangaan nemen we op een zo laag mogelijk bestuurlijk niveau. Het stadsdeelkantoor is dichter bij huis dan het stadhuis. Stadsdeelbestuurders en de gekozen leden van de stadsdeelcommissie weten goed wat er leeft in de buurt. Daarom versterken we de stadsdelen. Ze krijgen meer mandaat en hun adviezen worden serieuzer genomen. We betrekken stadsdelen zo vroeg mogelijk bij het beleid.

- **Stadsdeelpanels**

Stadsdelen krijgen het mandaat en de financiële ondersteuning om verder te gaan met stadsdeelpanels om de afstand van de Amsterdammer tot het beleid kleiner te maken. We mikken op Amsterdammers die politiek ondervertegenwoordigd zijn in stadsdelen met lage opkomstpercentage bij verkiezingen.

- **Participatie als basis, niet als luxe**

Bij elk participatietraject betrekken we groepen Amsterdammers die te vaak vergeten worden. Een representatieve vertegenwoordiging is belangrijker dan zoveel mogelijk deelnemers. Er gaat meer budget voor participatie naar stadsdelen met een structureel lager opkomstpercentage bij verkiezingen.

- **Jongerenparticipatie**

De Kinderraad en de Jongeren Adviesraad bewijzen hun waarde voor de betrokkenheid van jongeren bij de Amsterdamse politiek. We stimuleren bestaande vormen van jeugdparticipatie in Amsterdam. Zoals "het jongerenstemrecht" vanaf zestien jaar bij de stadsdeelcommissies. Waar mogelijk breiden we de participatie voor kinderen en jongeren verder uit in de stadsdelen.

- **Buurbudgetten**

We zijn enthousiast over buurbudgetten en maken daarbinnen meer ruimte voor activiteiten met een sociaal karakter. We maken het makkelijker om aanvragen in te dienen. In buurten waar weinig gebruik wordt gemaakt van buurbudgetten, helpen we mensen aanvragen op te stellen.

- **Buurtplatformen**

We geven bewoners- en ondernemersorganisaties de status van buurtplatform zodat ze een volwaardige gesprekspartner zijn voor de gemeente.

- **Eigen budget gebiedsmakelaars**

Gebiedsmakelaars krijgen een eigen budget om lokale kleine knelpunten aan te pakken of ruimte te geven aan initiatief in de buurt.

11.7

DE GEMEENTE ALS BETROUWBARE DIGITALE OVERHEID

We zorgen voor betrouwbare en toegankelijke digitale dienstverlening die altijd en overal werkt. Daarnaast investeren we in de infrastructuur, zodat iedereen online kan meedoen.

ONZE PLANNEN

- **Gratis laptops voor scholieren**

Gezinnen met een laag inkomen kunnen elke vijf jaar een gratis laptop of tablet krijgen. We controleren regelmatig of de regeling nog steeds passend is.

- **Een betaalbare internetverbinding**

Internet is een basisbehoefte. Zonder internettoegang is het bijna onmogelijk om in Amsterdam mee te doen. We voeren een tegemoetkoming voor internetkosten in als onderdeel van de armoederegelingen.

- **Voldoende ondersteuning voor wie digitaal niet meekomt**

Digitaal beperkt vaardige Amsterdammers kunnen altijd in de bibliotheek terecht om zaken online te regelen of ondersteuning te krijgen. Daarbij gaat het om zowel de digitale vaardigheden als om hulp bij het begrijpen van wat er precies wordt gevraagd.

- **Privacy in de openbare ruimte**

Steeds meer Amsterdammers rusten hun deurbel uit met een camera. We hechten aan privacy en verbieden automatische gezichtsherkenning.

- **Algoritmes staan in het register en zijn op impact getoetst**

Publieke organisaties nemen steeds vaker besluiten op basis van algoritmen. Dat zorgt vaak voor snelle en efficiënte processen, maar kent ook risico's. Misstanden, zoals bij de toeslagenaffaire of bij de Dienst Uitvoering Onderwijs, laten zien wat er mis kan gaan. Iedere Amsterdamer heeft recht op een menselijke blik bij besluiten, zeker bij afwijzingen van aanvragen. Alle algoritmen die in Amsterdam worden gebruikt, worden opgenomen in het algoritmeregister, waarbij we ook vaststellen wat hun maatschappelijke impact is.

- **Amsterdam bevrijden van van big tech**

Amsterdam is te afhankelijk van (Amerikaanse) techgiganten. We pakken de controle terug over applicaties en het beheer en de opslag van gegevens. Amsterdam is in 2035 los van het infuus van big tech. We minimaliseren de opslag van data door *privacy by design*. Amsterdam sluit aan bij de Europese cloud of een cloud van de Rijksoverheid. Waar nodig draagt Amsterdam ook zelf bij aan de noodzakelijke infrastructuur.

- **Op een bewuste manier gebruik maken van artificiële intelligentie (AI)**

We maken geleidelijk en verantwoord gebruik van de mogelijkheden van AI. Het gebruik van AI in de dienstverlening en andere processen van de gemeente moet altijd beheersbaar en controleerbaar zijn. De chief technology officer van de gemeente waakt over de risico's.

- **Amsterdam is en blijft een samenwerkende techstad**

Amsterdam is een voorloper op het gebied van digitale innovatie en transformatie. De digitale wereld brengt risico's en uitdagingen met zich mee, maar ook grote kansen voor onderwijs, economie en andere sectoren. De gemeente richt zich op het positieve effect dat technologie kan hebben bij het aanpakken van de huidige én toekomstige uitdagingen van de stad. We blijven intensief samenwerken met de technologische sector en stimuleren samenwerking binnen de sector zelf. Daarbij hebben we oog voor innovatie en het gebruik van opensourcesoftware. We zetten geregelde ethische hackers in om de digitale veiligheid van de gemeente te testen.

- **GSM-masten en digitale infrastructuur**

We streven naar een netwerk voor mobiel internet zonder storingen. Ook voor de hulpdiensten. We plannen en stemmen regelmatig af met marktpartijen om noodzakelijke verbeteringen van de digitale infrastructuur mogelijk te maken.

11.8 ACTIVISTISCH AANDEEL- HOUDERSCHAP AMSTERDAM

Wij vullen het aandeelhouderschap van onze ruim twintig deelnemingen proactief en activistisch in.

ONZE PLANNEN

- **Schiphol moet krimpen**

Voor Schiphol is het de hoogste tijd om rekening te houden met de gezondheid van omwonenden en werknemers. Ongebreidelde groei frustreert de ambities voor milieu, klimaat en woningbouw. We gebruiken onze positie als aandeelhouder om invloed uit te oefenen op het beleid van de luchthaven, samen met bewoners, werknemers en natuurbeschermers. Wij onderschrijven het Positionpaper Schiphol van het huidige college volledig.

- **Strategisch investeren in het publieke belang**

Amsterdam blijft strategisch investeren in deelnemingen die het publieke belang dienen.

- **Transparantie over ingrepen bij deelnemingen**

In het jaarverslag deelnemingen van de gemeente leggen we meer verantwoording af over de ingrepen van de gemeente bij de deelnemingen.

DANKWOORD

PARTIJ VAN DE ARBEID

DANKWOORD

Het verkiezingsprogramma 'De Amsterdamse belofte' is de afgelopen maanden tot stand gekomen dankzij de inbreng van talloze Amsterdammers en Weespers. We spraken met inwoners, leden, bestuurders, partijnetwerken, experts, ervaringsdeskundigen, stadsdeelafdelingen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en de PvdA-fracties in de gemeenteraad en de stadsdelen. Zij brachten waardevolle ideeën in, leverden suggesties en hebben ons tijdens verschillende fasen van het schrijfproces kritisch bevraagd. Hun betrokkenheid heeft dit programma enorm verrijkt.

In al die gesprekken proefden we dezelfde liefde voor de stad – en bij de Weespers uiteraard voor Weesp. Overal was er de bezieling om het samen te doen, samen vooruit te komen en naar elkaar om te zien. Vanuit die gezamenlijke inzet hebben wij gewerkt aan de Amsterdamse belofte. Onze dank gaat uit naar iedereen die daaraan heeft bijgedragen.

Dank aan de groep leden die heeft meegelezen met verschillende versies van het programma en voorzag de programmacommissie van ideeën, suggesties en kritische kanttekeningen. Bijzondere dank gaat uit naar Hans, Henk, Kelly en Tino voor hun zorgvuldige eindredactie.

Bij het schrijven van dit verkiezingsprogramma hebben we rekening gehouden met de aanstaande fusie met GroenLinks en de vorming van een gezamenlijke fractie na de verkiezingen. We danken de programmacommissie van GroenLinks hartelijk voor de prettige samenwerking en vele gesprekken.

Het programma is geschreven door de programmacommissie PvdA Amsterdam: Anna Bomhof (Rooie Vrouwen), Amel Namane (fractie), Brahim Abid (voorzitter), Elijah Alvares, Geert Noordzij (fractie), Lotte Terwel (stadsdelen), Mees van Hulzen (afdelingsbestuur), Nelly Altenburg (Denk Actie Team), Sibren van Hoeven (JS-vertegenwoordiger), Sophie de Rijk (secretaris) en Stephan Antuma.

PARTIJ VAN DE ARBEID AMSTERDAM

